

PASŪTĪJUMS: Līguma Nr. 1.2.-16.4.3/1133

PASŪTĪTĀJS: Jūrmalas pilsētas dome

IZPILDĪTĀJS: SIA „Firma L4”
Jelgavas iela 90, Rīga, LV-1004

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010. – 2030.gadam ieviešanas ietekmes uz vidi monitoringa ziņojums

Saturs

SATURS	2
PLĀNOŠANAS DOKUMENTA JŪRMALAS PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010. – 2030.GADAM IEVIEŠANAS MONITORINGA ZIŅOJUMS	3
1. IEVADS	11
2. NORMATĪVIE DOKUMENTI	12
3. SASAISTE AR CITIEM ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	24
4. JŪRMALAS PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2010. – 2030.GADAM RAKSTUROJUMS	26
5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI, TOS RAKSTUROJOŠIE INDIKATORI	30
6. MONITORINGA REZULTĀTU APKOPOJUMS	34
6.1. VIRSZEMES ŪDENS KVALITĀTE.....	34
6.2. PELDŪDEŅI	38
6.3. PELDVIETAS AR ZILĀ KAROGA SERTIFIKĀTU	41
6.4. JAHTU OSTU ATBILSTĪBA ZILĀ KAROGA SERTIFIKĀTAM	41
6.5. ANTROPOGĒNĀ SLODZE UZ VIRSZEMES ŪDEŅIEM	42
6.6. HIDROLOĢISKĀ STĀVOKĻA IZMAIŅAS	45
6.7. ATMOSFĒRAS GAISA KVALITĀTE	53
6.8. DABAS RESURSI	58
6.9. KULTŪRVĒSTURISKĀS VIDES AIZSARDZĪBA.....	62
6.10. DABAS AIZSARDZĪBA	64
6.11. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA	69
7. SOCIĀLIE FAKTORI	71
8. VIDES PROJEKTI	72
9. SECINĀJUMI	74
10. REKOMENDĀCIJAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA PILNVEIDOŠANAI	74
11. REKOMENDĀCIJAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IEVIEŠANAS UN VIDES MONITORINGA PILNVEIDOŠANAI	75

Plānošanas dokumenta Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010. – 2030.gadam ieviešanas monitoringa ziņojums

Plānošanas dokumenta un monitoringa ziņojuma izstrādātājs, kontaktinformācija: **Jūrmalas pilsētas dome Reg. Nr. 90000056357, adrese:**

Jūrmala, Jomas ielā 1/5, LV-2015; tālr. 67093816, e-pasts pasts@jurmala.lv

Monitoringa priekšmets	Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums	Komentāri
Vides (dabas) faktori			
Virszemes ūdens kvalitāte	Prioritātes <i>Kūrorts</i> ietvaros noteikts pasākumu kopums K6 Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrorta vides saglabāšanu, tai skaitā nosakot aktivitātes • Ūdensmalu sakārtošana un attīstība Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016.-2021.gadam noteikts stratēģiskais mērķis – nodrošināt labu virszemes ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli	Izstrādāts un stājies spēkā Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.–2020.gadam Plānošanas dokumentā ietvertu pasākumu īstenošana atstāj labvēlīgu ietekmi uz Lielupes ūdens kvalitāti. Lielupei sasniegta vidēja ekoloģiskā kvalitāte un vidējs ekoloģiskais potenciāls, iepriekšējā plānošanas periodā ekoloģiskā kvalitāte tika vērtēta kā slikta. Tiek izpildīts Lielupes ŪBAP noteiktais mērķis – netiek novērota ūdens kvalitātes pasliktināšanās, neskatoties uz pilsētas un tās infrastruktūras attīstību.	Ūdens kvalitātes kontroli Lielupē, stacijā Majori veic LVGMC, novērojumu periodā nav konstatēti ūdens kvalitātes pasliktināšanās trendi.
Peldūdeņu kvalitāte		Plānošanas dokumenta darbības laikā peldūdeņu kvalitāte un peldvietu apsaimniekošana Jūrmalas pilsētā ir būtiski uzlabojusies. Plānošanas dokumentā noteiktās attīstības stratēģijas un pasākumu kopuma	Peldūdeņu kvalitātes kontroli peldsezonas laikā veic Veselības

		pakāpeniska īstenošana atstāj pozitīvu ietekmi uz peldvietu un peldūdeņu kvalitāti Plānošanas dokumenta darbības laikā būtiski pieaudzis to publisko peldvietu skaits, kuru vides pārvaldība, tai skaitā peldūdeņu kvalitāte, atbilst noteiktajām prasībām, lai iegūtu Zilā Karoga sertifikātu. Ja 2010.gadā tādas bija tikai divas peldvietas, tad 2016.gadā tādas ir piecas. 2016.gada sezonā Kauguru peldvietai piešķirts Nacionālais peldvietu kvalitātes sertifikāts, kas apliecina vairāku Zilā karoga programmas kritēriju izpildi un labu peldūdēns kvalitāti. Apkopotie rezultāti liecina par ūdens kvalitātes uzlabošanos un peldvietu ar izcilu ūdens kvalitāti skaita palielināšanos.	inspekcija un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.
Jahtu ostu atbilstība Zilā karoga sertifikātam	Plānošanas dokumenta prioritātes “Daudzveidīga uzņēmējdarbība” ietvaros definēts pasākumu kopums U3 Lielupes jahtu osta, tā ietvaros plānotas šādas aktivitātes: • Starptautiskai jahtu ostai atbilstošu pakalpojumu nodrošināšana. • „Jūras līča” teritorijas sakārtošana, veicinot tajā jauktas izmantošanas teritorijas attīstību. • Ūdensmalu izmantošana jahtu piestātņu un apkalpojošo objektu izbūvei.	Izstrādāta un stājusies spēkā Jūrmalas ostas attīstības programma 2015.-2022.gadam. Jūrmalā ir deviņi jahtklubi, darbojas Jūrmalas ostas teritorijā. Jūrmalas ostas pārvalde 2016. gadā īstenoja aktivitātes jahtklubā “Jūrmala”, lai 2017.gadā saņemtu Zilā karoga sertifikātu.	Jūrmalas ostas darbību nodrošina Jūrmalas ostas pārvalde

Antropogēnā slodze uz virszemes ūdeņiem	Plānošanas dokumenta prioritātes Jūrmalnieks ietvaros definēts pasākumu kopums J7 Inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana, kas ietver šādas aktivitātes: • Realizēt Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projekta II kārtu. • Izbūvēt ūdensvadu un sadzīves kanalizāciju teritorijās, kuras neaptver ūdenssaimniecības projekts (paplašināt teritorijas, kurās ir nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens, notekūdeņu savākšana un attīrīšana).	Atskaites periodā samazināta antropogēnā slodze, ko rada notekūdeņu novadīšana, samazinās notekūdeņu apjoms un novadīšanas vietu vidē skaits. Īstenota Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projekta II kārtā, uzsākta III kārtas īstenošana. Infrastruktūras objektu rekonstrukcijas un izbūves rezultātā pieaug māsaimniecību, kurām pieejami kanalizācijas pakalpojumi, skaits, samazināti virszemes noteces un gruntsūdeņu ieplūdes kanalizācijas tīklos apjomi.	Notekūdeņu apsaimniekošanu nodrošina SIA "Jūrmalas ūdens"
Hidroloģiskā stāvokļa izmaiņas Plūdu riska vērtējums	Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam ietver pasākumus: • Lielupes gultnes no grīvas līdz dzelzceļa tiltam pārtīrīšana no smilšu sanešiem (atbildīgā institūcija Jūrmalas pilsētas dome), • Lielupes kreisā krasta (posmā no stacijas Dzintari līdz stacijai Dubulti) nostiprinājuma pārbūve (atbildīgā institūcija Jūrmalas pilsētas dome); • Varkaļu kanāla slūžu pārbūve (atbildīgās institūcijas - Babītes novada pašvaldība, Jūrmalas pilsētas dome), • Vienotas starpresoru hidroloģisko datu sistēmas attīstība, uzlabojot LVGMC, VUGD, • Latvenergo, ostu pārvalžu un pašvaldību sadarbību informācijas apmaiņā (atbildīgās	Īstenojot Plānošanas dokumentā paredzētos pasākumus, nav pieaudzis plūdu risks Lielupē un Jūrmalas pilsētā. Ir veikti pasākumi plūdu risku detalizētai izvērtēšanai un izpētei un to mazināšanai. Plānošanas dokumentā ietvērto pasākumu kopuma īstenošana samazina hidroloģiskā stāvokļa izmaiņu radīto negatīvo ietekmi (plūdu un applūšanas riskus). Vējuzplūdu radīto eroziju minimizē atbilstoša pludmales apsaimniekošana, tai skaitā videi draudzīgu aizsardzības pasākumu īstenošana. Jūrmalas pilsētas pašvaldība piedalījies metodiskā materiāla „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai” izstrādē. Plānošanas periodā veikta izpēte un Lielupes lejteces plūsmas matemātiskā modelēšana projekta “Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas	

	institūcijas - LVĢMC, VUGD, Latvenergo, Ostu pārvaldes, pašvaldības).	pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai”. Veikti pasākumi krasta kāpu aizsardzībai no vējuzplūdu erozijas Kauguru pludmalē. Veikti Lielupes kreisā krasta stiprinājumu remonta darbi.	
	Meliorācijas sistēmu uzturēšana/pilnveidošana. Jūrmalas pilsētas dome 2011.gada 17.februārī pieņēma lēmumu Nr.94 "Par meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu".	Meliorācijas sistēmu apsaimniekošana, tai skaitā veco sistēmu uzmērīšana un kartēšana, stāvokļa novērtēšana un remonts veicina pilsētas infrastruktūrai un iedzīvotājiem labvēlīga hidroloģiskā režīma uzturēšanu. Laika periodā no 2010.gada veikta 7 (septiņu) meliorācijas sistēmu kartēšana - tehniskā apsekošana, ar kopējo garumu 30.97 km.	Meliorācijas sistēmu apsaimniekošanu nodrošina SIA “Jūrmalas ūdens”
Atmosfēras gaisa kvalitāte	Plānošanas dokuments un tā SIVN Ziņojums neaktualizē pasākumus emisiju gaisā samazināšanai. Netieši uz emisiju gaisā samazināšanu attiecināms pasākuma J7 Inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana ietvaros plānotais - Veikt siltumražotāju energoefektivitātes uzlabošanu un Izbūvēt modernu koģenerācijas staciju	Plānošanas periodā ir izstrādāta un stājusies spēkā Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības programma 2013.–2020.gadam. Gaisa kvalitāte Jūrmalas pilsētā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un nav konstatēti piesārņojošo vielu koncentrācijām gaisā noteikto robežvērtību pārsniegumi, tādi netiek konstatēti arī veicot emisiju gaisā izkliedes modelēšanu B kategorijas piesārņojošas darbības atļauju saņemšanas procesā un LVĢMC veiktajā gaisa kvalitātes novērtējumā. Jūrmalas pilsētā nav izvietotas valsts gaisa kvalitātes monitoringa stacijas.	Izmantoti dati par siltumapgādes radīto gaisa piesārņojumu, Jūrmalas pilsētas domes sniegtā informācija; Piesārņojošas darbības atļauju reģistrā ietvertā informācija.

		Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav konstatēti un netiek prognozēta gaisa kvalitātes pasliktināšanās tendi.	
Dabas resursi			
Kūrorta resursu izmantošana	Plānošanas dokumentā noteiktās Prioritātes Kūrorts ietvaros noteikts pasākums K6 Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrortvides saglabāšanu.	Izstrādāta un stājusies spēkā Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģija 2007.-2018.gadam Plānošanas dokumenta īstenošana nav negatīvi ietekmējusi pilsētas dabas resursus, tai skaitā kūrorta attīstībai izmantojamus. Esošie resursi tiek izmantoti nepilnīgi. Lai gan vairāku pakārtoto plānošanas dokumentu darbības laiks beidzas 2016.gadā, vairāki pasākumi nav īstenoti. Ieteicams izvērtēt iespēju un realizēt tos nākotnē, piemēram Jūrmalas vērtīgāko minerālresursu apguve, izpēte par ģeotermālo siltumapgādi centralizētās siltumapgādes un atsevišķu objektu vajadzībām u.c.	
Dzeramā ūdens kvalitātes izmaiņas	Plānošanas dokumentā noteiktās Prioritātes Jūrmalniēks ietvaros definēts pasākumu kopums J7. Inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana, kas ietver aktivitāti: Realizēt Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projekta II kārtu.	Izstrādāts un stājies spēkā Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.–2020.gadam. 2016.gada septembrī aktualizēta SIA „Jūrmalas ūdens” vidēja termiņa darbības stratēģija 2016.-2018.gadam. Plānota ūdensapgāde tīklu izbūve 3 483.7 m garumā.	Centralizēto dzeramā ūdens apgādi nodrošina SIA “Jūrmalas ūdens”

		• Pilsētas centralizēto ūdensapgādi nodrošina no pazemes ūdens avotiem, kas ir droši aizsargāti no virszemes piesārņojuma; • Ūdens ieguvī veic pazemes ūdens atradnēs ar akceptētiem pazemes ūdens krājumiem • Iegūtais ūdens pēc dabiskā sastāva neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām • Tiek nodrošināta ūdens sagatavošana pirms tā padošanas ūdensapgādes tīklā • Patērētājiem piegādātais ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām • Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā, īstenojot Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projekta II un III kārtu, ir pilnveidota ūdens sagatavošana, uzlabojot padotā ūdens kvalitāti, veikti ūdensvadu izbūves un rekonstrukcijas darbi, palielinot ar centralizēto ūdensapgādi nodrošināto teritoriju, kā arī mazinot ūdens zudumus ūdensvada tīklā.	
Kultūrvēsturiskās vides aizsardzība	Plānošanas dokumenta prioritātes Jūrmalniēks ietvaros definēts pasākums J4 Publiskās telpas izcilība, kura ietvaros kā īstenojamie uzdevumi noteikti: • Pilsētbūvniecības pieminekļu un kultūrvēsturiskās apbūves saglabāšana. • Domes aizdevumu līdzekļu fonda izveide kultūrvēsturiskā mantojuma atjaunošanai, kas ļautu atjaunot vēsturisko apbūvi, kura atrodas privātpersonu īpašumā. Prioritāri – „graustu”	• Izstrādāta „Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam”. • Rekonstruētas 231 vēsturiskās apbūves ēka; • Rekonstruēti 23 arhitektūras pieminekļi.	

	sakārtošanai pilsētībūvniecības pieminekļu teritorijās. • Kultūrvēsturiskā centra izveidošana, sekmējot sabiedrības izglītošanu, kultūras mantojuma saglabāšanas un aizsardzības darba plānošanu un īstenošanu.		
Dabas aizsardzība Apbūvēto un dabas teritoriju attiecības izmaiņas	Plānošanas dokumenta prioritātes Kūrorts ietvaros noteikts pasākumu kopums K6. Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrorta vides saglabāšanu. Tas ietver samērā plašu aktivitāšu klāstu, tai skaitā: • Nesadrumstot lielos mežu masīvus. • Nelielo dabas struktūru izmantošana kūrortpilsētas tēla veidošanai. • Kāpu ekosistēmas saglabāšana. • Nodrošināt vides kvalitāti – virszemes un pazemes ūdeņu, gaisa, augsnes, trokšņu līmeņa u.c. vides aizsardzības aspektus.	• Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā nav konstatēta dabas teritoriju platības samazināšanās pilsētas teritorijā. • 2007.gadā veiktā uzskaitē uzrāda, ka no pilsētas teritorijas 63,11% aizņem dabas teritorijas. • 2012.gadā uzskaitē uzrāda, ka no pilsētas teritorijas 64% aizņem dabas teritorijas. • Pašvaldība nodrošina to apsaimniekošanu, dabas vērtību izpēti un aizsardzību.	
ĪADT aizsardzība	Plānošanas dokumenta prioritātes Kūrorts ietvaros noteikts pasākumu kopums K6. Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrorta vides saglabāšanu. ĪADT veido vienu no kūrorta resursiem.	• Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav mainījies īpaši aizsargājamo dabas teritoriju skaits vai statuss. • Pašvaldība sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Ķemeru nacionālā parka fondu piedalās īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanā. • Lai nodrošinātu ĪADT apsaimniekošanu, aizsardzību un izmantošanu pilsētas attīstības nodrošināšanai, Dabas aizsardzības pārvalde sadarbībā ar Jūrmalas pilsētas pašvaldību izstrādā un aktualizē	

		dabas aizsardzības plānus, t.sk., izstrādājams dabas aizsardzības plāns dabas liegumam “Lielupes grīvas pļavas”, bet ĪADT apsaimniekošana tiek veikta sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Ķemeru nacionālā parka fondu.	
Sociālie faktori	Viena no Plānošanas dokumentā definētajām prioritātēm ir prioritāte Jūrmalnieks. Definējot, ka Jūrmalnieks veido Jūrmalas pilsētu. Iedzīvotājs–uzņēmējs–viesis. Tie visi ir jūrmalnieki. Primāri jūrmalnieks ir pilsētas pastāvīgais iedzīvotājs, bet tikpat nozīmīgs pilsētai ir viesis un uzņēmējs, kas kādā savas dzīves posmā jūtas kā jūrmalnieks, ir atbildīgs, piederīgs un lepns par šo pilsētu.	• Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā uzlabojies iedzīvotāju vērtējums par Jūrmalas pilsētas domes un atsevišķu tās struktūrvienību un pašvaldības uzņēmumu darbu. • Iedzīvotāju attieksme pārsvarā ir pozitīva jautājumos, kas saistīti ar vides stāvokli un īstenojamiem infrastruktūras uzlabošanas projektiem. • Iedzīvotāju lielākā daļa pozitīvi vērtē sniegtos komunālos pakalpojumus. • Vēlams nākamajās aptaujās ietvert konkrētākus jautājumus par iedzīvotāju apmierinātību ar vides stāvokli (trokšņa traucējumi, gaisa kvalitāte u,c,).	
Teritorijas plānojuma vai attīstības plānošanas dokumenta rezultātie rādītāji	Plānošanas dokuments Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010. -2030. neietver konkrētas darbības un nenosaka to īstenošanas rezultātos rādītājus.		

Secinājumi (analītisks paplašināts izvērtējums): Skat. turpmāk tekstā Ziņojumu

1. Ievads

Monitoringa Ziņojums izstrādāts, pamatojoties uz 2016.gada 23.augusta Pakalpojuma līgumu Nr.1.2-16.4.3/1133 starp Pasūtītāju – Jūrmalas pilsētas domi un Izpildītāju – SIA “Firma L4”.

Monitoringa ziņojuma sagatavošanas mērķi ir ar plānošanas dokumenta “Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010 – 2030.gadam” ieviešanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu tendenču novērtēšana, ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto tiešo vai netiešo ietekmju uz vidi izvērtējums un, ja nepieciešams, rekomendāciju plānošanas dokumenta aktualizācijai izstrāde.

Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitorings var būt labs instruments, lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, lai operatīvi reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus plānošanas dokumentā.

SIVN monitorings ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrēta plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna vai programmas izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem. SIVN monitorings dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot valsts un pašvaldības vides monitoringu, kā arī citu pieejamo informāciju.

Monitoringa ziņojums jā sastāda un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā jā iesniedz Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Likums „Par vides aizsardzību” definē, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei. Vides nacionālā monitoringa kontrole paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas, un to veido 5 daļas: gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa daļa, ūdeņu monitoringa daļa, bioloģiskās daudzveidības monitoringa daļa, sauszemes vides un tās komponentu monitoringa daļa un ģeoloģisko procesu monitoringa daļa. Monitoringa pasākumi vides kvalitātei veicami saskaņā ar valsts monitoringa pasākumiem. Monitoringu veic, izmantojot valsts statistikas datu bāzes, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par teritoriju, kā arī analizējot aizsargājamo teritoriju monitoringa datus.

Vides monitoringa programma 2015.-2020.gadam izstrādāta, pamatojoties uz Vides politikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam, kuras apstiprinātas ar MK 2014.gada 26.marta rīkojumu Nr.130 „Par Vides politikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam”. Ar Vides ministra

26.02.2015. Rīkojumu Nr.67 "Par Vides monitoringa programmu" ir apstiprināta Vides monitoringa programma.

Vides monitoringa programma iedalīta šādās nodaļās:

1. Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programma,
2. Ūdeņu monitoringa programma,
3. Pazemes ūdeņu stāvokļa monitoringa programma,
4. Virszemes ūdeņu stāvokļa monitoringa programma,
5. Novērojamo vielu monitoringa programma,
6. Zemes monitoringa programma,
7. Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Bez valsts veiktā vides monitoringa un operatoru (uzņēmumu) pašmonitoringa būtiska ir būvvaldes veiktā būvniecības uzraudzība, kā arī citu valsts institūciju un pašvaldības uzņēmumu veiktā vides kvalitātes kontrole un uzraudzība.

Plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringa sistēma Jūrmalas pilsētas pašvaldībā

Šī Jūrmalas pilsētas domes plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringā iesaistītas tādas domes struktūrvienības kā Attīstības pārvalde un Pilsētplānošanas nodaļa.

Izmaiņas plānošanas dokumentā un saistošajos normatīvajos aktos

Atskaites periodā plānošanas dokumentā nav veikti tā grozījumi.

Plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringa ietvaros nav konstatētas būtiskas novirzes vai neatbilstības plānošanas dokumenta ieviešanas procesā, kā arī nav izvirzītas jaunas Jūrmalas pilsētas attīstības prioritātes.

2. Normatīvie dokumenti

Ziņojums izstrādāts saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un MK 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" prasībām, kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja metodisko materiālu "Plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējums (stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings)".

Ziņojuma izstrādē izvērtēti un ņemti vērā šādi normatīvie akti:

VISPĀRĒJĀ VIDES AIZSARDZĪBA

Vides aizsardzības likums. Pieņemts 02.11.2006. Stājas spēkā: 29.11.2006. Tā darbības laikā Likumā veikta virkne grozījumu:

Vides aizsardzības likums ir uzskatāms par pamatlikumu vides aizsardzībā, un tas nosaka vispārējās prasības vides aizsardzībā, kas ir saistošas jebkurai ierosinātajai darbībai. Likuma mērķis ir izveidot tādu sabiedrības un dabas mijiedarbības mehānismu, kurš garantētu vides aizsardzību, efektīvu dabsaimniecību un Latvijas Republikas iedzīvotāju tiesības uz kvalitatīvu dzīves vidi. Uz Vides aizsardzības likuma pamata izdota virkne tiesību aktu – Ministru kabineta noteikumu veidā.

Likumā definēti galvenie vides aizsardzības principi:

1) princips "piesārņotājs maksā" — persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;

2) piesardzības princips — ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecina uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;

3) novēršanas princips — persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;

4) izvērtēšanas princips — jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Izvērtēšanas princips lielā mērā nosaka IVN procedūras juridisko bāzi. Būtiska uzmanība pievērsta sabiedrības tiesību uz informāciju un iespēju piedalīties lēmumu pieņemšanā regulējuma nodrošināšanai.

Likums nosaka arī vides informācijas sistēmas saturu un pieejamību. Diemžēl reāli vides informācijas sistēma nav izveidota un virkne datu (piemēram, vides monitoringa rezultāti) kā valsts veiktā, tā komersantu un pašvaldību veiktā pašmonitoringa dati, nav publiski pieejami.

Kā būtiskākie vides un dabas aizsardzības uzdevumi, kas ievērojami kā IVN procesā, tā paredzētās darbības īstenošanā, definējami:

- labvēlīgas vides nodrošināšana tagadējās paaudzes un nākamo paaudžu dzīvei, darbam un atpūtai,
- sabiedrības ekoloģisko un ekonomisko interešu saskaņošana;
- pilnīgas un atklātas informācijas nodrošināšana par ekoloģisko stāvokli;
- vides aizsardzības pasākumu stimulēšana;
- zinātniski tehniskā progresa sasniegumu ieviešana vides aizsardzībā un dabas resursu izmantošanā.

Šie uzdevumi un principi atbilst un ir ievēroti plānojot paredzēto darbību.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 15.panta pirmo daļu 2009.gada 24. februārī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.175 „**Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem**”. Šis normatīvais akts nosaka vienotus nacionālos vides indikatorus tādās jomās kā:

- Atkritumu apsaimniekošana, datu avots LVĢMC;
- Bioloģiskā daudzveidība datu avots DAP;
- Gaisa piesārņojums un ozona slāņa samazināšanās, datu avots LVĢMC;
- Klimata pārmaiņas datu avoti LVĢMC un CSP;
- Ūdeņu apsaimniekošana, datu avots LVĢMC, LHEI un SVA;

- Zemes izmantošana, datu avots LVĢMC, ZM, LAD;
- Dabas resursu izmantošana, datu avots LVĢMC, ZM, CSP.

Diemžēl ne visi ar normatīvajā aktā minētajiem vides indikatoriem saistītie dati ir publiski pieejami un plaši izmantojami ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, savukārt daļa indikatoru ir ļoti vispārīgi un pārsvarā izmantojami tikai vispārīgu vides stāvokļa izmaiņu vērtējumam reģionu vai nacionālā līmenī, bet ne atsevišķu objektu vērtējumam.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 17.panta otro daļu un likuma "Par piesārņojumu" 45.panta pirmo daļu un 46.panta otro daļu 2009.gada 17.februārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.158 „**Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai**”.

Noteikumi nosaka:

- prasības attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību;
- kārtību, kādā operators kontrolē emisiju apjomu un veic monitoringu;
- kārtību, kādā operators sniedz informāciju par monitoringa rezultātiem;
- kārtību, kādā valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" izveido piesārņojošo vielu reģistru un nodrošina informācijas pieejamību sabiedrībai par vidi piesārņojošām vielām un operatoru veiktā monitoringa rezultātiem.

Noteikumos noteikts, ka Vides monitoringu organizē Vides ministrijas, Veselības ministrijas un Zemkopības ministrijas padotībā esošas iestādes un zinātniskās institūcijas, pašvaldību iestādes normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, kā arī gadījumos, ja pašvaldībai nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, – par pašvaldību budžeta līdzekļiem, kā arī komersanti, ja to nosaka vides normatīvie akti, – par saviem līdzekļiem.

Šo noteikumu 2.1.apakšpunktā minētās iestādēm jā sagatavo un jāievieto iestādes mājaslapā internetā gada pārskatu par veiktā monitoringa rezultātiem. Diemžēl ne par visiem monitoringa veidiem atrodami šādi pārskati un lielākoties tie ir tikai vispārīgā apkopojums, kas nedod iespēju padziļināti izvērtēt vides stāvokļa izmaiņu tendences konkrētā teritorijā. Paši monitoringa rezultāti lielākoties nav publiski pieejami, kas izslēdz to izmantošanas iespējas un mazina to nozīmi teritoriju attīstības plānošanas jomā, ietekmes uz vidi novērtējuma jomā u.c.

Tāpat publiski nav pieejami operatora veiktā monitoringa rezultāti, lai gan tie iesniedzami atbildīgajās valsts institūcijās, taču nav nekādas to izmantošanas iespējas ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Noteikumi nosaka, ka Centrs pārskatā par vides stāvokli valstī iekļauj apkopotu informāciju par operatoru veikto monitoringu. Diemžēl šie pārskati reizi četros gados ietver tikai vispārīgā apkopojumu par valsti kopumā, neietverot pamatdatus, tādējādi tos nav iespējams izmantot ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 13.panta pirmo daļu un Vides aizsardzības likuma 39.panta ceturto daļu 2008.gada 16.decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1059 „**Noteikumi par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un**

uzraudzību”. Noteikumi neregulē ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas sfēru, taču ir saistoši veicot kvalitātes monitoringu, lai to veiktu nepieciešams saņemt atbilstošu sertifikātu.

Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 31.panta trīspadsmīto un četrpadsmito daļu 2008.gada 7.jūlijā izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.511 „**Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība**”.

Saskaņā ar „Vides aizsardzības likuma” prasībām, ir izstrādāti un 24.04.2007. pieņemti MK noteikumi Nr. 281 „**Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas**”. Paredzētās darbības plānošana, projektēšana un realizācija tiks veikta ar mērķi pēc iespējas samazināt paredzētās darbības ietekmi uz vidi un novērst gadījumus, kad būtu nepieciešama preventīvo vai sanācijas pasākumu veikšana.

Ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas veicama likumā „**Par ietekmes uz vidi novērtējumu**” (14.10.1998) noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” veikta virkne grozījumu

Pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” izdoti vairāki Ministru Kabineta noteikumi, tai skaitā:

- Ministru kabineta 01.05.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kas definē stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas kārtību, kā arī prasības stratēģiskā IVN monitoringa veikšanai un Ziņojuma izstrādei.
- Ministru kabineta 27.04.2011. noteikumi Nr. 300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)”
- Ministru kabineta 13.01.2015. noteikumi Nr. 18 “Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību” detalizēti nosaka kārtību, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi.

Šie dokumenti ir saskaņoti ar attiecīgajām Eiropas Savienības direktīvam. Likums un tam pakārtotie noteikumi nosaka tās paredzētās darbības, kurām ir nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums, nosaka secību, kādā novērtējums tiek veikts, skaidro visu procedūrā iesaistīto pušu tiesības, pienākumus un arī atbildību, kā arī raksturo ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātu un tā ietekmi uz lēmuma pieņemšanas kārtību.

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Padomes 1985.gada 27.jūnija direktīvas 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu^[48];
- 2) Eiropas Padomes 1997.gada 3.marta direktīvas 97/11/EEK, ar kuru groza direktīvu 85/337/EEK par dažu valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējumu^[50];
- 3) Eiropas Padomes 1992.gada 21.maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību^[49];
- 4) Eiropas Padomes 1979.gada 2.aprīļa direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību^[47];

- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27.jūnija direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu^[51];
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.maija direktīvas 2003/35/EK^[52], ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK.

15.03.2001. Likums "**Par piesārņojumu**" stājies spēkā 01.07.2001. Tā darbības laikā Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas.

Lai detalizēti regulētu piesārņojuma emisijas, pamatojoties uz likumu „Par piesārņojumu” izdota virkne Ministru kabineta noteikumu.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 18.1 panta trešo daļu 2014.gada 7.janvārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.16 „**Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība**”.

Noteikumi nosaka:

- trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes;
- prasības un termiņus trokšņa kartēšanai, kā arī rīcības plāna trokšņa samazināšanai un trokšņa stratēģisko karšu izstrādei;
- vides trokšņa radīto kaitīgo seku novērtēšanas metodes;
- kārtību, kādā īstenojama sadarbība ar kaimiņvalstīm vides trokšņa novērtēšanā un samazināšanā (ja novērota pārrobežu ietekme);
- informāciju, kāda par vides troksni sniedzama sabiedrībai un Eiropas Komisijai, tās sniegšanas kārtību un termiņus, kā arī kārtību, kādā sabiedrība tiek iesaistīta rīcības plāna trokšņa samazināšanai izstrādē.

Noteikumos noteiktas pieļaujamās trokšņa rādītāju vērtības, kuras jāņem vērā veicot kartēšanu un rīcības plānu izstrādi trokšņa samazināšanai.

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 4.punktu 2002.gada 23.aprīlī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.163 „**Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām**”

Noteikumi nosaka būtiskās prasības tādu ārpus telpām izmantojamu iekārtu ražošanai, marķēšanai un atbilstības novērtēšanai, kuras emitē troksni, kā arī nosaka iekārtu tirgus uzraudzības kārtību. Noteikumu pirmajā pielikumā ir uzskaitītas iekārtas, uz kurām attiecas šie noteikumi.

Saskaņā ar likuma “Par piesārņojumu” 12.panta otro daļu un 17.panta trešo daļu 2009.gada 3.novembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1290 „**Noteikumi par gaisa kvalitāti**”

Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī:

- gaisa kvalitātes normatīvu sasniegšanas termiņus;
- gaisu piesārņojošu vielu augstāko un zemāko pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus;

- parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu;
- pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro daļu 2002.gada 12.martā izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.118 „**Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti**”

Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus virszemes un pazemes ūdeņiem. Pasākumi, kas veikti noteikumu prasību īstenošanai nedrīkst tieši vai netieši palielināt ūdens, gaisa vai augsnes piesārņojumu. Noteikumu 5. pants nosaka nepieciešamību novērtēt virszemes ūdens kvalitāti ar noteikumu 1. pielikuma 1. tabulā minētajām vielām un samazināt ūdens piesārņojumu ar noteikumu 1. pielikuma 2. tabulā minētām vielām. Atbilstoši noteikumu 26.pantā noteiktajam, 10.pielikuma 1.tabulā noteiktos ūdens kvalitātes normatīvus piemēro pazemes ūdeņu stāvokļa novērtēšanai.

Saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 2.punktu, 18.panta otrās daļas 1.punktu, 45.panta pirmo daļu un 46.panta otro daļu 2002.gada 22.janvārī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.34 „**Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī**”

Saskaņā ar likuma “Par piesārņojumu” 12.panta otro un 2.1daļu 2005.gada 25.oktobrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.804 „**Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem**”

Saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 5.punktu un 10.punktu 2005.gada 27.decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.1047 „**Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā**”

Noteikumi nosaka būtiskās prasības un to ievērošanas uzraudzības kārtību autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru, kā arī atsevišķu dzelzceļa un upju satiksmē izmantojamo iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā, šo motoru tipa apstiprināšanas kārtību un tirgus uzraudzību.

05.02.1997. likums **Aizsargjoslu likums** stājas spēkā 11.03.1997. Likuma darbības laikā tajā veikti vairākkārtīgi grozījumi:

Likums pieņemts, lai aizsargātu dabiskus un mākslīgus objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinātu to ekspluatāciju un drošību, kā arī pasargātu cilvēku un vidi kopumā no saimnieciskās darbības nelabvēlīgās ietekmes. Šī likuma galvenie uzdevumi ir noteikt:

- aizsargjoslu veidus un funkcijas;
- aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus;
- aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību;
- saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

No likumā atrunātās kārtības būtu jāapskata aizsargjoslu izveides un uzturēšanas kārtība, kas skar derīgo izrakteņu ieguves teritoriju, kā arī to objektu aizsargjoslu nosacījumus, kas atrodas paredzētās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas tiešā ietekmes zonā.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu ir izdota virkne normatīvo aktu. Jūrmalas pilsētas teritorijā ir noteiktas aizsargjoslas un uzrādītas Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā.

28.10.2010. likums **Atkritumu apsaimniekošanas likums** ("LV", 183 (4375), 17.11.2010.) [stājas spēkā 18.11.2010.] ar grozījumiem:

Likums nosaka, ka atkritumu apsaimniekošana veicama tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta. Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi:

- radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, augiem un dzīvniekiem;
- radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
- nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas;
- piesārņot un piegružot vidi.

Likuma 3.pantā teikts, ka šis likums neattiecas uz atkritumiem, kas radušies derīgo izrakteņu izpētes, ieguves, apstrādes un uzglabāšanas procesos. Sadzīves atkritumu, kas radīsies, veicot paredzamo darbību, apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā regulē pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, kuros nosaka prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkrāšanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu.

Ministru kabineta 19.04.2011. noteikumi Nr. 302 „**Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus**”

Noteikumi nosaka:

- atkritumu klasifikatoru;
- īpašības, kuras padara atkritumus bīstamus;
- kritērijus blakusproduktiem;
- kritērijus atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai;
- kārtību, kādā piemērojami kritēriji blakusproduktiem un atkritumu statusa piemērošanas izbeigšanai.

02.05.1996. **likums “Par zemes dzīlēm”** ("LV", 87 (572), 21.05.1996., Ziņotājs, 13, 11.07.1996.) [stājas spēkā 04.06.1996.] ar grozījumiem:

Šis likums ir viens no būtiskākajiem dabas resursu ieguvei reglamentējošiem normatīvajiem aktiem. Likuma loma vides aizsardzībā ir nodrošināt zemes dzīļu izmantošanu un aizsardzību. Tas nosaka kārtību, kādā veicama zemes dzīļu kompleksa, racionāla un vidi saudzējoša izmantošana. Saskaņā ar šī likuma 15. pantu, galvenās prasības zemes dzīļu aizsardzībā, ir šādas:

- racionāla derīgo izrakteņu ieguve, kā arī atradnēs sastopamo blakusproduktu izmantošana;
- zemes dzīļu izmantošana, nepieļaujot kaitīgu ietekmi uz derīgo izrakteņu krājumiem un zemes dzīļu īpašībām,
- zemes dzīļu izmantošana, nepieļaujot piesārņošanu ar pazemes un virszemes būvēs un krātuvēs glabājamām ekoloģiski bīstamām vielām, kā arī notekūdeņiem.

Zemes dzīļu izmantošanu drīkst uzsākt tikai tad, kad ir saņemta zemes dzīļu izmantošanas atļauja (licence) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā. Likumā ir noteiktas zemes dzīļu izmantotāju tiesības (13. pants) un pienākumi (14. pants), tai skaitā pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kas nodarīti viņu veiktās zemes dzīļu izmantošanas rezultātā zemes dzīļu īpašniekiem, izmantotājiem, videi, kultūras pieminekļiem.

Likums „**Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām**” Pieņemts: 02.03.1993., stājas spēkā: 07.04.1993. Likumā veikta virkne grozījumu:

Likums nosaka:

- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus;
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu;
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību;
- kārtību, kā savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

Likuma objekti ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk — aizsargājamās teritorijas).

Aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā: aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.); nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību; saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Likumā definētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas – NATURA 2000, kuras ir vienots Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls. Tas izveidots, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu, īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu aizsardzību vai, kur tas nepieciešams, atjaunošanu to dabiskās izplatības areāla robežās. Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Likums nosaka, ka, veicot tautsaimniecības un teritorijas plānošanu, zemes ierīcību, meža apsaimniekošanu un visu veidu projektēšanas darbus, jāievēro aizsargājamo teritoriju izvietojums, to aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāns.

Pamatojoties uz likumā ietvertajiem deleģējumiem ir izdota virkne tiesību aktu, kas detalizē aizsargājamo dabas teritoriju izveidi, aizsardzību un izmantošanu, tai skaitā individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi daudzām aizsargājamām teritorijām.

Kritērijus, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, kompensējošo pasākumu piemērošanas kārtību un prasības ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai nosaka 2006.gada 18.jūlija MK noteikumi Nr.594 **"Par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai"** .

2006.gada 6.jūnija MK noteikumi Nr.455 **"Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)"** nosaka

- kārtību, kādā novērtējama to paredzēto darbību ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), kuru īstenošanai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums;
- ziņojuma par kompensējošo pasākumu piemērošanu saturu, kā arī kārtību, kādā ziņojumu nosūta Eiropas Komisijai;
- kārtību, kādā sagatavo informatīvo ziņojumu par paredzēto darbību vai plānošanas dokumenta īstenošanu un iesniedz to Ministru kabinetā lēmuma pieņemšanai.

Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma dēļ radīto zaudējumu aprēķināšanas kārtību nosaka 2008.gada 7.jūlija MK noteikumi Nr.511 „**Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība**”

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbības veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās lietošanas un izveidošanas kārtību nosaka 2010.gada 16.marta MK noteikumi Nr.264 "**Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**"

Ministru kabineta 16.01.2010. noteikumi Nr. 17 "**Noteikumi par aizsargājamām jūras teritorijām**" nosaka aizsargājamās jūras teritorijas.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas liegumus nosaka 1999.gada 15.jūnija MK noteikumi Nr.212 „**Par dabas liegumiem**”.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - aizsargājamo ainavu apvidus nosaka 1999.gada 23.februāra MK noteikumi Nr.69 „**Par aizsargājamo ainavu apvidiem**”.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas parkus nosaka 1999.gada 9.marta MK noteikumi Nr.83 „**Par dabas parkiem**”.

Ministru kabineta 14.08.2004. noteikumi Nr. 702 "**Dabas parka "Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**".

“Ķemeru nacionālā parka likums” Pieņemts: 30.05.2001., Stājas spēkā: 03.07.2001. Ar grozījumiem. Likums nosaka, ka Ķemeru nacionālais parks (turpmāk — nacionālais parks) ir valsts nozīmes īpaši aizsargājama dabas teritorija. Nacionālais parks ir izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrismu un ekoloģisko izglītību. Likums nosaka Nacionālā parka robežas, funkcionālās zonas, un parka pārvaldības institūciju un kārtību.

Saskaņā ar Ķemeru nacionālā parka likumā noteikto ir izdoti Ministru kabineta 06.09.2016. noteikumi Nr. 601 "**Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi**". Noteikumi nosaka:

- 1.1. Ķemeru nacionālā parka individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;
- 1.2. nacionālā parka teritorijas apzīmēšanai lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību;

1.3. nacionālā parka teritorijā esošos dabas pieminekļus un to aizsardzības un izmantošanas kārtību.

„Sugu un biotopu aizsardzības likums” pieņemts: 16.03.2000, Stājās spēkā: 19.04.2000. Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir:

- nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus;
- regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību;
- veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām;
- regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību.

Likums nosaka Valsts pārvaldes kompetenci sugu un biotopu aizsardzībā, sugu un biotopu aizsardzības prasības.

Zemes īpašniekiem un pastāvīgajiem lietotājiem ir pienākums veicināt sugu un biotopu daudzveidības saglabāšanu, ziņot Valsts vides dienesta attiecīgajai reģionālajai vides pārvaldei par īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izmaiņām un faktoriem, kas pasliktina to stāvokli, kā arī par aizsardzības prasību neievērošanu, neierobežot īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izpēti, uzskaiti un kontroli, nodrošināt migrējošiem dzīvniekiem (arī putnu sugām, kas nav iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstos) netraucētu atpūtu un barošanas migrācijas sezonas laikā, ieviest saudzīgas ekoloģiskās metodes, lai novērstu dzīvnieku nodarītos postījumus.

Attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem, visās to attīstības stadijās ir aizliegta apzināta traucēšana (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvu mešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) un dzīvotņu postīšana, vairošanās vietu iznīcināšana vai bojāšana, putnu dzīvotņu piesārņošana, kaitējuma nodarīšana tām vai citāda putnu traucēšana.

2006.gada 21.februāra MK noteikumos Nr.153 **„Par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu”** 2000.gada 5.decembra MK noteikumos, Nr.421 **„Par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”**, 2000.gada 14.novembra MK noteikumos Nr.396 **„Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpašu aizsargājamo sugu sarakstu”** iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 1992.gada 21.maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

2012.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.940 **„Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”** Noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību.

Ministru kabineta 2014.gada 9.jūnija noteikumi Nr. **293 „Dabas datu pārvaldības sistēmas uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtība”** nosaka dabas datu pārvaldības sistēmas, tajā skaitā sistēmā ietvertā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, mikroliegumu, īpaši aizsargājamo sugu, to dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu valsts reģistra, uzturēšanas, datu aktualizācijas un informācijas aprites kārtību.

“Meža likums” pieņemts: 24.02.2000., stājās spēkā: 17.03.2000. Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir veicināt meža ekonomiski, ekoloģiski un sociāli ilgtspējīgu apsaimniekošanu un izmantošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem nodrošinot vienādas tiesības, īpašuma tiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus. Likums reglamentē valsts meža zemes pārvaldības un atsavināšanas nosacījumus.

Likumā noteikts, ka par mežu neuzskata zemi, ko aizņem esošu autoceļu zemes nodalījuma josla, dzelzceļa zemes nodalījuma joslu, elektrisko tīklu un elektronisko sakaru tīklu gaisvadu līniju trases, gāzes vadu, naftas vadu trases, ūdensvadu trases un kapsētas, kā arī mākslīgas vai dabiskas izcelsmes koku rindas, kuras platums ir mazāks par 20 metriem, augļu dārzi, parki, kokaudzētavas, . kā arī atsevišķi no meža esošu platību, kas atbilst meža definīcijai šā likuma 1.panta 34.punkta izpratnē un ir mazāka par 0,5 hektāriem.

Likumā ietverta prasība, ka meža apsaimniekošana nedrīkst būt pretrunā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentu prasībām.

„Ūdens apsaimniekošanas likums” Pieņemts: 12.09.2002., stājies spēkā: 15.10.2002.

Likumā veikta virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas:

- veicina ilgtspējīgu un racionālu ūdens resursu lietošanu, nodrošinot to ilgtermiņa aizsardzību un iedzīvotāju pietiekamu apgādi ar labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdeni,
- novērš ūdens un no ūdens tieši atkarīgo sauszemes ekosistēmu un mitrāju stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā šīs ekosistēmas un uzlabo to stāvokli,
- uzlabo ūdens vides aizsardzību, pakāpeniski samazina arī prioritāro vielu emisiju un noplūdi, kā arī pārtrauc ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi,
- nodrošina pazemes ūdeņu piesārņojuma pakāpenisku samazināšanu un novērš to turpmāku piesārņošanu,
- nodrošina pazemes ūdens resursu atjaunošanu,
- nodrošina zemes aizsardzību pret applūšanu vai izkalšanu,
- nodrošina Latvijas jūras ūdeņu aizsardzību,
- sekmē starptautiskajos līgumos noteikto mērķu sasniegšanu, lai pārtrauktu un novērstu jūras vides piesārņošanu, pārtrauktu vai pakāpeniski novērstu ūdens videi īpaši bīstamu vielu emisiju un noplūdi jūras vidē un sasniegtu tādu stāvokli, ka jūras vidē antropogēnās izcelsmes ķīmisko vielu koncentrācija ir tuva nullei, bet dabā sastopamo ķīmisko vielu koncentrācija — tuva dabā pastāvošajam fona līmenim;

Kā arī izveidot plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.

Pamatojoties uz Ūdens apsaimniekošanas likumu, ir izstrādāti un pieņemti vairāki normatīvie akti MK noteikumi, tai skaitā:

- Ministru kabineta 13.01.2012. noteikumi Nr. 38 “Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”;

- Ministru kabineta 16.07.2010. noteikumi Nr. 608 “Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”;
- Ministru kabineta 03.12.2009. noteikumi Nr. 1354, “Noteikumi par sākotnējo plūdu riska novērtējumu, plūdu kartēm un plūdu riska pārvaldības plānu”
- Saskaņā ar likumu ir izstrādāts un akceptēts Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam

Likums „**Par kultūras pieminekļu aizsardzību**” pieņemts: 12.02.1992., stājās spēkā: 11.03.1992. Likumā veikta virkne grozījumu:

Kultūras pieminekļu aizsardzība ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.

“**Zemes pārvaldības likums**”, pieņemts: 30.10.2014., stājās spēkā: 01.01.2015., ar grozījumiem. Likuma mērķis ir veicināt ilgtspējīgu zemes izmantošanu un aizsardzību. Likums nosaka zemes izmantošanas un aizsardzības pamatprincipus un nosacījumus, kas ievērojami darbībās ar zemes īpašumiem, kā arī definē kompetences sadalījumu Zemes pārvaldībā. Definē prasības Zemes un augsnes aizsardzības un kvalitātes novērtējumam, Zemes pārraudzībai un ar zemi saistītās informācijas apkopošanai un uzglabāšanai.

“**Attīstības plānošanas sistēmas likums**”, Pieņemts: 08.05.2008., Stājās spēkā: 01.01.2009. Likuma mērķis ir, nosakot attīstības plānošanas sistēmu, sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu. Likums attiecas uz attīstības plānošanu Saeimā, Ministru kabinetā, tiešās valsts pārvaldes iestādēs, plānošanas reģionos, pašvaldībās un valsts pārvaldes iestādēs, kas nav padotas Ministru kabinetam (turpmāk — valsts un pašvaldību institūcijas). Likums nosaka vienotu attīstības plānošanas sistēmu, nosakot vienotas prasības plānošanas dokumentiem, to hierarhiju, kā arī attīstības plānošanas pamatprincipus un atbildību.

„**Teritorijas attīstības plānošanas likums**”, pieņemts: 13.10.2011., stājies spēkā: 01.12.2011. Likumā veikti virkne grozījumu:

Likuma mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Likumā noteikts, ka Teritorijas attīstības plānošanā ievēro Attīstības plānošanas sistēmas likumā nostiprinātos principus, kā arī šādus principus:

- 1) ilgtspējības princips — teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;
- 2) pēctecības princips — jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;
- 3) vienlīdzīgu iespēju princips — nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- 4) nepārtrauktības princips — teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamās risinājumus;

5) atklātības princips — teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;

6) integrētas pieejas princips — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;

7) daudzveidības princips — teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;

8) savstarpējās saskaņotības princips — teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

3. SASAISTE AR CITIEM ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvija 2030) ir hierarhiski augstākais Latvijas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments. Latvija 2030 prioritātei „Daba kā nākotnes kapitāls” noteiktais attīstības virziens ir dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana. Prioritātes mērķis ir būt ES līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Dabas kapitālu veido ekosistēmu (jūra, mežs u.c.) elementu kopums, kas rada un uztur cilvēces eksistencei nepieciešamus dabas resursus un ekosistēmu pakalpojumus. Latvija 2030 telpiskās attīstības perspektīva kā vienu no nacionālo interešu telpām definē Baltijas jūras piekrasti – vienu no Latvijas lielākajām vērtībām, kur dabas un kultūras mantojuma saglabāšana jālīdzsvaro ar ekonomiskās attīstības veicināšanu. Jūrmala – nacionālas nozīmes attīstības centrs, kuras izaugsme un ekonomiskā aktivitāte ir cieši saistīta ar Rīgas pilsētas attīstību.

Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (NAP2020) ir valsts galvenais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts valsts vidēja termiņa redzējums, prioritātes un būtiskākie to rīcību virzieni. Prioritātes "Izaugsmi atbalstošas teritorijas" rīcības virziena "Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana" mērķis ir „Saglabāt dabas kapitālu kā bāzi ilgtspējīgai ekonomiskajai izaugsmei. Piekrastes teritorija definēta kā unikāla specifiska teritorija, kas nozīmīga visas valsts attīstībai, nosakot, ka nepieciešams sekmēt tās ilgtspējīgu izmantošanu, mazinot dabas un cilvēka darbības radītos riskus vides kvalitātei.”

Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011.-2017.gadam. Pamatnostādnes politikas mērķis - piekraste ir ekonomiski aktīva, daudzfunkcionāla telpa, kurā klimata ietekme tiek mazināta ar kvalitatīvu infrastruktūru un tiek īstenota laba pārvaldība. Galvenajam mērķim nodefinēti divi apakšmērķi:

(1) kvalitatīva piekrastes infrastruktūra, kas veicina ekonomisko aktivitāti un mazina klimata pārmaiņu ietekmi uz piekrastes pieejamību un kvalitāti;

(2) izveidoti jauni piekrastes telpiskās attīstības politikas īstenošanas instrumenti, kas uzlabo sadarbību un sabiedrības līdzdalību piekrastes attīstības plānošanā un racionalizē līdzekļu izmantošanu, un nodrošināts nepieciešamais normatīvais regulējums.

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (VPP2020)59. Prioritātei „Ūdens resursi un Baltijas jūra” ir noteikts politikas mērķis „Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu”.

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019.gadam. Reģionālās politikas pamatnostādnes (turpmāk – pamatnostādnes) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas reģionālo politiku, aptverot laika periodu līdz 2019.gadam. Pamatnostādnes ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam noteiktās Telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas dokuments, kas paredz konkrētus rīcības virzienus un uzdevumus vidējā termiņā, un tās detalizē Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus reģionālajā politikā. Lai sasniegtu reģionālās politikas mērķus, viens no pamatnostādnēs noteiktajiem rīcības virzieniem ir atbalstīt Baltijas jūras piekrasti kā „Latvija 2030” noteikto funkcionālo mērķteritoriju – nacionālo interešu telpa. Mērķis - veidot Baltijas jūras Latvijas piekrasti kā saimnieciski aktīvu un kvalitatīvu dzīves, biznesa, kultūrvides un rekreācijas telpu, efektīvi izmantojot piekrastes resursus. Papildus piekrastes teritorijai tiks sniegts atbalsts arī vides kvalitātes nodrošināšanai (t.sk. ūdenssaimniecības infrastruktūras un atkritumu apsaimniekošanas uzlabošanai) un atjaunojamo energoresursu, kas pieejami piekrastē, izmantošanai saskaņā ar VPP2020 un nacionālo stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Ar visiem minētajiem plānošanas dokumentiem un tajos izvirzītajiem mērķiem saskaņojas “**Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010. - 2030.gadam**”, kuras ietvaros ir izvirzīti trīs stratēģiskie ilgtermiņa attīstības mērķi:

1. Starptautiski pazīstams, moderns veselības kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā,
2. Austrumu un Rietumu kontaktu veidošanas un tikšanās vieta Baltijas reģionā,
3. Kvalitatīva dzīves un brīvdienu vieta, kultūras un sporta centrs.

Šim plānošanas dokumentam pakārtotajā “**Jūrmalas pilsētas attīstības programmā 2014. - 2020.gadam**” ir izvirzītas trīs galvenās jomas – kūrorta attīstība, iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšana un kvalitatīvas infrastruktūras attīstība. Lai harmoniski attīstītu visas trīs jomas, Jūrmalas pilsētai tiek izvirzīti trīs vidēja termiņa attīstības mērķi:

1. M1: Kūrorts un tikšanās vieta,
2. M2: Komunālā un transporta infrastruktūra,
3. M3: Sociālā infrastruktūra.

Savukārt, lai detalizētu un precizētu mērķu sasniegšanas gaitu, Jūrmalas pilsētā izstrādāti un ir spēkā šādi vietēja līmeņa plānošanas dokumenti:

- „Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģija 2007.-2018.gadam”;
- “Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģijas 2007.-2018.gadam” aktualizēta programma 2012.-2016.gadam
- “Jūrmalas pilsētas kūrorta koncepcija 2009.-2018.gadam”;
- „Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam”;
- “Jūrmalas pilsētas sporta un aktīvās atpūtas attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam”;
- “Jūrmalas izglītības attīstības koncepcija 2015.-2020.gadam”;

- “Veselības veicināšanas plāns Jūrmalas pilsētai 2013.-2020.gadam”;
- “Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības programma 2013.–2020.gadam”;
- “Jūrmalas pilsētas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju rīcības plāns 2015.-2020.gadam”;
- “Jūrmalas ostas attīstības programma 2015.–2022.gadam”;
- “Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.–2020”;
- “SIA „Jūrmalas ūdens” Vidēja termiņa darbības stratēģija 2016. – 2018. gads”

Tematiskie plānojumi:

- Tematiskais plānojums „Jūrmalas velosatiksmes attīstības koncepcija” (akceptēta 2016.gadā);
- Tematiskais plānojums "Ķemeru attīstības vīzija"

Dabas aizsardzības plāni

Dabas lieguma “Ragakāpa” dabas aizsardzības plāns, apstiprināts 18.02.2004. Darbības termiņš pagarināts līdz 31.12.2019.

Dabas lieguma Lielupes grīvas pļavas dabas aizsardzības plāns apstiprināts 06.07.2005., darbības termiņš pagarināts līdz 31.12.2013.

Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns, apstiprināts 25.09.2002., darbības termiņš pagarināts līdz 31.12.2019.

4. Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010. – 2030.gadam raksturojums

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010. – 2030. gadam ir pašvaldības ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments, kas iezīmē pašreizējo situāciju, sniedz ieskatu stipro, vājo pušu, iespēju un draudu analizē, formulē Jūrmalas pilsētas attīstības vīziju, izvirza stratēģiskos mērķus, nosaka prioritātes un apraksta plānotos pasākumus prioritāšu ietvaros.

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010. – 2030.gadam stratēģiskie mērķi, prioritātes un rīcības:

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010. – 2030.gadam definē Jūrmalas attīstības vīziju – vēlamo situāciju, kas jāsasniedz 2030.gadā. Vīzija paredz, ka 2030. gadā Jūrmala ir starptautiski pazīstams moderns kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā. Pilsētā veiksmīgi apvienota vietējo dabas resursu saudzīga izmantošana, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un ekonomisko labumu gūšana no kūrorta, sporta, veselības, kultūras un konferenču tūrisma pakalpojumiem. Unikālais resursu kopums – piejūras klimats ar īpašo mikroklimatu, mežiem, plašo pludmali, minerālūdens un dziedniecisko dūņu resursiem tiek izmantots daudzu kūrorta sanatoriju un SPA centru darbībā visu gadu.

Plānošanas dokuments izvirza trīs stratēģiskos mērķus (ilgtermiņa attīstības mērķus):

- 1) Starptautiski pazīstams moderns piekrastes kūrorts un populārākā kūrortpilsēta Baltijas jūras reģionā,
- 2) Austrumu un Rietumu kontaktu veidošanas un tikšanās vieta Baltijas reģionā,

3) Kvalitatīva dzīves un brīvdienu vieta, kultūras un sporta centrs.

Šis mērķis iezīmē virzību uz drošu un zaļu pilsētas publisko telpu, labu mājokli, tīru vidi.

Plānošanas dokumentā deklarētas prioritātes un pasākumi stratēģisko mērķu sasniegšanai:

Prioritāte Kūrorts ir gan pakalpojums, gan teritorija, gan īpašā atšķirības zīme. Tā ir Jūrmalas konkurētspējas nozīmīgākā daļa. Kūrorts nosaka, ka Jūrmala ir kūrortpilsēta. Kūrorts rada Jūrmalas atšķirību no citām pilsētām. Atšķirību rada kūrorta teritorijas, kuru īpašo raksturu veido dabas resursi (dūņas, minerālūdens, smiltis, priežu meži, jūras gaiss un ūdens), kūrorta pakalpojumu sniedzēju puduri, kas savu piedāvājumu balsta uz zinātnieku un veselības aprūpes speciālistu pamatotiem pētījumiem un inovāciju rezultātiem.

Pasākumu kopums:

K1. Kūrortpilsētas statusa iegūšana un nostiprināšana.

K2. Kūrortpilsētas mārketinga.

K3. Kūrorta objektu pudura izveide Jaunķemeros.

K4. Ķemeru kūrorta vides veidošana.

K5. Kūrorta kompetences un inovāciju centra izveide.

K6. Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrorta vides saglabāšanu.

K7. Kūrorta objektu un kūrorta pakalpojumu attīstība.

K8. Pludmales promenādes izveide.

Potenciālās ietekmes uz vidi:

Pozitīvās: Kopumā kūrorta resursu (gaisa kvalitātes, meža masīvu, peldūdeņu kvalitātes, sakoptas vides, kā arī minerālūdeņu un dziedniecisko dūņu atradņu u.c. resursu) aizsardzība nodrošina pozitīvu ietekmi uz vidi kopumā. Tādējādi Jūrmalas kā kūrortpilsētas attīstība nodrošina augstas vides kvalitātes saglabāšanu.

Negatīvās: Galvenokārt netiešas, bieži īslaicīgas ietekmes - iespējams apmeklētāju skaita pieaugums, jaunu kurortoloģijas objektu būvniecība, atkritumu daudzuma palielināšanās, dziedniecisko dūņu ieguves vietu un izmantošanas apjomu pieaugums u.c. Šo ietekmju novēršana vai mazināšana iespējama, nodrošinot atbilstošu apsaimniekošanu, bet būvniecības gadījumos – optimālu vietas izvēli un normatīvo aktu un institūciju prasību ievērošana.

Summāri prognozējama ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi.

Prioritāte Jūrmalnieks veido Jūrmalas pilsētu. Iedzīvotājs–uzņēmējs–viesis. Tie visi ir jūrmalnieki. Primāri jūrmalnieks ir pilsētas pastāvīgais iedzīvotājs, bet tikpat nozīmīgs pilsētai ir viesis un uzņēmējs, kas kādā savas dzīves posmā jūtas kā jūrmalnieks, ir atbildīgs, piederīgs un lepns par šo pilsētu. Jūrmalas pilsētas pašvaldība rada apstākļus, lai palielinātos ne tikai deklarēto iedzīvotāju skaits pilsētā, bet lai ikviens gribētu būt jūrmalnieks, piederīgs pilsētai, kurā ir kvalitatīva un droša dzīves vide – vizuāli pievilcīga pilsētas publiskā telpa, dabas teritorijas, nodrošināta izglītības, kultūras un veselības pakalpojumu pieejamība, daudzveidīgs

pilsētas sniegto iespēju klāsts, kopēja un individuāla dažādu sabiedrības grupu un kopienu sabiedriskā dzīve un pašizpaušmes iespējas.

Pasākumu kopums:

- J1. Integrētas pilsētas transporta sistēmas izveide.
- J2. Jauna tilta būvniecība pār Lielupi.
- J3. Tranzīta samazināšana caur pilsētu.
- J4. Publiskās telpas izcilība.
- J5. Droša pilsēta.
- J6. Labs mājoklis.
- J7. Inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras uzlabošana.
- J8. Iedzīvotāju veselība.
- J9. Aktīva sabiedriskā dzīve.
- J10. Sociāli drošas vides nodrošināšana.
- J11. Izglītības pakalpojumu konkurētspējas paaugstināšana.
- J12. Dzīves vides un uzņēmējdarbības vides uzlabošana Ķemeros.
- J13. Pilsētvides uzlabošana Kauguros un Slokā.
- J14. Sabiedrības līdzdalības uzlabošana pilsētas dzīves veidošanā un efektīvai pilsētas pārvaldei.
- J15. Jūrmalnieka piederības sajūtas veidošana.

Potenciālās ietekmes uz vidi: **vide** — dabas, antropogēno un sociālo faktoru kopums (“Vides aizsardzības likums”)

Pozitīvās: Paredzētās aktivitātes transporta infrastruktūras, Inženiertehniskās apgādes un infrastruktūras pilnveidošanā vērstas uz vides kvalitātes uzlabošanu, galvenokārt samazinot emisijas gaisā un ūdenī, tādējādi uzlabojot vides kvalitāti pilsētā, kas kopumā atstāj pozitīvu ietekmi uz iedzīvotāju veselības stāvokli. Nodrošinot informācijas pieejamību veicinot sabiedrisko aktivitāti un iedzīvotāju līdzdalību tiek aktivizēta saudzīga attieksme pret vidi un tās resursiem, ieinteresētība vides aizsardzībā un racionālā izmantošanā.

Negatīvās: Iespējams jaunu infrastruktūras objektu būvniecības procesā, galvenokārt netiešas, bieži īslaicīgas ietekmes: troksnis, putekļi, atkritumi. Tās iespējams samazināt, nodrošinot optimālu vietas izvēli un normatīvo aktu un institūciju prasību ievērošanu.

Prioritāte *Daudzveidīga un aktīva darījumu vide*, kas ir pamats pilsētas dzīvei darba dienās un dod iespēju jūrmalniekiem gūt ienākumus, nodrošinot sevi, savu ģimeni un pilsētu. Daudzveidīga biznesa attīstības pamatā ir piemērotas teritorijas un darbības sfēras, kas neatstāj negatīvu ietekmi uz kūrortpilsētas attīstībai nepieciešamajiem priekšnoteikumiem (vides kvalitāti, prestižu, drošību), bet sniedz papildus pozitīvus aspektus pilsētas piedāvājumam un tēlam. Svarīga nozīme ir pašvaldībai, atbalstot un realizējot pasākumus uz zināšanām balstītas uzņēmējdarbības attīstībai, apzinoties zināšanu un tehnoloģiju pieaugošo

lomu pilsētas ekonomikas veidošanā un tās pievienoto vērtību pilsētas konkurētspējas celšanā. Inovāciju sekmēšana. Galvenais pašvaldības uzdevums ir drošas un stabilas uzņēmējdarbības vides nodrošināšana, sniedzot skaidrus plānus par pilsētas attīstību, kas ir pamats investīciju ieguldīšanai. Investoru piesaistei Jūrmala veido piedāvājumu kopā ar Rīgu un Jelgavu.

Pasākumu kopumi:

- U1. Pilsētas sabiedriskā centra pievilcības uzlabošana.
- U2. Pakalpojumu klāsta paplašināšana jūras piekrastē.
- U3. Lielupes jahtu osta.
- U4. Lielupes iekļaušana pilsētas atpūtas piedāvājumā.
- U5. Inovatīvas, uz zināšanām balstītas uzņēmējdarbības veicināšana.
- U6. Tūrisma piedāvājuma dažādošana.
- U7. Uzņēmumu darbība ārpus robežām.
- U8. Daudzveidīgās uzņēmējdarbības teritoriju attīstība.
- U9. Jūrmalnieku nodarbinātība Jūrmalas pilsētā.

Potenciālās ietekmes uz vidi:

Pārsvarā plānotā pasākumu kopuma īstenošanai ir pozitīva un neitrāla ietekme uz vidi. Pozitīva ietekme uz sociālo un ekonomisko vidi.

Negatīvās: iespējamās jaunu infrastruktūras u.c. objektu būvniecības procesā, gan tiešas, gan netiešas, bieži īslaicīgas ietekmes. Tās iespējams samazināt, nodrošinot optimālu vietas izvēli un normatīvo aktu un institūciju prasību ievērošanu.

Plānošanas dokuments ietver un definē arī pilsētas telpiskās attīstības perspektīvu. Telpiskās attīstības perspektīva iezīmē integrētu pilsētas attīstības stratēģijai atbilstošu pilsētas vēlamo telpiskās struktūras attīstību un ir vadlīnijas turpmākajai teritorijas plānošanai visu detalizācijas pakāpju plānojumu izstrādē Jūrmalas pilsētā.

Telpiskās attīstības perspektīvu veido telpiskās attīstības elementi, kurus nosaka teritorijas dabiskie apstākļi. Telpiskās attīstības elementi norāda pasākumu kopumu teritoriālo piesaisti:

- teritorijas dzīvošanai;
- pilsētas zaļās teritorijas;
- ūdensmalas;
- kustība pilsētā;
- pilsētas centrs;
- pakalpojumu centri;
- daudzveidīga biznesa teritorijas;
- kūrorta teritorijas;
- pilsētas vērti;
- enkurobjekti.

Telpiskās attīstības elementi paši par sevi nerada papildus ietekmes uz vides kvalitāti. Attīstot un pilnveidojot šos elementus, ja tiek ievērotas vides aizsardzības un citu normatīvo aktu prasības, nav prognozējama negatīva ietekme uz pilsētvides kvalitāti. Saskaņā ar šajā plānošanas dokumentā definēto, attīstība vērsta uz videi draudzīgu pilsētas, tās infrastruktūras un sniegto pakalpojumu attīstību.

5. Ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistītie vides aspekti, tos raksturojošie indikatori

Vides un ilgtspējīgas attīstības politikas ieviešanas efektivitāti un vides stāvokļa atbilstību politikas mērķiem novērtē, izmantojot vides un ilgtspējīgas attīstības indikatorus.

Indikatoru izvēli nosaka prognozējamie vides aspekti, un tiem būtu jāatbilst šādām prasībām:

- ir jāvar definēt indikatora izšķirtspēju telpā un laikā,
- aprēķina rezultātu jāvar izteikt ar skaitlisku lielumu sakārtotu masīvu,
- mērījumu virknei ir jābūt veiktai vai jāparedz to veikt nākotnē, pietiekami ilgā laika posmā, lai varētu novērtēt tendences;
- indikatoram jābūt salīdzināmam pašam ar sevi atšķirīgos laika momentos Tas nosaka, ka mērījumiem (datu saturam, to ieguvei un sekojošam aprēķinam) dažādos laika momentos ir jābūt veiktiem ar metodiski vienveidīgu vai vismaz droši salīdzināmu paņēmieni;
- indikatoram pēc iespējas jābūt salīdzināmam pašam ar sevi dažādās teritorijās (novados, pagastos);
- indikatoram konkrēto parādību ir jāraksturo iespējami viennozīmīgi, nepieļaujot būtiski atšķirīgus novērojumu traktējumus;
- indikatoram ir jābūt pēc iespējas atbilstīgam plānojuma līmenim, t.i., lai plānojuma īstenošana varētu tieši vai netieši ietekmēt konkrētā indikatora rādījumus. Atsevišķos gadījumos ir pieļautas pamatotas atkāpes no šīs prasības;
- datiem ir jābūt iegūstamiem uz saprātīgiem noteikumiem (izmaksas, atļaujas, u.c.) un pietiekami uzticamiem.

Ņemot vērā, ka indikatoru lietošana ir saistīta ar zināmām izmaksām (piemēram, atlīdzību personālam, kas veic aprēķinu – kaut vai dienesta pienākumu ietvaros), indikators iegūst pilnvērtīgu ilgtspējīgas attīstības novērtēšanas līdzekļa statusu tikai pēc tam, kad ir pieņemts administratīvs lēmums par tā izmantošanu.

Definējot vides indikatorus plānošanas dokumenta ieviešanas uzraudzībai, ieteicams izvēlēties nacionālos vides indikatorus, jo to izvērtēšanai nepieciešamie dati tiek vākti, apkopoti un analizēti, tādējādi tiek nodrošināta nepārtraukta un ticama datu pieejamība. Tādējādi iespējams regulāri (ik gadu) novērtēt vides kvalitātes izmaiņas plānojuma teritorijā.

Latvijā ir noteikti nacionālie vides indikatori ar 2009.gada 24. februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.175 “Noteikumi par nacionālajiem vides indikatoriem”.

Nacionālie vides indikatori ir vides informācijas sistēmas sastāvdaļa. Katrs vides informācijas sistēmas reģistra vai datubāzes turētājs nodrošina savlaicīgu, precīzu, atbilstošu, ticamu datu un informācijas uzkrāšanu un aktualizēšanu, arī informācijas sistēmas kvalitātes vadību un kvalitātes kontroli. Vides informācijas sistēmā ietverta informāciju un datus telpiski piesaista un apstrādā ģeogrāfiskajās informācijas sistēmās.

Tādējādi nacionālie vides indikatori ļauj analizēt vides kvalitāti administratīvajās teritorijās, kas ir būtiski ilgtermiņa tematiskajam plānojumam Baltijas jūras piekrastei.

Lai novērtētu pilsētas attīstības virzību uz stratēģisko mērķu sasniegšanu, ir noteikti galvenie indikatori un to vēlamie rādītāji 2030.gadā. Ik gadu pilsētai ir jānovērtē progress stratēģisko mērķu sasniegšanā, aktualizējot un izvērtējot rādītājus un to dinamiku stratēģijas ieviešanas laikā.

Stratēģisko mērķu sasniegšanas indikatori ir atskaites punkts pašvaldībai pieņemot lēmumus, sastādot ikgadējo budžetu un investīciju plānu, kā arī izvērtējot atsevišķu pasākumu ieviešanu, kuru korigē atbilstoši pašvaldības budžeta iespējām, attīstības tendencēm Latvijā un Eiropā u.c. faktoriem.

Diemžēl minētie indikatori pārsvarā vērsti uz ekonomiskās izaugsmes un pilsētas attīstības procesu kontroli. Tajos nav ietverti vides kvalitātes novērtēšanas indikatori.

Kā vienīgais ar vides stāvokli saistītais indikators minams: Iedzīvotāju viedoklis par dzīves vides kvalitāti, kur plānots līdz 2030.gadam sasniegt, ka 75% iedzīvotāju ir pozitīvs viedoklis par dzīves vides kvalitāti. Datus plānots iegūt Jūrmalas iedzīvotāju reprezentatīvās izlases pētījuma rezultātā, reizi divos gados vai pielietojot elektronisko apjautāšanas metodi.

Reizi divos gados plānots padziļināts plānošanas dokumenta ieviešanas rezultātu pētījums, kur ietverti arī vairāki vides stāvokli raksturojoši indikatori:

- Tīrs dzeramais ūdens: % no iedzīvotāju skaita, kas ūdens kvalitāti novērtē kā labu;
- Sadzīves kanalizācijas pieslēgumu skaits pilsētā attiecībā pret mājsaimniecību skaitu;
- Dabas teritoriju platība, to platība uz vienu iedzīvotāju;
- Apsaimniekoto, pieejamo dabas teritoriju kvalitāte (publiskā ārtelpa): iedzīvotāju vērtējums (labiekārtojuma infrastruktūra, koptās, pieejamās platības). Pilsētā ir pietiekoši daudz parku un zaļo teritoriju, atpūtas vietu un peldvietu, lai nodrošinātu pilsētas iedzīvotāju vajadzības;
- Atkritumu savākšanas līgumu skaits attiecībā pret mājsaimniecību skaitu;
- Drošība publiskajā telpā: reģistrēto satiksmes negadījumu skaits (autotransports, gājēji, velosipēdisti) visās pilsētas ielās gada laikā, ugunsgrēki, zādzības u.c. Noziegumi pret īpašumu, vardarbība, noziegumu atklāšana, drošības un operatīvo dienestu pieejamība (apkalpes rādīsi), vai iedzīvotāji dienas laikā savā apkaimē jūtas droši. Zaudējumi naudas izteiksmē. Ielu un publiskās telpas apgaismojums (km), iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar apgaismojumu. Labiekārtotie daudzstāvu māju pagalmi.
- Vides informācija (par dažādu veidu atkritumu nodošanas iespējām, par SIA "Jūrmalas Ūdens" pakalpojumiem, ēku siltināšanas priekšrocībām u.c.) informācijas un tās pieejamība.

Tāpat vides stāvokli (galvenokārt ainavas izmaiņas) raksturo šādi plānošanas dokumentā definētie indikatori:

- ar inženierapgādi nodrošinātās platības, atbilstošo pakalpojumu saņēmēju skaits;
- būvniecības rādītāji;
- atjaunotās (rekonstruētās) kultūrvēsturiskās ēkas un kultūras pieminekļi;

Plānošanas dokumentam veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums. Ziņojumā kā būtiskākie vides aspekti minēti:

- Virszemes ūdens kvalitāte, tai skaitā arī hidroloģiskais režīms un meliorācijas sistēmu darbība;
- Gaisa kvalitāte, kur kā būtiskākais faktors minēts autotransporta radītais gaisa piesārņojums, norādot, ka plānošanas dokumentā paredzētās aktivitātes atstās pozitīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti pilsētā;
- Trokšņu līmenis un vibrācijas, norādot, ka galvenie akustiskā trokšņa avoti Jūrmalā ir autotransports un dzelzceļš, tai skaitā maģistrālās ielas un dzelzceļa līnijas Rīga-Tukums-Ventspils apkārtnē;
- Ainavas, norādot, ka plānošanas dokumenta ieviešanas un teritorijas plānošanas procesā jāveic Jūrmalas pilsētas ainaviskais novērtējums, identificējot raksturīgākās ainavas un sniedzot rekomendācijas to pilnveidošanai. Saglabājot gan piekrastes ainavu, gan pilsētībūvniecības ainavu;
- Dabas resursu aizsardzība, norādot, ka Jūrmala plāno attīstīties kā kūrortpilsēta un tam nepieciešams nodrošināt dabas resursu aizsardzību. Kā būtiskākos dabas resursus definējot - svaigu gaisu, pludmali, kāpu joslu, mežus, minerālūdeņus un ārstnieciskās dūņas;
- Dabas teritoriju aizsardzība un saglabāšana, norādot, ka draudus var radīt jaunu apbūves teritoriju izveidošana līdzšinējās dabas teritoriju vietās;
- Dabas teritoriju pieejamība, norādot, ka nav pieļaujama publiskās teritorijas – pludmales joslas un Lielupes piekrastes – publiskas izmantošanas ierobežošana, kāpu joslas apbūve, mežu iznīcināšana un publiski pieejamu meža platību pārvēršana privātās.
- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, norādot, ka pilsētas teritorijā ir izveidojušās Eiropā un visā pasaulē unikālas dabas struktūras, mīt apdraudētas augu un dzīvnieku sugas. Kā būtiskāko uzdevumu minot īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežām. Uzsverot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, īpaši aizsargājamā biotopa “Mežainas jūrmalas kāpas”, Lielupes palieņu plāvu nozīmīgumu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

Diemžēl Ziņojumā nav ietverta informācija par indikatoriem, kurus ieteicams izmantot minēto vides aspektu izmaiņu novērtēšanā.

Apkopojot iepriekš minētos plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātos rādītājus, kā arī Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Pārskatā ietvertās rekomendācijas, šajā monitoringa ziņojumā tiks izvērtēti šādi vides aspekti:

1.tabula Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitoringa ziņojumā ietvertie vides aspekti un tos raksturojošie indikatori

Vides aspekts	Indikators	Nepieciešamā informācija analīzei*	Informācijas avots
Virszemes ūdens kvalitāte	Lielupes ūdens kvalitātes izmaiņas lejtecē	Monitoringa dati	LVĢMC, Monitoringa postenis Lielupe Majori
	Peldūdeņu kvalitātes izmaiņas	Monitoringa dati	LR Veselības ministrijas Veselības inspekcija Peldūdus kvalitātes monitorings, Pašvaldības veiktais

			peldūdens kvalitātes monitorings, arī šos datus VI izmanto peldūdens kvalitātes novērtēšanā.
	Peldvietu atbilstība Zilā karoga sertifikātam	Peldvietu skaits ar atbilstību Zilā karoga sertifikāta prasībām	Jūrmalas pilsētas dome, Vides izglītības fonds
	•Jahtu ostu atbilstība Zilā karoga sertifikātam	Jahtu ostu ar Zilā karoga sertifikātu skaits	Jūrmalas ostas pārvalde, Vides izglītības fonds, Privātie jahtklubi
	Antropogēnā slodze uz virszemes ūdeņiem	Jūrmalas pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu novadītais notekūdeņu apjoms mēneša vidējais no 2010. gada Notekūdeņu kvalitāte pēc attīrīšanas mēneša vidējā no 2010. Normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegumi Kanalizācijas pakalpojumu pieejamība (% no iedzīvotāju skaita)	SIA "Jūrmalas ūdens"
Hidroloģiskā stāvokļa izmaiņas	Plūdu riska vērtējums Lielupē	Pētījums "Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai”	
	Meliorācijas sistēmu uzturēšana/pilnveidošana	Meliorācijas sistēmu kartēšana (nokartētie km gadā no 2010.) Jaunu meliorācijas sistēmu izbūve, km gadā Esošo meliorācijas sistēmu remonts/uzturēšana, km gadā	Jūrmalas pilsētas pašvaldība un SIA "Jūrmalas ūdens"
Atmosfēras gaisa kvalitāte	Ietekme uz gaisa kvalitāti	Emisijas gaisā lelas ar nolietotu segumu, % no kopgaruma; lelas ar melno segumu un bruģi, % no kopplatības B kategorijas piesārņojošās darbības veicošo uzņēmumu skaits	SIA "Jūrmalas siltums", Jūrmalas pilsētas pašvaldība, Valsts vides dienests

Dabas resursi	Kūrorta resursu izmantošana	• Minerālūdens ieguves apjoms • Ārstniecisko dūņu ieguves apjoms	LVĢMC derīgo izrakteņu ieguves bilance.
	Dzeramā ūdens kvalitātes izmaiņas	Dzeramā ūdens kvalitātes monitoringa dati no 2010.	Pašvaldības uzņēmums SIA "Jūrmalas ūdens"
Ainavas aizsardzība	Atjaunotās (rekonstruētās) kultūrvēsturiskās ēkas un kultūras pieminekļi	Atjaunoto, rekonstruēto kultūrvēsturisko ēku un kultūras pieminekļu skaits gadā no 2010.g.	Jūrmalas pilsētas dome
Dabas aizsardzība	Apbūvēto un dabas teritoriju attiecības izmaiņas	% pilsētas teritorijā no 2010.gada	Jūrmalas pilsētas dome
	ĪADT aizsardzība	Dabas aizsardzības plānu esamība, atjaunošana, aktualizēšana	Dabas aizsardzības pārvalde
	Iedzīvotāju dzīves vides kvalitāte	Iedzīvotāju viedoklis par dzīves vides kvalitāti	Jūrmalas pilsētas pašvaldības plānošanas dokumenta ieviešanas monitorings
Ieguldījumi vides aizsardzības jomā	Īstenotie projekti Vides jomā		Pašvaldība

6. Monitoringa rezultātu apkopojums

6.1. Virszemes ūdens kvalitāte

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā 2010. – 2030.gadam Prioritātes Kūrorts ietvaros noteikts pasākumu kopums K6 Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrorta vides saglabāšanu, tai skaitā, nosakot aktivitāti Ūdensmalu sakārtošana un attīstība.

Savukārt Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016.-2021.gadam noteikts Stratēģiskais mērķis – nodrošināt labu virszemes ūdensobjektu ekoloģisko stāvokli.

Jūrmalas pilsētai ir izstrādāts un akceptēts Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.- 2020.gadam.

Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības plānā tiek noteikta VĪZIJA "JŪRMALAS PILSĒTAS KVALITĀTES SIMBOLS - TĪRS ŪDENS". Tīrs ūdens visos līmeņos un sajūtās, kas nozīmē augstu gan virszemes jūras piekrastes ūdeņu un iekšzemes ūdeņu, gan pazemes ūdeņu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti, pieejamas, labiekārtotas un vizuāli pievilcīgas ūdensmalas.

Attīstīta, moderna un videi droša ūdenstransporta, tūrisma un tehniskā infrastruktūra nodrošina labu virszemes ūdens kvalitāti un piesārņojuma nenonākšanu Baltijas jūras ūdenī. Sabiedrība - iedzīvotāji, uzņēmēji un pilsētas viesi radoši un aktīvi iesaistās ūdens resursu aizsardzībā un kvalitātes uzlabošanā.

Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības plānā tiek izvirzīta PRIORITĀTE “VEICINĀT BALTIJAS JŪRAS ŪDENS KVALITĀTES UZLABOŠANOS, UZLABOJOT PAŠVALDĪBAS ŪDENS RESURSUS”, kurai pakārtoti rīcības virzieni un uzdevumi. Baltijas jūras kvalitāte tiešā un netiešā veidā ir atkarīga no saimnieciskās darbības, piekrastes un iekšzemes ūdeņu izmantošanas, sadzīves un lietus ūdeņu attīrīšanas kvalitātes un novadīšanas iekšzemes, pazemes ūdeņos, sabiedrības vides izglītības līmeņa. Ilgtspējīgi izmantojot Jūrmalas pilsētas ūdens resursus un uzlabojot to kvalitāti, ieguvumi būs gan globālā Baltijas jūras līmenī, gan vietējā pašvaldības līmenī - tūrisma attīstībā un uzņēmējdarbības vides uzlabošanā.

Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.-2020. gadam. Plānošanas dokuments definē aktuālos rīcības virzienus, atbilstoši tiem izstrādā rīcības plānu un definē rezultatīvos rādītājus. Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāna 2016.-2020.gadam izstrādes mērķis:

1. Apzināt ūdens resursus Jūrmalas pilsētā un situāciju to aizsardzībā, konstatēt prioritārās problēmas, iespējamus risinājumus un aktivitātes to ieviešanai.
2. Ilgtspējīgas attīstības veicināšana Jūrmalas pilsētā, nodrošinot atbilstošu ūdens kvalitāti (ūdens kvalitātes uzlabošana, eutrofikācijas samazināšana Baltijas jūrā, atbilstoša peldvietu ūdens kvalitāte, ilgtspējīga ūdens resursu izmantošana, dabas daudzveidības saglabāšana u.c.).
3. Ar Rīcības plānu iesaistīties iniciatīvā “The Baltic Sea Challenge”, nodrošināt pasākumus un to izpildi, tādā veidā uzlabojot piekrastes ūdens stāvokli, kā arī visas Baltijas jūras stāvokli.

Rīcības plānā tiek izvirzīti seši mērķi:

- M1 Tīri piekrastes ūdeņi,
- M2 Veselīga jūras vide,
- M3 Tīrs un drošs ūdens transports,
- M4 Piekrastes ūdeņu un Lielupes plānotā izmantošana,
- M5 Aktīva Baltijas jūras pilsonība,
- M6 Kurortoloģija.

M1 Tīri piekrastes ūdeņi, Lai sasniegtu mērķi “Tīri piekrastes ūdeņi”, plānots pilnveidot notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu, novērst plūdu risku, pilnveidot lietus ūdens savākšanas un meliorācijas sistēmu, uzlabot komunikāciju ar pilsētas iedzīvotājiem;

M2 Veselīgas jūras vides nodrošināšanai attīstīt peldvietu infrastruktūru;

M3 Tīrs un drošs ūdens transports ietver kuģošanas infrastruktūras attīstību Lielupē;

M4 Piekrastes ūdeņu un Lielupes plānotā izmantošana ietver rīcības virzienus: Peldvietu infrastruktūras attīstību, Publiskās telpas pilnveidi, Jūrmalas ostas attīstību un Sadarbību ar kaimiņu pašvaldībām;

M5 Aktīva Baltijas jūras pilsonība ietvaros plānots atbalsts Nevalstiskā sektora attīstībai, Profesionālās ievirzes un interešu izglītības pakalpojumu nodrošināšana, Pašvaldības uzņēmējdarbības atbalsta politikas plānošana un attīstība, Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveide;

M6 Kurortoloģija īstenošanai plānots nodrošināt Kūrorta resursu izpēti un aizsardzības pasākumu plānošanu,

Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāna attīstības procesa uzraudzībai izvēlēti divi rezultatīvie rādītāji - teritorijas attīstības rādītājs un darbības rezultāti. Darbības rezultāti ataino plānotos sasniedzamos rezultātus rīcības plānā noteikto aktivitāšu īstenošanas rezultātā.

Tā kā Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā 2010-2030 neietver rezultatīvos rādītājus, izstrādājot nākamo plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringa ziņojumu, ieteicams vērtēt šajā pakārtotajā plānošanas dokumentā (Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.-2020. gadam) noteikto rezultatīvo rādītāju izpildi.

Virszemes ūdens kvalitātes novērtējumu veic saskaņā ar 2002.gada 12.marta Ministru kabineta noteikumos Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" (Izdoti saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu" 12.panta otro daļu), noteiktajām robežvērtībām.

Jūrmalas pilsētas teritorija ietilpst Lielupes upju baseina apgabalā. Virszemes ūdeņu tīklu veido Lielupe, Vecslocene, Vēršupīte, Slokas ezers, Aklais ezers, Akacis, Melnezers, Varkaļu kanāls un Jāņupīte.

Lielākā ūdenstece Jūrmalas pilsētā – Lielupe. Lielupe ir viens no nozīmīgākajiem Jūrmalas pilsētas ūdens resursiem, veidojot ainavisku vidi, izmantojot piekrasti un tās ūdeņus rekreācijai, ūdens aktivitātēm (sporta aktivitātes, makšķerēšana, peldēšana) un kuģošanas satiksmei.

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016.-2021.gadam (turpmāk - Lielupes UBAP) Lielupe Jūrmalas pilsētas teritorijā noteikta kā stipri pārveidots ūdensobjekts L100SP ar vidēju ekoloģisko kvalitāti un vidēju ekoloģisko potenciālu. L100SP, stratēģiskais mērķis sasniegt labu ekoloģisko kvalitāti, nosakot izņēmumu mērķa izpildei 2027.gadu. Šī plānošanas perioda mērķis – ūdens kvalitātes nepasliktināšanās.

Pieejamie izvērtējumi liecina par biogēno vielu – slāpekļa un fosfora - paaugstinātām koncentrācijām, un upes ekoloģiskais potenciāls ir vērtēts kā vidējs. Lielupes UBAP novērtēts, ka Lielupes ūdensobjektam Jūrmalas pilsētas teritorijā ir būtiska izkliedētā un punktveida piesārņojuma, kā arī morfoloģiskā slodze. Tomēr ūdens kvalitāti galvenokārt ietekmē piesārņojums baseina augštecē Latvijā un pārrobežu piesārņojums no Lietuvas, ko rada lauksaimnieciskā darbība un punktveida avotu izplūdes pilsētās, t.sk. Jūrmalā.

Monitoringa novērojumus valsts virszemes ūdeņu monitoringa programmas ietvaros Lielupē Jūrmalas pilsētas teritorijā veic Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas Centrs, novērojumu stacijā Majori.

Plānošanas periodā regulāri novērojumi veikti laika posmā no 2014.gada līdz 2016.gadam. Kā references novērojumi izmantoti 2009.gada monitoringa novērojumu rezultāti. Novērojumu regularitāte ir mainīga un atšķirīga dažādiem parametriem sākot no 3 paraugošanas reizēm 2009.gadā līdz 12 paraugošanas reizēm 2014.gadā.

Ūdens kvalitātes izmaiņu tendenču novērtēšanai šajā, Ziņojumā izmantoti šādi parametri: BSP_s, Kopējais slāpekļis, kopējais fosfors un elektrovadītspēja, aprēķinot gada vidējo lielumu un salīdzinot to ar 2002.gada 12.marta Ministru kabineta noteikumos Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" noteiktajām prasībām. Saskaņā ar šo noteikumu 2¹.pielikumā noteikto – Lielupe visā tās tecējumā noteikta par karpveidīgo zivju ūdeņiem ar tam atbilstošām ūdens kvalitātes prasībām.

2.tabula: Ūdens kvalitātes normatīvi prioritārajiem zivju ūdeņiem

(Pielikums MK 15.09.2015. noteikumu Nr. 527 redakcijā)

Nr. p. k.	Parametrs/ mērvienība	Lašveidīgo zivju ūdeņi		Karpveidīgo zivju ūdeņi	
		mērķlielums	robežlielums	mērķlielums	robežlielums
1	2	3	4	5	6
1.	Amonija joni (mg/l NH ₄ ⁻)	≤ 0,03	≤ 0,78 ⁽²⁾	≤ 0,16	≤ 0,78 ⁽²⁾
2.	Bioķīmiskais skābekļa patēriņš BSP ₅ (mg/l O ₂)	≤ 2		≤ 4	
3.	Cinks ⁽³⁾ (mg/l Zn)		sk. piezīmi ⁽¹⁰⁾		sk. piezīmi ⁽¹⁰⁾
4.	Fenoli (fenolu indekss) (mg/l C ₆ H ₅ OH)		sk. piezīmi ⁽¹¹⁾		sk. piezīmi ⁽¹¹⁾
5.	Izšķīdušais skābeklis (mg/l O ₂)	50 % > 9 100 % > 7	50 % > 9	50 % > 8 100 % > 5	50 % > 7
6.	Naftas ogļūdeņraži ⁽⁵⁾		sk. piezīmi ⁽⁴⁾		sk. piezīmi ⁽⁴⁾
7.	Nejonizētais amonjaks (mg/l NH ₃)	≤ 0,005	≤ 0,025 ⁽⁶⁾	≤ 0,005	≤ 0,025 ⁽⁶⁾
8.	Nitrīti joni (mg/l NO ₂ ⁻)	≤ 0,01		≤ 0,03	
9.	pH (pH vienības)		6-9 ^{(1), (7)}		6-9 ^{(1), (7)}
10.	Suspendētas vielas (mg/l)	≤ 25 ^{(1), (8)}		≤ 25 ^{(1), (8)}	
11.	Temperatūra (°C)		sk. piezīmi ⁽⁹⁾		sk. piezīmi ⁽⁹⁾
12.	Varš ⁽³⁾ (mg/l Cu)		sk. piezīmi ⁽¹²⁾		sk. piezīmi ⁽¹²⁾

3.tabula

Lielupes ūdens kvalitātes monitoringa datu apkopojums (LVĢMC)

Parametri	2009.	2014.	2015.	2016.	Robežvērtības
BSP ₅	1,14	1,43	1,55	1,83	≤ 4
N mg/l	4,95	4,89	4,06	5,1	
P mg/l	0,067	0,088	0,085	0,054	
Elektrovadītspēja	640,7	1074,0	2381,5	789,0	

Izšķīdušais skābeklis (mg/l O ₂)	9,57	10,09	10,77	10,26	50 % > 7
pH	7,49	8,06	8,02	8,27	6-9

Kā redzams, laika posmā no 2009.gada līdz 2016.gadam nav novērojamas Lielupes ūdens kvalitātes būtisku izmaiņu tendences.

BSP₅ lieluma nebūtisks pieaugums, iespējams, izskaidrojams ar biežāku ņemto paraugu daudzumu (2009.gadā tikai 3 paraugi, 2015.gadā 12 paraugi), kas precīzāk ļauj novērtēt ūdens kvalitāti.

Gan BSP₅ gan Izšķīdušā skābekļa un pH rādītāji pilnībā atbilst prasībām, kas izvirzītas karpveidīgo zivju ūdeņu kvalitātei.

Savukārt kopējais slāpeklis (N), kopējais fosfors (P) un elektrovadītspēja ļauj novērtēt antropogēno ietekmi, tai skaitā notekūdeņu radīto piesārņojumu.

Tai pat laikā elektrovadītspējas paaugstināšanās var būt saistīta ar jūras ūdeņu ieplūdi nozīmīgu vējuzplūdu laikā.

Jūrmalas pilsētas radītā antropogēnā slodze uz Lielupi ir samērā nenozīmīga, salīdzinot ar slodzi uz upi tās augštecē. Negatīvā ietekme sākas ar pārrobežu piesārņojumu no Lietuvas teritorijas, Bauskas, Jelgavas un Kalnciema pilsētām, kā arī noteču no lauksaimniecības zemēm radīto ietekmi. Tomēr kopumā dati par Lielupes ūdens kvalitāti liecina, ka plānošanas dokumentā ietverta pasākumu īstenošana atstāj labvēlīgu ietekmi uz upes ūdens kvalitāti – netiek novērota ūdens kvalitātes pasliktināšanās, neskatoties uz pilsētas un tās infrastruktūras attīstību atskaites periodā.

6.2. Peldūdeņi

Peldvietu ūdens kvalitātes kontroli peld sezonā regulāri veic Veselības ministrijas Veselības inspekcija un Jūrmalas pilsētas pašvaldība.

Pašvaldība veic regulāru peldūdeņu kvalitātes monitoringu visās publiskajās peldvietās: Asari, Bulduri, Dubulti, Dzintari, Jaunķemeri, Kauguri, Lielupe, Majori, Melluži, Pumpuri, Vaivari, kā arī kopš 2014.gada Ezeru ielas peldvietā Lielupē. Monitorings tiek veikts peld sezonas laikā no maija līdz septembrim, vienu reizi mēnesī. Paraugošanu līguma ietvaros nodrošināja sertificēts izpildītājs, testēšanu veica akreditēta laboratorija. Iegūtie rezultāti tiek publiskoti, kā arī nodoti Veselības inspekcijai, kura tos izmanto peldūdens kvalitātes novērtēšanai.

Tādējādi Veselības inspekcijas veiktais peldūdeņu kvalitātes novērtējums balstās uz Veselības inspekcijas veiktā valsts monitoringa un Pašvaldības veiktā monitoringa datiem.

Ūdens paraugus Veselības inspekcijas veiktā peldūdeņu monitoringa ietvaros ņem peld sezonas laikā no 15.maija līdz 15.septembrim, orientējoši vienu reizi mēnesī. Pirmo paraugu ņem aptuveni nedēļu pirms peld sezonas sākuma. Kopumā katrā peldvietā peld sezonā tiek ņemti 5 paraugi. Jāatzīmē, ka Direktīva 2006/7/EK paredz, ka 4 ūdens paraugi peld sezonas laikā ir minimāli nepieciešamais apjoms, lai varētu veikt peldvietas ūdens ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu. Ūdens paraugi tiek nogādāti laboratorijā mikrobioloģisko analīžu veikšanai. Ņemot ūdens paraugus, paralēli veic peldvietas vizuālu pārbaudi, lai konstatētu netipiskas ūdens krāsas izmaiņas, pārmērīgu zilaļģu savairošanos (t.s. ūdens „ziedēšanu”), ūdens piesārņojumu ar peldošiem atkritumiem, naftas produktiem vai virsmas aktīvām vielām, par ko liecina ilgstoši noturīgas putas. Ūdens paraugos laboratorijā, atbilstoši

Direktīvas 2006/7/EK prasībām, tiek noteikti tikai mikrobioloģiskie rādītāji – Escherichia coli (E.coli jeb fekālās koliformas) un zarnu enterokoku baktēriju koloniju veidojošo vienību skaits 100 ml ūdens, kas ir mikrobioloģiskā piesārņojuma indikatori un liecina par iespējamo ūdens fekālo piesārņojumu

2012. gada peld sezonā stājās spēkā 2012.gada 10. janvāra Ministru kabineta (MK) noteikumi Nr. 38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”, kuri noteica jaunas prasības informācijas izvietošanai peldvietās. Bez tam ar grozījumiem MK 2010.gada 6.jūlija noteikumos Nr. 608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai” Latvijā tika ieviestas ES noteiktās viena parauga informatīvās zīmes, kas peldētājus informē par peldvietas ūdens kvalitātes vērtējumu, ņemot vērā pēdējo četru gadu monitoringa rezultātus (ietverot pēdējo peld sezonu). Vērtējuma gradācija : „izcila”, „laba”, „pietiekama” vai „zema” peldvietas ūdens kvalitāte.

Kopš 2008.gada peldvietu monitorings Latvijā tiek veikts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/7/EK (2006.gada 15.februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu prasībām, kuras Latvijā ir pilnībā ieviestas ar iepriekš minētajiem MK noteikumiem Nr. 608.

Direktīvas 2006/7/EK prasībām atbilstošs peldvietu ūdens kvalitātes monitoringa Latvijā sākās jau 2008.gadā, bet tikai pēc 2011.gada peld sezonas beigām pirmo reizi bija iespējams veikt peldvietu ilglaicīgās kvalitātes novērtēšanu pēc četru pēdējo peld sezonu ūdens kvalitātes datiem, kā to pieprasa direktīva.

Peldvietu ūdens kvalitātes kritēriji noteikti atbilstoši direktīvas 2006/7/EK prasībām, peldvietu ūdens kvalitāte tiek vērtēta pēc mikrobioloģiskās kvalitātes kritērijiem, kā arī tiek ņemta vērā zilaļģu masveida savairošanās peldvietā, ja tāda ir notikusi. Līdz ar to arī peldvietu ūdens apraksti vispirms ir vērsti uz to, lai saprastu, cik liela ir iespēja peldvietā nonākt fekālajiem notekūdeņiem, kā arī novērtēt faktorus, kas var veicināt zilaļģu masveida savairošanos – t.s. ūdens „ziedēšanu”. Kā fekālā piesārņojuma indikatori ir izvēlēti Escherichia coli (E.coli) un zarnu enterokoki. Peldvietas ūdens kvalitātes novērtēšana tiek veikta divos etapos:

1. Operatīvais (tūlītējais) novērtējums pēc katras paraugu ņemšanas reizes;
2. Peldvietas ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums, ar mērķi apkopot ūdens kvalitātes informāciju, kurā ietverti ūdens kvalitātes rādītāji par četrām peld sezonām, noteikt pastāvīgos riskus, kas pasliktina vai var pasliktināt ūdens kvalitāti un apdraudēt cilvēku veselību.

Veicot operatīvo novērtējumu, tiek vērtēti mikrobioloģisko rādītāju robežlielumu pārsniegumi katrā individuālajā ūdens paraugā, lai pieņemtu lēmumu par peldēšanās aizliegšanu vai neieteikšanu peldēties. Peldvietas ūdens kvalitātes operatīva novērtēšana pamatojas uz ārsta-higiēnista slēdzienu. Direktīva 2006/7/EK neprasa peldvietu ūdens kvalitātes operatīvu novērtēšanu, tāpēc tiek piemēroti izstrādātie nacionālie kritēriji, lai papildus aizsargātu peldētāju veselību. Aizliegts peldēties, ja E.coli skaits ir lielāks par 3000 mikroorganismu šūnām 100 ml ūdens un/vai zarnu enterokoku skaits pārsniedz 500 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens. Peldēšanās nav pieļaujama, ja ūdenī ir vērojama arī pārmērīga zilaļģu savairošanās. Jūras piekrastes ūdeņu peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums ir jāveic atbilstoši direktīvas 2006/7/EK un Ministru kabineta noteikumu Nr. 608 prasībām, ņemot vērā četru pēdējo peld sezonu datus un piemērojot statistiskās analīzes kritērijus.

Ministru kabineta 2010.gada 6.jūlija noteikumi Nr. 608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”, nosaka, ka, veicot ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu pēc direktīvas 76/160/EEK kritērijiem, peldvietas ūdens kvalitāte tiek vērtēta viena gada visas peldsezonas laikā kopumā, analizējot visu ņemto ūdens paraugu atbilstību E.coli un/vai kopējo koliformu skaita rādītāja robežlielumam un mērķlielumam. Peldvietas ūdens mikrobioloģiskā kvalitāte ir atbilstoša, ja: Vismaz 95 % paraugu atbilst robežlieluma prasībām; Vismaz 80 % paraugu atbilst mērķlieluma prasībām. Neatbilstoša peldvietas ūdens ilglaicīgā kvalitāte liecina, ka peldvietas ūdens kvalitāte var epizodiski pasliktināties, jo ir kaut kādi pastāvīgi nelabvēlīgi faktori, kas to ietekmē.

2016.g. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Jūrmalā noteiktas šādas publiskās peldvietas Rīgas Jūras līcī: Asari, Bulduri, Dubulti, Dzintari, Jaunķemeri, Kauguri, Lielupe, Majori, Melluži, Pumpuri, Vaivari, kā arī viena peldvieta Lielupē - „Ezeru ielas peldvieta”.

Plānošanas dokumenta darbības laikā valsts un pašvaldības monitoringa ietvaros iegūti šādi rezultāti par Jūrmalas pilsētu publisko peldvietu ūdens kvalitāti:

4.tabula: **Peldūdens kvalitātes novērtējums pēc valsts un pašvaldības monitoringa rezultātiem** (avots Veselības inspekcija)

Peldvieta	Peldūdens kvalitāte novērojumu gadā*/Zilā karoga pludmale**				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Asari	L	L	I	I	I
Bulduri	L	I	I/ZK	I/ZK	I/ZK
Dubulti	L	I	I	I	I/ZK
Dzintari	I	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK
Jaunķemeri	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK	I/ZK
Kauguri	L	L	L	L	L
Lielupe	L	L	I	L	I
Majori	I/ZK	I	I/ZK	I/ZK	I/ZK
Melluži	P	L	L	L	I
Pumpuri	L	L	I	L	I
Vaivari	I	I	I	I	I

Piezīmes:

* I – izcila peldūdens kvalitāte; L-laba peldūdens kvalitāte; P –pietiekama peldūdens kvalitāte; N - neapmierinoša peldūdens kvalitāte

**ZK – piešķirts Zilā Karoga sertifikāts

Ezeru ielas peldvietā Lielupē peldūdens kvalitātes monitorings uzsākts 2013. gadā. Peldvietā šajā laikā noteikta atbilstoša ūdens kvalitāte, definējot, ka: līdz tiks savākti 4 peldsezonu dati, ilglaicīgās kvalitātes novērtējums veikts, balstoties uz ES Direktīvas 76/160/EEC par peldvietu ūdens kvalitāti kritērijiem vienai peldsezonai. Tādējādi šajā peldvietā tikai ar 2016.gadu tiks veikts ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums atbilstoši direktīvas 2006/7/EK un Ministru kabineta noteikumu Nr. 608 prasībām, ņemot vērā četru pēdējo peldsezonu datus un piemērojot statistiskās analīzes kritērijus.

Par 2016.gadu Veselības inspekcija nav sagatavojusi monitoringa datu apkopojumu, taču pieejamie dati liecina, ka ūdens kvalitāte bijusi izcila visās peldvietās, izņemot peldvietu “Kauguri”, kur tā ir laba.

Secinājumi:

- Peldvietu ūdens kvalitāte pakāpeniski uzlabojas, ko lielā mērā ietekmē atbilstoša to apsaimniekošana un plānošanas dokumentā paredzēto pasākumu peldvietu infrastruktūras izveidei un uzturēšanai īstenošana.
- Peldvietu infrastruktūras attīstīšana Lielupē organizē un sakārto tās izmantošanu rekreācijā, palielina drošību un mazina antropogēno ietekmi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

6.3. Peldvietas ar Zilā karoga sertifikātu

Zilais Karogs ir pasaules populārākais tūrisma ekosertifikāts, kas tiek plaši atpazīts gan iedzīvotāju, gan pašvaldību un vides institūciju vidū. Tas tiek piešķirts trijās kategorijās – Zilais Karogs peldvietām, Zilais Karogs jahtu ostām, kā arī Zilais karogs individuālajām jahtām.

Zilā karoga peldvietai ir jāatbilst 29 kritērijiem, kas sadalīti četrās grupās - vides izglītība un informācija, ūdens kvalitāte, apsaimniekošana un serviss, drošība. Kritēriju ieviešana peldvietām nodrošina pilnvērtīgu metodoloģiju peldvietu apsaimniekošanai, kurā ir ņemti vērā visi vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības faktori, un pievērsta liela uzmanība vides kvalitātes uzturēšanai un bioloģiskās daudzveidības aizsargāšanai. Iesaistoties kampaņā pašvaldības apņemas īstenot arī plašākas vides informācijas un izglītības iniciatīvas.

Lai nodrošinātu neatkarīgu un pilnvērtīgu pieteikumu izvērtēšanu, Zilā Karoga pieteikumi tiek vērtēti divos līmeņos - nacionālajā un starptautiskajā. Latvijā Zilā karoga kandidātus vērtē Nacionālā žūrija, kuras sastāvā ir pārstāvji no Vides ministrijas, Satiksmes ministrijas, Veselības ministrijas, Valsts Ugunsdrošības un glābšanas dienesta, Valsts tūrisma attīstības aģentūras, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Zēģelētāju savienības, Vides aizsardzības kluba un citām institūcijām un organizācijām. Zilā karoga Nacionālo žūriju vada Vides ministrs.

2016.gadā Zilā karoga pludmales statuss Jūrmalas pilsētā piešķirts šādām peldvietām: Bulduri, Dzintari, Majori, Dubulti un Jaunķemeri. Kauguru peldvietai 2016.gada sezonā piešķirts Nacionālais peldvietu kvalitātes sertifikāts, kas apliecina vairāku Zilā karoga programmas kritēriju izpildi un labu peldūdens kvalitāti.

Plānošanas dokumenta darbības laikā būtiski pieaudzis to publisko pludmaļu skaits, kuru vides kvalitāte, tai skaitā peldūdeņu kvalitāte atbilst noteiktajām prasībām, lai iegūtu Zilā Karoga sertifikātu. Ja 2010. -2012.g. tādas bija tikai divas pludmales, 2013. – 2014.g. –četras, 2015. - 2016.gadā tādas ir piecas.

Secinājumi:

Pamatojoties uz monitoringa rezultātiem var secināt, ka Plānošanas dokumenta darbības laikā Peldūdeņu kvalitāte un peldvietu apsaimniekošana Jūrmalas pilsētā ir būtiski uzlabojusies.

Var secināt, ka plānošanas dokumentā noteiktās attīstības stratēģijas un pasākumu kopuma pakāpeniska īstenošana atstāj pozitīvu ietekmi uz peldvietu un peldūdeņu kvalitāti

6.4. Jahtu ostu atbilstība Zilā karoga sertifikātam

Jūrmalā darbojas deviņi Jahtklubi:

- Stirnu raga jahtklubs,
- Jahtklubs „Uzvara”,
- „Latvijas Jahtklubs”,

- Jahtklubs „Porto marinē”,
- Latvijas motor jahtklubs "Vikings",
- Priedaines jahtklubs,
- Jahtklubs „Concept”,
- Jūrmalas Zaļais Jahtklubs,
- Ostas jahtklubs “Jūrmala” (atklāts
- 2016.gadā).

Jahtklubos ir izveidota pamata infrastruktūra: piestātnes, slipi, elektrība, apsardze, remonts, kuģošanas līdzekļu glabāšana u.c.

“Jūrmalas ostas attīstības programma 2015.-2022.gadam” apstiprināta ar Jūrmalas ostas pārvaldes valdes sēdes 2015.gada 30.aprīļa lēmumu Nr.2/9/15 (protokols Nr. 2/15 p.9), Jūrmalas pilsētas domes 2015.gada 12.novembra lēmumu Nr. 443 “Par Jūrmalas ostas attīstības programmas 2015.-2022.gadam apstiprināšanu” un akceptēta Latvijas Ostu, tranzīta un loģistikas padomes 2016.gada 30.jūnija sēdē (Protokols Nr. 3, 8.punkts).

Pagaidām neviena no jahtklubiem piederošajām jahtu piestātnēm vai jahtu ostām nav saņēmusi Zilā karoga sertifikātu, tomēr Jūrmalas ostas pārvalde pilnveido un uzlabo sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Jūrmalas ostas pārvalde 2016. gadā īstenoja aktivitātes jahtklubā “Jūrmala”, lai 2017.gadā saņemtu Zilā karoga sertifikātu:

1. Jahtu ostā ir izvietoti konteineri pārstrādājamo atkritumu veidu savākšanai.
2. Nodrošināta iespēja nodot klāja, tualešu tvertņu ūdeņus.
3. Nodrošinātas atbilstošas un tīras sanitārās labierīcības.
4. Izvietots atbilstošs un labi pamanāms dzīvības glābšanas, pirmās palīdzības un ugunsdzēsības aprīkojums.
5. Pie piestātnēm ir elektrība un ūdens.
6. Infrastruktūra nodrošina cilvēkiem ar īpašām vajadzībām pietiekamu pieeju jahtu ostai.

Ostā līdz šim nebija izveidota notekūdeņu no kuģošanas līdzekļiem pieņemšanas sistēma. Saskaņā ar Jūrmalas pilsētas pašvaldības informāciju, šādas iekārtas darbība tiks uzsākta 2017.gadā un tas ir būtisks ieguldījums videi draudzīgas ostas attīstības nodrošināšanai.

Secinājumi:

- Jahtu ostu infrastruktūras uzlabošana atstāj pozitīvu ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti.
- Plānošanas dokumentā paredzētie pasākumi Jūrmalas ostas un ūdens transporta attīstības jomā perspektīvā vērtējami kā antropogēno slodzi mazinoši.
- Atsevišķos gadījumos izvērtējama nepieciešamība veikt sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu pirms paredzētās darbības uzsākšanas, lai novērtētu visus riskus un izstrādātu optimālu risinājumu.

6.5. Antropogēnā slodze uz virszemes ūdeņiem

Antropogēno slodzi uz Jūrmalas lielāko un galveno ūdensobjektu – Lielupi nosaka robežšķērsojošais un vēsturiskais piesārņojums, lietus ūdens noteces un meliorācijas sistēmu ekspluatācijas efektivitāte, attīrīšanas iekārtu esamība, komunālo notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte, rūpniecisko notekūdeņu sastāvā esošās bīstamās vielas.

Jūrmalas pilsētas teritorijā kā būtiskākie slodži uz virszemes ūdeņiem radošie aspekti Stratēģiskā IVN ietvaros definēti notekūdeņu novadīšana virszemes ūdensobjektos.

Notekūdeņu radītās ietekmes ir atkarīgas no attīrīšanas iekārtu esamības un to kvalitatīvas darbības, komunālo notekūdeņu attīrīšanas pakāpes, notekūdeņu sastāvā esošajām bīstamajām vielām un mehāniskajiem piemaisījumiem.

Saskaņā ar stratēģiskā IVN datiem plānošanas perioda sākumā – 2008.gadā centralizētā notekūdeņu savākšanas sistēma Jūrmalas pilsētā apkalpoja aptuveni 41 tūkstoši jeb 74% Jūrmalas iedzīvotāju. Pārējie pilsētas iedzīvotāji un uzņēmumi izmanto individuālos kanalizācijas risinājumus. Pilsētas notekūdeņu savākšanas sistēmu apsaimnieko pašvaldības SIA „Jūrmalas ūdens”.

Kopējam no centralizētās kanalizācijas sistēmas apkārtējā vidē novadītajam notekūdeņu daudzumam Jūrmalā ir tendence samazināties. 2008. gadā novadīto notekūdeņu daudzums, salīdzinot ar 2001. gadu, ir par 11 % mazāks.

Kopumā pilsētā centralizētos ūdensapgādes pakalpojumus, ko nodrošina SIA „Jūrmalas ūdens”, izmanto aptuveni 75% iedzīvotāju, bet kanalizācijas pakalpojumus – aptuveni 74% iedzīvotāji. Pēc Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projekta II kārtas īstenošanas pakalpojuma pārklājums aptver ūdensapgādes tīkliem 82% un sadzīves kanalizācijas novadīšanai 79% no visas pilsētas teritorijas, attiecīgi pēc projekta III kārtas ūdensapgāde – 87%, bet sadzīves kanalizācija – 86%. Plānots, ka pēc projekta IV kārtas realizācijas rādītājs abām komunikācijām pietuvosies 100%.

Pavisam Jūrmalas pilsētas teritorijas virszemes ūdeņos notekūdeņi 2009.gadā tika izvadīti 6 vietās: normatīvi tīri komunālie notekūdeņi Lielupē no Slokas NAI (Nr. N100567, ar attīrīšanu), Vecslocenē no SIA „Saiva Textile” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100084, ar attīrīšanu) un meliorācijas grāvī Vaivaros no nacionālā rehabilitācijas centra „Vaivari” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100073, ar attīrīšanu), normatīvi tīri *ražošanas* ūdeņi Rīgas līcī no sanatorijas „Belorusija” (Nr. N100343, bez attīrīšanas) un meliorācijas grāvī Jaunķemereros no sanatorijas „Jaunķemeri” (Nr. N100080, bez attīrīšanas), normatīvi netīri komunālie notekūdeņi Lielupē no SIA „Sabiedrība SVA” attīrīšanas iekārtām (Nr. N100085, ar attīrīšanu, bijušo Slokas papīrfabrikas NAI, kurās līdz jauno Slokas NAI nodošanai ekspluatācijā veica arī pilsētā savākto notekūdeņu attīrīšanu).

Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā notekūdeņu izplūde saglabāta tikai viena - no Slokas attīrīšanas iekārtām

No Lielupes-Majoru sistēmas savāktie notekūdeņi (30% no kopējā pilsētas notekūdeņu daudzuma) tiek pārsūknēti attīrīšanai uz Rīgas notekūdeņu attīrīšanas ierīcēm „Daugavgrīva”. Dubultu-Ķemeru sistēmā savāktos (70% no kopējā daudzuma) uzņēmums attīra 2009. gadā ekspluatācijā nodotajās Slokas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās. To būvniecība ir veikta Jūrmalas ūdenssaimniecības projekta I kārtas ietvaros. Attīrīšanas iekārtu jauda 9 050 m³/diennaktī. Notekūdeņi Slokas NAI tiek attīrīti bioloģiski nepārtrauktā aktīvo dūņu procesā ar bioloģisku fosfora un slāpekļa atdalīšanu, izmantojot divpakāpju attīrīšanas tehnoloģiju bez ķīmiskās nogulsnešanās (otrējā attīrīšana).

Līdz ar Slokas NAI attīrīšanas iekārtu darbības uzsākšanu Jūrmalā ir uzlabota notekūdeņu attīrīšanas efektivitāte, no tām Lielupē tiek novadīti notekūdeņi, kuru kvalitāte atbilst normatīvo aktu prasībām. Ķemeru notekūdeņu sistēma 2007. gadā ir pieslēgta Slokas

jaunajām NAI, Ķemeru NAI darbība un nepietiekami attīrīto notekūdeņu izplūde Vēršupītē ir slēgta.

2016.gadā pilsētas notekūdeņi tiek attīrīti divās NAI - Slokas NAI un SIA „Rīgas ūdens” piederošajās NAI „Daugavgrīva”. Aptuveni 70% notekūdeņu tiek attīrīti Slokas NAI, bet atlikušie 30% - Daugavgrīvas NAI. SIA „Jūrmalas ūdens” vidēja termiņa darbības stratēģija 2016-2018 11 Slokas NAI tehnoloģiskais process nodrošina nepārtrauktu aktīvo dūņu procesu ar bioloģisku fosfora un slāpekļa atdalīšanu, izmantojot divpakāpju denitrifikāciju bez ķīmiskās nogulsnešanas. Viss notekūdeņu apjoms, kas tiek attīrīts un attiecīgi izvadīts Lielupē un Daugavā atbilst Latvijas un ES normatīvajos aktos izvirzītajām notekūdeņu attīrīšanas prasībām.

5.tabula: Jūrmalas pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu novadītais notekūdeņu apjoms mēneša vidējais (avots Jūrmalas ūdens)

Gads	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Novadīto notekūdeņu apjoms vidēji mēnesī, m ³	399670	344312	316220	301131	300678	282061	274439

Notekūdeņu pieplūdi sastāda infiltrācija un tiešā ieplūde. Infiltrācija rodas sakarā ar apstākli, ka Jūrmalas pilsētā liela daļa tīklu atrodas zem gruntsūdens līmeņa, un caur bojājumiem cauruļvados, cauruļvadu savienojumos un pieslēgumos pie akām un pašās akās kanalizācijas sistēmā ieplūst gruntsūdeņi.

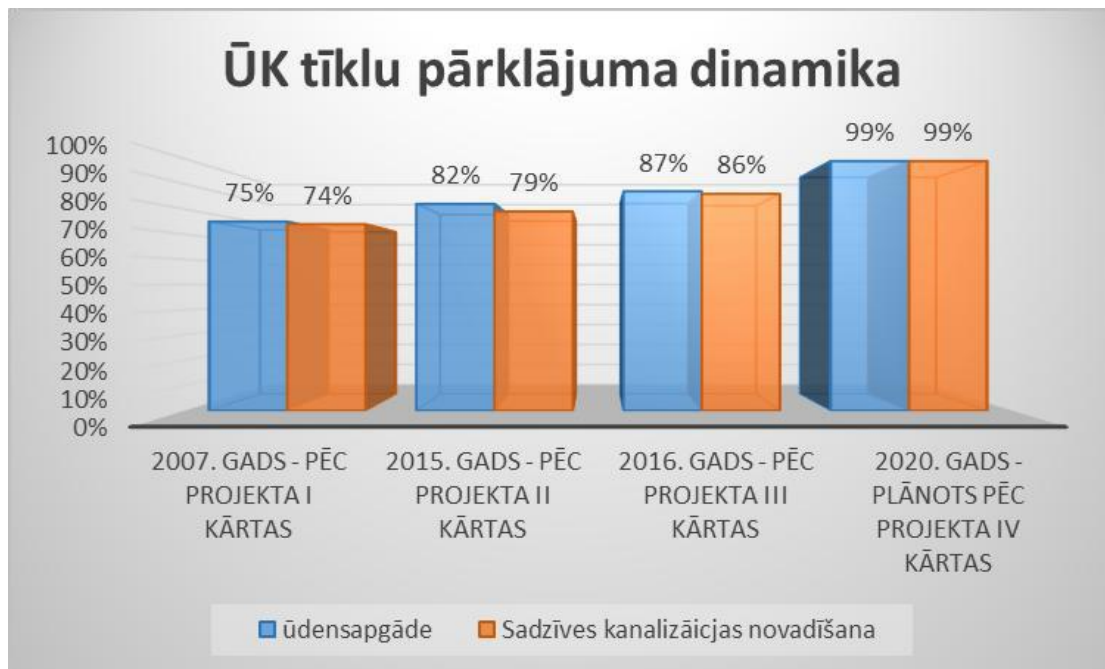
Konsekvento notekūdeņu daudzuma samazinājumu pie abonētu skaita pieauguma nodrošina investīciju projektu ietvaros veiktā kanalizācijas tīklu rekonstrukcija, nodrošinot to hermētiskumu un novēršot gruntsūdeņu pieplūdes.

6.tabula: Slokas NAI attīrīšanas procesa efektivitāte (avots SIA Jūrmalas ūdens)

Rādītājs	Piesārņojošo vielu koncentrācija pirms ieplūdes attīrīšanas iekārtās (mg/l)	Piesārņojošo vielu koncentrācija notekūdeņu izplūdē (mg/l)	Attīrīšanas efektivitāte (%)
Suspendētās vielas	440	2.6	99.4
BSP5	440	7	98.4
ĶSP	760	30	96.1
Nkop	44	10.5	76.1
Pkop	9.9	0,2	97

Saskaņā ar SIA Jūrmalas ūdens sniegto informāciju laika posmā no 2010. gada līdz 2016.gadam novadīto notekūdeņu kvalitāte atbilst normatīvajos aktos un B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujā noteiktajām prasībām. Normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegumi nav konstatēti.

1.attēls **Kanalizācijas pakalpojumu pieejamība (% no iedzīvotāju skaita)** (Avots: SIA “Jūrmalas ūdens”)

Secinājumi:

1. Plānošanas dokumentā ietverto pasākumu kopuma īstenošana samazina notekūdeņu radīto antropogēno slodzi uz virszemes ūdensobjektiem.
2. Plānošanas periodā pieaug kanalizācijas tīklu pārklājums, samazinās neattīrītu notekūdeņu nonākšana vidē (2007.gadā kanalizācijas tīkli pieejami 74% iedzīvotāju – 2016.gadā 86% iedzīvotāju)
3. SIA “Jūrmalas ūdens” nodrošina normatīvajiem aktiem atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu.
4. Tiek novērsta virszemes noteces un gruntsūdeņu pieplūde kanalizācijas sistēmā, kā rezultātā samazinās notekūdeņu daudzums, pieaugot pakalpojuma saņēmēju skaitam, ir samazināta Slokas NAI hidrauliskā slodze un samazināts pārsūkņējamo notekūdeņu apjoms uz Daugavgrīvas NAI, pieaug attīrīšanas iekārtu darbības efektivitāte.

6.6. Hidroloģiskā stāvokļa izmaiņas

Teritorijas hidroloģisko stāvokli jeb apstākļus raksturo virszemes un pazemes notece, kas savukārt atkarīga no teritorijas saposmējuma, tās ģeoloģiskās uzbūves, virszemes ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kā arī meliorācijas sistēmu esamības un to darbības efektivitātes.

Jūrmalas pilsētas teritorija atrodas piejūras līdzenumā un tās virszemes un pazemes notece ir dabīgi vāja, kas veicina teritoriju pārpurvošanos, kā arī palielina plūdu draudus ūdenstecēs. Plūdu draudus Lielupē būtiski palielina ar vējuzplūdiem saistīta jūras ūdens līmeņa paaugstināšanās, kas apgrūtina Lielupes ūdeņu noplūdi jūrā un nereti pie lielām vētrām vērojama jūras ūdens ieplūšana Lielupē. Lielupes upju baseinu apgabalā plūdu riskam pakļautās teritorijas atrodas upju palienēs, savukārt Lielupes lejteces un Babītes ezera ūdens līmeņa režīms ir ievērojami atkarīgs no jūras līmeņa svārstībām, kā arī no vējuzplūdiem un vējatplūdiem. Plūdu līmeņi tiek novēroti ziemas vidū vai vēlā rudenī vētru laikā, kad ziemeļrietumu virziena vēji izraisa uzplūdus Rīgas jūras līcī.

6.6.1. Plūdu riska vērtējums Jūrmalas pilsētā

Plūdi — parasti ar ūdeni neklātas sauszemes īslaicīga applūšana ar ūdeni, tai skaitā vētras radīto jūras ūdens uzplūdu piekrastes teritorijās vai palu vai ilgstošu lietavu izraisītas straujas ūdens līmeņa celšanās dēļ.

Plūdu rezultātā tiek apdraudēta vide, iedzīvotāju drošība, satiksmes, sakaru un elektroapgādes infrastruktūras darbība, medicīnas pakalpojumu pieejamība, atkritumu apsaimniekošana, industriālo iekārtu darbība, rodas zaudējumi lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, mežiem un aizsargājamām teritorijām. Tāpēc plūdu riskam pakļauto teritoriju apzināšana un pasākumu plūdu pārvaldībai īstenošana ir būtiska ne vien lai pasargātu cilvēku dzīvības un cilvēku radīto saimniecisko vidi, bet arī no dabas resursu racionālas apsaimniekošanas un vides daudzveidības saglabāšanas viedokļa. Savukārt stihiska pretplūdu pasākumu veikšana, bez iepriekšējas kompleksas un detālas izpētes, var radīt papildu plūdu riskus, it īpaši pretplūdu pasākumu īstenošanas platībām piegulošajās teritorijās.

Lai mazinātu plūdu risku un to izraisītās negatīvās sekas, ir nepieciešams sistēmiski veikt plūdu riska pārvaldību applūstošajās un plūdu riskam pakļautajās teritorijās. Tādēļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/60/EK (2007. gada 23. oktobris) par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību (turpmāk – Plūdu direktīva 2007/60/EK) uzdod dalībvalstīm veikt plūdu riska sākotnējo novērtējumu, pamatojoties uz to noteikt plūdu apdraudētās teritorijas katrā upju baseinu apgabalā un šīm teritorijām sagatavot iespējamo plūdu postījumu kartes un plūdu riska kartes, kā arī plūdu riska pārvaldības plānus. Savukārt Ūdens apsaimniekošanas likums, kurā ir pārņemtas Plūdu Direktīvas 2007/60/EK prasības, nosaka, ka upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānu un plūdu riska pārvaldības plānu izstrādē ir integrēti upju baseinu apsaimniekošanas pasākumi. Plūdu riska sākotnējais izvērtējums apstiprināts ar 2007. gada 20. decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr. 830 „Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālā programma 2008.-2015. gadam” (turpmāk – Sākotnējais novērtējums).

2016.gadā ir apstiprināts un stājies spēkā Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam.

Lielupes upju baseinu apgabalā Jūrmalas pilsētas teritorijā tiek izdalītas šādas applūstošas un applūšanas riska teritorijas:

- palieņu teritorijas, kas ir upes vai ezera ielejas daļa, kura applūst plūdu gadījumā;
- jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, kur stipru vēju laikā ieplūst jūras ūdeņi, kā arī jūras krastu erozija un applūšana.

Jūrmalas pilsētas teritorijā uzplūdi no jūras rada lielāku ūdens līmeni lejtecē, bet pali – augštecē. Lielupes labajā krastā atrodas augstas kāpas, tādēļ tajā ir relatīvi maz applūstošu

teritoriju. Kreisajā krastā, kur atrodas lielākā daļa Jūrmalas teritorijas, ir daudz palieņu pļavu, kuras lielākoties nav apbūvētas. Taču ir daudzi rajoni, kuros privātmājas būvētas zemākos apvidos, kuros ir liels plūdu apdraudējums, īpaši izceļamas ir Lielupei tuvās Vikingu, Matrožu, Ganu, Zvejas, Palienes, Viesītes, Saulgriežu, Rītupes, Prāmju un Linu ielas.

Lielupes upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānā 2016.-2021.gadam Jūrmalas pilsētas teritorija ir noteikta kā valsts nozīmes plūdu riska teritorija.

Jūrmalas pilsētas teritorija ir pakļauta plūdu riskam, ko izraisa gan vējuzplūdi no Rīgas līča, gan arī pavasara pali. Rietumu vējš izraisa ūdens pieplūdi Rīgas līcī no Baltijas jūras caur Irbes šaurumu. Vēja virziena izmaiņu rezultātā no DR uz ZR ūdens līmenis Rīgas līcī turpina paaugstināties. Ūdens masas ar vēja spiedienu tiek dzītas uz dienvidiem un tālāk pa upēm uz augšu, appludinot upju tuvumā esošās zemākās teritorijas, tai skaitā Lielupes palienes Jūrmalas pilsētā. Pēc LVĢMC novērojumu datiem, vislielākais vējuzplūdu skaits ir novērots ziemas periodā (novembris – janvāris), īpaši janvārī. Ņemot vērā to, ka palienes applūšana sākas pie ūdens līmeņa 1.16 m LAS (1.00 m BS), var secināt, ka Jūrmalas pilsētas teritorija ir pakļauta applūšanas riskam ar lielu varbūtību. Pēc Slokas novērojumu stacijas datiem, pēdējos 10 gados vējuzplūdu laikā Lielupes paliene applūda 3 reizes. 2005. gada janvārī Lielupē pie Slokas tika novērots ūdens līmenis ar 5% varbūtību (1.89 m LAS), bet 2007. gada janvārī ūdens līmenis ir bijis vēl 3 cm augstāks (1.92 m LAS). Savukārt ūdens līmenis augstāks par 1.00 m LAS Lielupes grīvā pēdējo 10 gadu laikā tika novērots katru gadu, bet 2005., 2007. un 2015. gadā ūdens līmenis pārsniedza pat 2 metru atzīmi. Pēdējo 10 gadu laikā pavasara plūdus ūdens līmenis Lielupē pie Slokas ir pārsniedzis kritisko atzīmi vienu reizi. 2010. gadā tika novēroti plūdi ar atkārtotās biežumu reizi trijos gados (1.46 m LAS) jeb plūdi ar 30% varbūtību.

Plūdu apdraudētās teritorijas platība Jūrmalā pavasara plūdus un jūras vējuzplūdus, atkarībā no plūdu varbūtībām:

- 2.44 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 4.99 km² jūras vējuzplūdus ar lielu varbūtību (10% vai reizi 10 gados);
- 4.35 km² aplūstošas teritorijas pavasara plūdus un 11.47 km² jūras vējuzplūdus ar vidēju varbūtību (1% vai reizi 100 gados);
- 5.09 km² applūstošas teritorijas pavasara plūdus un 13.62 km² jūras vējuzplūdus ar mazu varbūtību (0.5% vai reizi 200 gados).

Plūdu riska pārvaldības plānā konstatēts, ka Jūrmalas pilsētā iedzīvotājiem un infrastruktūrai lielāku apdraudējumu rada jūras vējuzplūdi.

Lielupes upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016. - 2021.gadam paredz vairākus preventīvos, gatavības un aizsardzības pasākumus, lai samazinātu ar plūdiem saistīto nelabvēlīgo ietekmi:

Paredzētie pasākumi:

- Lielupes gultnes no grīvas līdz dzelzceļa tiltam pārtīrīšana no smilšu sanešiem (atbildīgā institūcija Jūrmalas pilsētas dome, Jūrmalas ostas pārvalde),
- Lielupes kreisā krasta (posmā no stacijas Dzintari līdz stacijai Dubulti) nostiprinājuma pārbūve (atbildīgā institūcija Jūrmalas pilsētas dome);
- Varkaļu kanāla slūžu pārbūve (atbildīgās institūcijas - Babītes novada pašvaldība, Jūrmalas pilsētas dome),

- Vienotas starpresoru hidroloģisko datu sistēmas attīstība, uzlabojot LVĢMC, VUGD pārraudzībā esošās datu sistēmas,
- Latvenergo, ostu pārvalžu un pašvaldību sadarbību informācijas apmaiņā (atbildīgās institūcijas - LVĢMC, VUGD, Latvenergo, Ostu pārvaldes, pašvaldības).

Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā ir novērtēti vējuzplūdu un krasta erozijas draudi 2014.gadā izstrādātais Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”.

Plānošanas periodā veikta izpēte un Lielupes lejteces plūsmas matemātiskā modelēšana projekta “Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai” (2012.gads PAIC)

Vadlīnijās izdalītas piecas klases, kuras katra raksturo atšķirīgu erozijas riska pakāpi/līmeni. Tomēr, piemērojot šo klasificējumu, jāņem vērā, ka starp faktoriem, kuri izvērtēti klasifikācijas procesā un prognožu izstrādē, nav izvērtēti tādi nozīmīgi aspekti kā garkrasta sanešu plūsma un krasta, tai skaitā pamatkrasta ģeoloģiskā uzbūve un to veidojošo iežu litoloģiskais sastāvs.

I klase (nenozīmīga epizodiska un kompensēta erozija) atbilst tiem krasta iecirkņiem, kuros raksturo ļoti labi attīstīts jaunākais kāpu reljefs un plaša apjomīga pludmale. Vētru laikā parasti notiek priekškāpas frontālās daļas paskalošana un samazinās pludmales augstums. Pēc vētras epizodes dažu gadu laikā krasta profils atjaunojas un ilgtermiņā ir vērojams izteikts akumulācijas pārsvars pār eroziju. Nākotnē sagaidāma krasta erozijas izplatība vienā epizodē par 5-10-15 m (atkarībā no konkrēta iecirkņa specifikas) dziļumā iekšzemes virzienā aiz mūsdienu priekškāpas frontes līnijas. Krasta erozijas epizodes iespējamās tikai ļoti spēcīgu vētru/orkānu laikā (varbūtība <5%/gadā), īpaši nelabvēlīga vēja virziena apstākļos. Paliekoša pamatkrasta robežas atkāpšanās ir galēji mazvarbūtīga.

II klase (epizodiska kompensēta erozija) atbilst tiem krasta iecirkņiem, kurus raksturo samērā labi attīstīts eolais reljefs un, kur pludmales platums parasti pārsniedz 30 m, kā arī tiem krasta iecirkņiem, kuros akumulatīvā reljefa apjoms ir relatīvi neliels, bet to kompensē citi labvēlīgi apstākļi (novietojums vētru „aizvēja” zonās, ļoti lēzena krasta zemūdens nogāze. Atjaunošanās pēc katastrofālas vētras epizodes notiek ilgstoši (3-6 gadi), krasta profils parasti pilnībā neatjaunojas iepriekšējo parametru robežās, bet kopējais krasta nogāzi raksturojošais sanešu apjoms, kas bijis raksturīgs pirmserozijas periodam tiek sasniegts. Ilgtermiņā nav vērojams pārliecinošs akumulācijas vai erozijas pārsvars, tomēr pamatkrasta robežās pārvietošanās iekšzemes virzienā nenotiek. Nākotnē sagaidāma krasta erozijas izplatība vienā epizodē par 5-10-20 m (atkarībā no konkrēta iecirkņa specifikas) dziļumā iekšzemes virzienā aiz mūsdienu priekškāpas frontes līnijas. Krasta erozijas epizodes iespējamās spēcīgu nelabvēlīga virziena vētru laikā (atkarībā no krasta rajona varbūtība 5-20%/gadā). Paliekoša pamatkrasta robežas atkāpšanās par 5-10 m iespējama perioda beigās, realizējoties nelabvēlīgākajiem klimata maiņas scenārijiem.

III klase (nozīmīga epizodiska erozija, kuras kompensācija nenotiek pilnā apmērā) atbilst tiem krasta iecirkņiem, kurus mūsdienās raksturo zemas un fragmentāras priekškāpas, rupjgraudaina vai jaukta materiāla pludmales un hronisks bet vāji izteikts sanešu deficīts zemūdens nogāzē. Šo var uzskatīt par biežāk izplatīto krasta erozijas riska līmeni Latvijā, tomēr neskatoties uz piederību vienai klasei, to pārstāvošie iecirkņi var būt morfoloģiski ļoti atšķirīgi. Daudzviet erozijas zemo intensitāti nodrošina krasta nogāzes ģeoloģiskā uzbūve – laukakmeņu

IV klase (hroniska erozija, kas netiek kompensēta un rezultējās pamatkrasta recesijā ar ātrumu zem 1 m/gadā) atbilst tiem krasta iecirkņiem, kuros mūsdienās nav jaunākā eolās akumulācijas reljefa, vai tas veidojies notiekot erozijas kāples pārpūšanai. Pludmales šādos krasta iecirkņos parasti sastāv no dažāda rupjuma materiāla un to platums reti pārsniedz 25 m. Virspludmales reljefa robežu un arī pamatkrasta robežu iezīmē stāvkrasts vai erozijas kāple. IV erozijas riska klases iecirkņi sastopami galvenokārt Rīgas līča piekrastē gan Vidzemes, gan Kurzemes pusē. Periodos starp vētrām krasta nogāzes virsūdens daļas atjaunošanās praktiski nenotiek, bet nogāžu procesu darbības rezultātā erozijas kāples slīpums pakāpeniski samazinās un var notikt tās pilnīga vai daļēja pārklāšanās ar veģetāciju. Vidējais pamatkrasta robežas atkāpšanās ātrums sasniedz 0,3-0,7 m/gadā). Nākotnē sagaidāma krasta erozijas izplatība vienā epizodē par 2-5 m (atkarībā no konkrēta iecirkņa specifikas) dziļumā iekšzemes virzienā aiz mūsdienu pamatkrasta robežas. Krasta erozijas epizodes iespējamās tipisku vētru laikā (atkarībā no krasta rajona varbūtība 10-30%/gadā). Īpaši spēcīgu vētru laikā (varbūtība <5%) erozijas izplatība var sasniegt 10 un vairāk m. Pamatkrasta robežas atkāpšanās ātruma palielināšanās līdz 0,5-1,2 m/gadā iespējama perioda beigās, realizējoties nelabvēlīgākajiem klimata maiņas scenārijiem.

V klase (hroniska erozija, kas netiek kompensēta un rezultējās intensīvā pamatkrasta recesijā ar ātrumu virs 1 m/gadā) atbilst tiem krasta iecirkņiem, kuros mūsdienās novērojams ļoti izteikts smalkgraudaino sanešu deficīts, neveidojas priekškāpas, virspludmales reljefa robežu iezīmē stāvkrasts, un kuru novietojums ir labvēlīgs biežāk novēroto virzienu vētru iedarbībai. Pludmales šādos krasta iecirkņos parasti sastāv no jaukta dažāda rupjuma materiāla un to platums reti pārsniedz 20 m. V erozijas riska klases iecirkņi sastopami galvenokārt atklātas Baltijas jūras Kurzemes piekrastē. Periodos starp vētrām krasta nogāzes virsūdens daļas atjaunošanās praktiski nenotiek (ar izņēmumiem Bernātu ragā, Kolkas ragā un Mietragā), bet nogāžu procesu darbības rezultātā erozijas kāples slīpums pakāpeniski samazinās un var notikt tās pārklāšanās ar veģetāciju (apaugšana). Pilnīga nogāzes apaugšana V klases iecirkņos vērojama reti. Vidējais pamatkrasta robežas atkāpšanās ātrums sasniedz 1,0-1,7 m/gadā). Nākotnē sagaidāma krasta erozijas izplatība vienā epizodē par 2-5-10 m (atkarībā no konkrēta iecirkņa specifikas) dziļumā iekšzemes virzienā aiz mūsdienu pamatkrasta robežas. Krasta erozijas epizodes iespējamās tipisku vētru laikā (atkarībā no krasta rajona varbūtība 20-50%/gadā). Īpaši spēcīgu vētru laikā (varbūtība <10%) erozijas izplatība var sasniegt 10 un vairāk m. Pamatkrasta robežas atkāpšanās ātruma palielināšanās līdz 1,5-2,5 m/gadā iespējama perioda beigās, realizējoties nelabvēlīgākajiem klimata maiņas scenārijiem.

Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā, labiekārtojot pludmales uzmanība tiek pievērsta iespējamajiem erozijas riskiem, izvēloties risinājumus, kas erozijas draudus mazina. Tai skaitā tiek veikta smilšu piebēršana un kārkļu stādījumu izveidošana Kauguru pludmalē, kas ir viena no apdraudētākajām Jūrmalas pludmalēm un noslogotākajā pludmales daļā Majoros.

Ziņojumā “Applūduma riska izpēte un prognozēšana Jūrmalas pilsētas teritorijā pie virszemes ūdensobjekta „Lielupe” un rekomendāciju izstrāde plūdu riska samazināšanai un teritorijas aizsardzībai” (2012.g. PAIC) izstrādātas rekomendācijas plūdu seku mazināšanai.

Pretplūdu aizsardzības inženiertehniskie risinājumi balstīti uz modelētajiem jūras uzplūdu un pavasara palu izraisītajiem applūduma riskiem. Risinājumi sagatavoti nākotnes scenārijam ar plūdu atkārtības varbūtību $p=1\%$ jeb 1 reizi 100 gados. Galvenā uzmanība vērsta uz esošo ielu rekonstrukciju, nodrošinot tās arī ar dambja funkciju, kā arī jauno ielu –dambju būvniecību, esošo un jaunu krasta stiprinājumu izbūvi, caurteku – regulatoru izveidošanu. Rekomendēts izbūvēt:

1. Esoša iela - dambis, 4878m. Nepieciešama jau šobrīd pastāvošas ielas rekonstrukcija par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana,
2. Jauna iela - dambis, 5182 m. Plānota jaunas ielas izbūve ar aizsargdambja funkciju,
3. Jauns dambis, 15905m. Nepieciešama jauna dambja būvniecība,
4. Esošs krasta stiprinājums - dambis, 3444 m. Nepieciešama jau šobrīd pastāvošu krasta stiprinājumu rekonstrukcija par aizsargdambi, t.sk. paaugstināšana,
5. Caurteka-regulators, gab. 29. Ūdens līmeņu regulēšanas būve uz mazām ūdenstecēm (tādām, kuru aprēķina maksimālo caurplūdumu iespējam novadīt caur standarta caurtekām). Caurtekas pārsvarā būtu atvērtas, bet īslaicīgi jānoslēdz vējuzplūdu vai pavasara palu laikā, tādējādi pasargājot attiecīgas teritorijas pret applūšanu.

Ziņojumā konstatēts, ka Jūrmalā nav nepieciešama dzelzceļa uzbērums paaugstināšana, kas varētu būt tehniski vissarežģītākā.

Pētījuma gaitā tika identificētas vēl divas problēmas, kas varētu būt aktuālas plūdu risku pārvaldībai Lielupes lejtecē:

1. Pavasara palu laikā ūdens nokļūšanu jūrā būtiski ietekmē gultnes sašaurinājums un seklinājums starp Bullupi un Lielupes grīvu. Šī posma padziļināšana varētu dot nozīmīgu situācijas uzlabojumu. Tomēr atšķirībā no stacionārām inženiertehniskām būvēm, gultnes padziļināšana prasa papildus izvērtēt dziļumu uzturēšanas un iespējamās krastu nostiprināšanas problēmas. Jautājums ir saistīts arī ar nenoteiktību Lielupes ostas darbības režīmā un hipotētiskajos navigācijas kanāla pretpiesērēšanas risinājumos.

2. Scenāriju izveide parādīja, ka tuvajā nākotnē iespējams zemas varbūtības plūdu (1%) caurplūdumu nozīmīgs pieaugums, salīdzinājuma ar mūsdienām. Tā, palu 1% ūdenslīmeņi pie Kalnciema tilta var sasniegt 3,25 m līdzšinējo 2,75 m vietā. Tas tieši neapdraud Jūrmalas pilsētu, bet iespējams, ka prasa pārlūkot Lielupes lejteces kopējo pretplūdu aizsardzības sistēmu.

Jūrmalas pilsētas pašvaldība, ņemot vērā arī Ziņojumā ietvertu informāciju un rekomendācijas 2011.gada 11.maijā pieņēmusi Lēmumu Nr.201 Par pretplūdu pasākumu nodrošināšanu.

Pēdējos 6 gadus Jūrmalas pilsētas pašvaldība ar saviem līdzekļiem veic ikgadējus (vienu reizi gadā/pavasārī) padziļināšanas darbus Lielupes grīvā. Šis pasākums ir ar būtisku pozitīvu ietekmi: kuģošanas sezonas laikā arī skatoties viena gada griezumā upes dziļums neaizsērē un spēj pildīt savu funkciju līdz kārtējiem pavasara padziļināšanas darbiem, tādējādi tiek mazināts arī palu izraisīto plūdu risks.

6.6.2. Meliorācijas sistēmu uzturēšana/pilnveidošana

Pilsētas meliorācijas būves sadalītas 28 meliorācijas sistēmās – Jūrmalas pilsētas domes 2014.gada 13.novembra lēmums Nr.503 "Par Jūrmalas pilsētas pašvaldības meliorācijas sistēmu uzskaiti".

Jūrmalas pilsētas dome 2011.gada 17.februārī pieņēma lēmumu Nr.94 "Par meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu".

Pamatojoties uz 2001.gada 19.decembra Jūrmalas pilsētas domes lēmumu Nr. 799 "Par pašvaldības nekustamo īpašumu nodošanu apsaimniekošanā", 2002.gada 2.janvārī starp Jūrmalas pilsētas domi un sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Jūrmalas ūdens" tika noslēgts pilnvarojuma līgums par nekustamo īpašumu apsaimniekošanu.

Pamatojoties uz Latvijas Republikas likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktu un 18.punktu, lai nodrošinātu Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā esošo meliorācijas un lietus ūdens kanalizācijas sistēmu kvalitatīvu apsaimniekošanu, pretplūdu pasākumu veiksmīgu realizēšanu un organizēšanu, kā arī lai nodrošinātu civilās aizsardzības pasākumus, kas ir vērsti uz plūdu novēršanu, Jūrmalas pilsētas dome nolemj:

Pilnvarot pašvaldības sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Jūrmalas ūdens" apsaimniekot Jūrmalas pilsētas pašvaldībai piederošās meliorācijas (notekgrāvji un caurtekas) sistēmas saskaņā ar meliorācijas shēmu un lietus ūdens kanalizācijas (akas, gūlijas un cauruļvadus) sistēmas saskaņā ar digitālo plānu.

Meliorācijas sistēmas ir ierīkotas pārsvarā pagājušajā gadsimtā un to uzturēšanu un remontu apgrūtina tas, ka nav pieejamas precīzi dati par tām, tādēļ šajā plānošanas periodā tiek veikta meliorācijas sistēmu apsekošana un kartēšana, uzmanību veltot problēmteritorijām.

Laika periodā no 2010.gada veikta 7 (septiņu) meliorācijas sistēmu kartēšana - tehniskā apsekošana, ar kopējo garumu 30.97 km, t.sk.:

2012.gadā 8.14 km, t.sk.:

- sistēma Nr.1 – 0.95 km;
- sistēma Nr.2 – 3.69 km;
- sistēma Nr.3 (daļa) – 3.50 km.

2013.gadā 14.86 km, t.sk.:

- sistēma Nr.6 – 5.83 km;
- sistēma Nr.7 – 9.03 km.

2014.gadā 0 km.

2015.gadā 7.97 km, t.sk.:

- sistēma Nr.22 – 3.31 km;
- sistēma Nr.23 – 2.87 km;
- sistēma Nr.3 (daļa) – 1.79 km.

Tekošajā 2016.gadā ir uzsākta un tiks pabeigta pilsētas meliorācijas sistēmas Nr.16 tehniskās apsekošana ar kopējo orientējošo sistēmas garumu 9.10 km.

2013.gadā pilsētas meliorācijas sistēmu Nr.1, 2 un 3 kartēšanas rezultāti iesniegti Valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" reģistrēšanai Meliorācijas kadastrā.

Secinājumi:

1. Plānošanas dokumentā ietverto pasākumu kopuma īstenošana samazina hidroloģiskā stāvokļa izmaiņu radīto negatīvo ietekmi (plūdu un applūšanas riskus)
2. Vējuzplūdu radīto eroziju minimizē atbilstoša pludmales apsaimniekošana, tai skaitā videi draudzīgu aizsardzības pasākumu īstenošana.
3. Meliorācijas sistēmu apsaimniekošana, tai skaitā veco sistēmu uzmērīšana un kartēšana, stāvokļa novērtēšana un remonts veicina pilsētas infrastruktūrai un iedzīvotājiem labvēlīga hidroloģiskā režīma uzturēšanu.

6.7. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitātes Novērojumu tīkls valstī ir organizēts, pamatojoties uz Gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa programmas 1.nodaļā minēto dokumentu prasībām. Atmosfēras monitoringa tīkls pašlaik ir veidots tā, lai tiktu uzkrāta nepieciešamā informācija par gaisa kvalitātes sākotnējo novērtējumu Latvijā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.1290, kuros pārņemtas Direktīvas 2008/50/EK un Direktīvas 2004/107/EK noteiktās prasības.

Latvijā tiek izdalītas divas zonas gaisa kvalitātes novērtēšanai un pārvaldībai - Rīgas aglomerācija un pārējā Latvijas teritorija (izņemot Rīgas pilsētas administratīvo teritoriju). Gaisa kvalitātes mērījumi tiek veikti Rīgā, Liepājā, Ventspilī un Rēzeknē. Atbilstoši MK noteikumu Nr.1290 prasībām LVĢMC reizi trijos gados pārskata valsts teritorijas iedalījumu zonās un aglomerācijās, novērtējot gaisa kvalitāti. Ja aglomerācijās vai zonās ir notikušas būtiskas pārmaiņas, kas ietekmē gaisa piesārņojuma līmeni, LVĢMC organizē ārpuskārtas gaisa kvalitātes novērtējumu.

Gaisa monitoringa stacijas vietas izvēli nosaka, pamatojoties uz iepriekšminētā gaisa kvalitātes novērtējuma rezultātiem, kā arī ievērojot MK noteikumu Nr.1290 noteiktos gaisa monitoringa staciju izvietojuma kritērijus un nosacījumus attiecībā uz paraugu ņemšanu. Rezultātā tiek sagatavoti priekšlikumi gaisa monitoringa tīkla turpmākai pilnveidošanai, kā arī izstrādāti gaisa monitoringu tīkla staciju apraksti ar kartēm un attēliem. Lai nodrošinātu gaisa monitoringa stacijas vietas atbilstību noteiktajiem kritērijiem, stacijas izvietojumu pārskata ne retāk kā reizi piecos gados.

Jūrmalā gaisa kvalitātes novērojumi valsts vides monitoringa ietvaros netiek veikti. Noteikts, ka Jūrmalas pilsētas gaisa kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā LVĢMC nav konstatējis negatīvas gaisa kvalitātes izmaiņas, vai draudus normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegšanai.

Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav veikta gaisa kvalitātes kontrole, tādēļ tiešu datu par gaisa kvalitātes izmaiņām Jūrmalas pilsētas teritorijā nav.

Plānošanas periodā ir izstrādāta un stājusies spēkā **Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības programma 2013.–2020.gadam.**

Ilgtspējīgai enerģētikas attīstībai Jūrmalā līdz 2020. gadam tiek izvirzīti šādi mērķi:

1. samazināt pilsētas radītās CO₂ emisijas par 20 %, salīdzinot ar 2008. gada emisiju līmeni;
2. samazināt enerģijas patēriņu pašvaldības un dzīvojamajās ēkās par 10,5% attiecībā pret 2012. gadu;
3. veicināt enerģijas patēriņa samazinājumu dzīvojamajā sektorā par 0,4%, īstenojot informatīvos pasākumus.

Ir veiktas aplēses nosakot CO₂ emisiju pamatdatus:

Jūrmalas CO₂ emisijas 2012. gadā

1. Centralizētā siltumapgāde, tCO₂/gadā - 29887
2. Vietējā un individuālā siltumapgāde, tCO₂/gadā - 44043
3. Pārējā dabasgāze, tCO₂/gadā - 3433
4. Elektroenerģijas patēriņš, tCO₂/gadā - 16206
5. Autotransports, tCO₂/gadā - 26241

6. KOPĀ, tCO₂/gadā 119 809

Enerģijas ražošana Jūrmalas pilsētā notiek trīs veidos:

1. centralizēti – Jūrmalā darbojas centralizētā siltumapgādes sistēma, kas siltumenerģijas patērētājus nodrošina ar savās katlu mājās saražoto siltumenerģiju;
2. vietējās katlu mājās – patērētāji, kas nav pieslēgti centralizētajai siltumapgādes sistēmai, bet ar vienu kopēju siltuma avotu nodrošina siltumenerģiju visai ēkai;
3. individuāli – patērētājs nav pieslēgts centralizētajai siltuma apgādes sistēmai un nav uzstādīts vietējs siltuma avots, bet siltumenerģija tiek iegūta individuāli, piemēram, dzīvoklī uzstādīts autonomš gāzes katls.

Jūrmalas pilsētas centralizēto siltumapgādes sistēmu veido:

- 12 dabasgāzes katlu mājās (pieder SIA „Jūrmalas siltums”), kā arī šķeldas katls (pieder SIA „LKP Solutions”);
- siltumtīkli 59 km garumā;

siltumenerģijas patērētāji ar kopējo apkurināmo platību apmēram 850 000 m².

Lielākais punktveida gaisa piesārņojuma avots ir SIA “Jūrmalas siltums” katlu māja “Kauguri”, Lībiešu ielā 9.

7.tabula Emisijas no katlu mājās “Kauguri” (avots: LVĢMC)

Gads	Kurināmā veids	Izlietots (TJ)	Emisijas (tonnas gadā)		
			SO ₂	NO _x	Daļiņas
2014.	Dabasgāze	375.013	0	41.83	0
2013.		380.911	0	42.966	0
2012.		407.526	0	46.094	0
2011.		392.09	0	44.493	0
2010.		456.284	0	51.783	0
2009.		417,585	0	47,360	0
2008.		472.969	0	48.500	0

Plānošanas dokumenta darbības laikā Dabas gāzes patēriņš samazinājies par 20,7%, atbilstoši samazinoties arī gaisa piesārņojumam. Šāds samazinājuma panākts, samazinot siltumenerģijas zudumus tās transportēšanas piegādātājam procesā, kā arī veicot enerģijas taupīšanas pasākumus, galvenokārt ēku energoefektivitātes uzlabošanu, nodrošinot to siltināšanu.

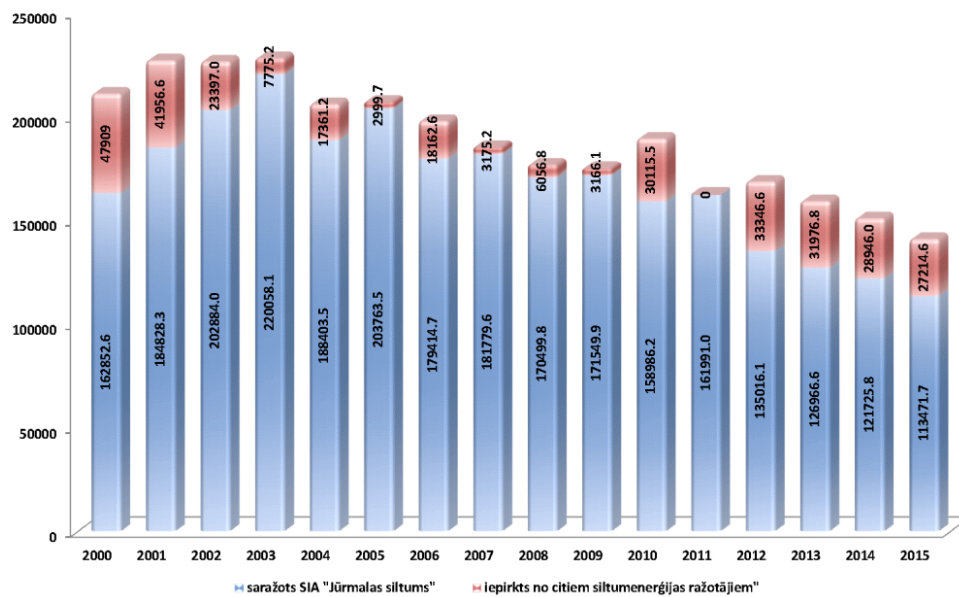
Pārējās katlu mājās ir nelielas un nerada nozīmīgu gaisa piesārņojumu pilsētā.

8.tabula Jūrmalas pilsētas mazās katlu mājās (Avots: SIA Jūrmalas siltums)

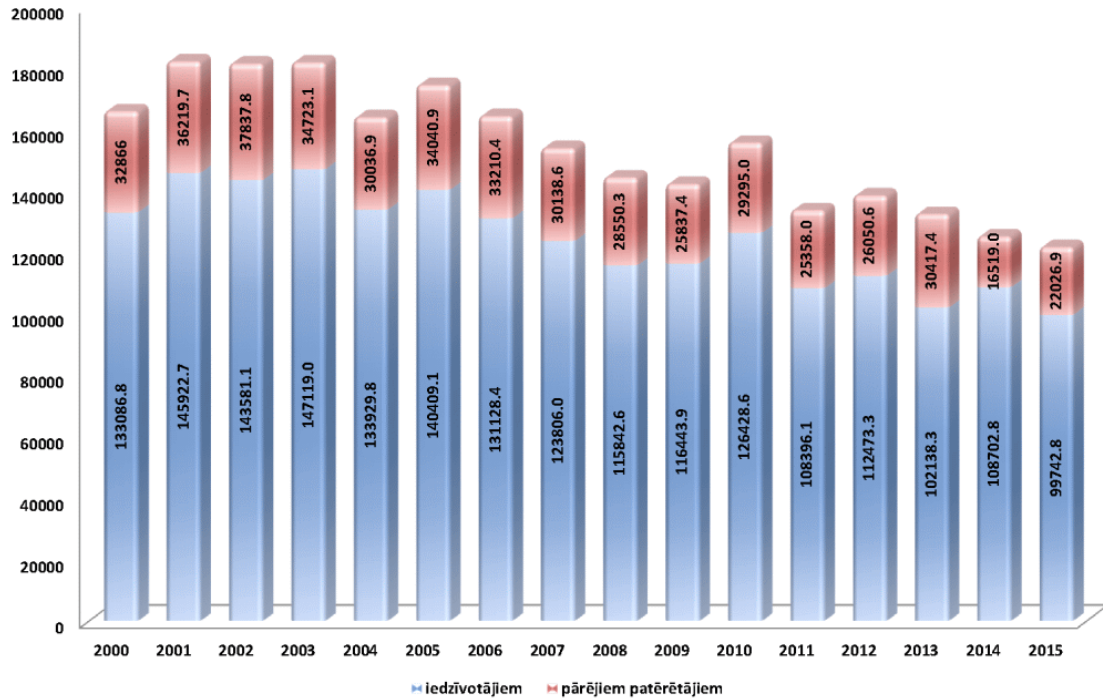
Nr. p.k.	Katlu mājas adrese	K/m jauda (MW)
1.	Slokas iela 47a	27.26
2.	Tukuma iela 10	0.28
3.	Dūņu ceļš 2	0.40
4.	E. Dārziņa iela 4	0.70
5.	Aizputes iela 1d	7.44
6.	J. Pliekšāna iela 80	6.02

Nr. p.k.	Katlu mājas adrese	K/m jauda (MW)
7.	P. Stradiņa iela 6	0.05
8.	Viestura iela 27	0.58
9.	Ineša iela 6	0.99
10.	Dubultu prospekts 96a	0.18
11.	Meža prospekts 62	0.80

3.attēls SIA Jūrmalas siltums sarazotā enerģija (Avots: SIA Jūrmalas siltums)

4.attēls SIA Jūrmalas siltums realizētā enerģija (Avots: SIA Jūrmalas siltums)

Kā redzams Pakāpeniski samazinās saražotās siltumenerģijas daudzums un realizētās siltumenerģijas daudzums.

Realizētās siltumenerģijas daudzuma samazināšanās liecina par energoefektivitātes pasākumu sekmīgu īstenošanu.

Savukārt siltumenerģijas ražošanas daudzuma samazināšanās stipri straujāk kā realizētās siltumenerģijas daudzuma samazināšanās liecina par efektīvu zudumu siltumtīklos samazināšanu.

2015. gada martā tika uzsākta Kohēzijas fonda (KF) projekta „Centralizētās Kauguru rajona katlumājas ar biomasas (šķeldas) kurināmo jaunbūve” īstenošana darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” apakšaktivitātē 3.5.2.1.1. „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”. Jaunuzbūvētā ar šķeldu kurināmā katlumāja nodrošinās kurināmā dažādību SIA „Jūrmalas siltums”, katlumājās, samazinās fosilā kurināmā patēriņu, kā arī CO2 emisijas.

No 2013. gada līdz 2015. gadam tika īstenots projekts „Siltumtīklu jaunbūve un rekonstrukcija”. Esošās dabasgāzes katlumājas savienojumam ar jauno šķeldas katlumāju Nometņu ielā 21a tika izbūvēta jauna siltumtrase 700 m garumā. Lai samazinātu siltumenerģijas zudumus, rekonstruēts siltumtrases posms kopumā 400 m garumā.

Veiktie pasākumi samazinās dabasgāzes kurināmā patēriņu, kā arī veicinās plašāku biomasas lietojumu uzņēmuma kopējā bilancē.

Katlu mājas ir arī vairākos uzņēmumos, kuri saņēmuši B kategorijas atļaujas.

Kopā B kategorijas atļaujas izsniegtas 17 uzņēmumiem, tai skaitā SIA “Jūrmalas siltumam”- 4 darbības vietas.

Jūrmalas pilsētas teritorijā darbojas viens uzņēmums, kuram izsniegta A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja, SIA “Neste Latvija” – 2 darbības vietas.

Katlu mājas šajos uzņēmumos ir ar salīdzinoši nelielu jaudu. A un B kategorijas piesārņojošas atļaujas saņemšanas procesā ir veikta piesārņojuma izkliedes modelēšana un izstrādāts Stacionāro piesārņojuma avotu emisijas limitu projekts. Nevienā gadījumā netiek prognozēts normatīvajos aktos noteikto gaisa kvalitātes robežvērtību sasniegšana vai pārsniegšana.

Pilsētā nozīmīgs ir gaisa piesārņojuma avots ir autotransports, taču šo piesārņojumu bez veiktiem novērojumiem ir praktiski neiespējami novērtēt.

Pozitīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti atstāj Ielu uzturēšana labā kārtībā, kas samazina putekļu emisijas, kā arī nodrošinot optimālu kustības ātrumu – minimizē transporta līdzekļu radītās emisijas gaisā.

Kopējais pašvaldības ielu garums 2016.gada sākumā Jūrmalā bija 390,21 km (platība 2 689 268 m²), no kura ielas ar nolietotu segumu no kopgaruma ir 11%.

9.tabula: **Ielu seguma Jūrmalas pilsētā raksturojums** (Avots: Jūrmalas pilsētas dome)

Ielu veids	Nolietojums %	Atlikusī vērtība %
Tilti	15	85
Asfalts, bruģis	22	78
Bez seguma	3	97
Grants segums	4	96

Plānošanas dokumenta īstenošanas periodā īstenots Jūrmalas tranzītielas (Talsu šoseja/Kolkas iela) rekonstrukcijas projekts, rekonstruēta iela 6km garumā, projekts pabeigts 2015.gadā. Finansējums – 6,18 milj. euro, tajā skaitā ERAF finansējums 74% - 3,44 milj. euro, valsts budžeta dotācija 2.25% - 104,72 tūkst. euro, pašvaldības budžeta līdzfinansējums 23.75% - 1,10 milj. euro. Neattiecināmās izmaksas 1,52 milj. euro apmērā sedza Dome.

Pašvaldība veic regulāru ielu seguma remontu un atjaunošanu. Pašvaldības teritorijas ceļu un ielu infrastruktūras uzlabošanai Jūrmalas pilsētā 2015. gadā kopumā izlietoti pašvaldības budžeta līdzekļi 3 674 526 eiro apjomā.

Secinājumi:

- Gaisa kvalitāte Jūrmalas pilsētā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un nav konstatēti piesārņojošo vielu koncentrācijām gaisā noteikto robežvērtību pārsniegumi, tādi netiek konstatēti arī veicot emisiju gaisā izkliedes modelēšanu B kategorijas piesārņojošas darbības atļauju saņemšanas procesā un LVĢMC veiktajā gaisa kvalitātes novērtējumā.
- Jūrmalas pilsētā nav izvietotas valsts gaisa kvalitātes monitoringa stacijas.
- Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav konstatēti un netiek prognozēta gaisa kvalitātes pasliktināšanās *trendi*.
- Nav apzinātas un izvērtētas lokālo apkures iekārtu (, kas izplatītas galvenokārt individuālās apbūves rajonos) ar dažāda veida kurināmo skaitis un jauda, kā arī to radītais gaisa piesārņojums. Ņemot vērā samērā blīvo apbūvi, apkures sezonā tās var radīt būtisku lokālu gaisa piesārņojumu.

6.8. Dabas resursi

Jūrmalas pilsēta ir bagāta ar dabas resursiem, kuri nodrošina tās kā kūrorta pilsētas, statusu un vērtību. Jūrmalas pilsēta vēsturiski veidojusies un attīstās kā kūrorta un rekreācijas pilsēta, kurā pieejama dabiska un kvalitatīva vide, veselības uzlabošanas pakalpojumi, tūrisma aktivitātes un kvalitatīvs kultūras norišu piedāvājums. Daudzveidīgie ūdens resursi pilsētas teritorijā un tās atrašanās Baltijas jūras piekrastē ir viens no būtiskākajiem tūrisma attīstības priekšnosacījumiem pilsētā.

DABAS RESURSI:

- klimatiskie apstākļi (svaigs gaiss un piejūras klimats),
- meži un ar mežu apaugušas kāpas, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un biotopi,
- Rīgas jūras līcis, tā pludmale (dzelteno smilšu pludmale, Zilā karoga peldvietas, izcila un laba peldūdens kvalitāte),
- pilsētas virszemes ūdensobjekti un to piekrastes (Lielupe, purva ezeri, Slokas karjers, u.c.),
- zemes dziļņu resursi, tai skaitā dabiskās kūdras un sapropeļa atradnes (dziednieciskās dūņas tiek iegūtas Slokas purva karjeros un izmantotas ārstniecības un skaistumkopšanas iestādēs), būvniecības smilts, dolomīts,
- pazemes minerālūdeņi (minerālūdeņi izplūst gan kā dabīgi avoti, piemēram, avots „Ķirzaciņa”), gan tiek iegūti urbumos (kūrortu rehabilitācijas centros). Atbilstoši Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra datu bāzes „Urbumi” informācijai Jūrmalā pazemes ūdeņu ieguvei ir ierīkoti 33 minerālūdeņu (iesāļūdens, sāļūdens un sālsūdens) urbumi.

Jūrmalas teritorijā akceptēti minerālūdens krājumi trīs ar sērūdeņradi bagāto sulfātu iesāļūdens atradnēm:

1. 713030 Ķemeri (Jaunķemeri)
2. 713020 Ķemeri, Lūžņu grāvis
3. 713022 Ķemeri, Parka avots

Jūrmalas pilsētas teritorijā divpadsmit atradnēs akceptēti hlorīdu sāļūdens krājumi:

1. 713072 Bulduri
2. 713062 Dzintari, Baltija 2
3. 713061 Dzintari, Bērzaunes iela
4. 713060 Dzintari san.
5. 713050 Jaundubulti 1
6. 713032 Jaunķemeri
7. 713034 Jaunķemeri, Dzintarkrasts
8. 713024 Ķemeri 1
9. 713055 Majori Jūrmala
10. 713056 Majori 1
11. 713080 Rīgas Jūrmala (Lielupe)
12. 713040 Vaivari 1

Hlorīdu sālsūdens krājumi akceptēti sešās atradnēs

1. 713074 Bulduri 2
2. 713063 Dzintari, Baltija 3

3. 713033 Jaunķemeri 1
4. 713025 Ķemeri 2
5. 713057 Majori 2
6. 713042 Vaivari 3

Plānošanas dokumentā definēts atsevišķs Pasākums K6 Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrortvides saglabāšanu, kas ietver šādas aktivitātes:

- Nesadrumstalot lielos mežu masīvus,
- Nelielo dabas struktūru izmantošana kūrortpilsētas tēla veidošanai.
- Saudzīgi un ilgtspējīgi iegūt un izmantot ārstnieciskās dūņas.
- Nodrošināt minerālūdens urbumu aizsardzību tā kvalitātes saglabāšanai.
- Kāpu ekosistēmas saglabāšana.
- Nodrošināt vides kvalitāti – virszemes un pazemes ūdeņu, gaisa, augsnes, trokšņu līmeņa u.c. vides aizsardzības aspektus.

Jūrmalai kā Latvijas kūrortpilsētai ir izstrādāta Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģija 2007.–2018.gadam. Stratēģijā ir noteiktas 3 vīzijas:

- Jūrmala ir starptautiski pazīstams kūrorts;
- Jūrmalā dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma tūrisma resursi tiek aizsargāti un ilgtspējīgi attīstīti;
- Jūrmalā ir ilgtspējīgi attīstīts, kvalitatīvs veselības, konferenču, kultūras un aktīvā tūrisma produktu un pakalpojumu klāsts ar augstu pievienoto vērtību.

Vīziju sasniegšanai ir definēti mērķi un uzdevumi. Lai veidotu tūristiem patīkamāku apkārtējo vidi, balstoties uz Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģiju 2007.–2018.gadam, ir izstrādāti pieci Jūrmalas pilsētas nozaru attīstības konceptuālie dokumenti:

- Kūrorta attīstības programma 2012.–2016.gadam;
- Jūrmalas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības programma 2013.–2020.gadam
- Tūrisma infrastruktūras attīstības programma 2012.–2016.gadam;
- Tūrisma mārketinga programma 2012.–2016.gadam;
- Viesmīlības un izglītības veicināšanas programma 2012.–2016.gadam.

Programmās ietvertie pasākumi vērsti uz tūristu skaita pieaugumu, kā arī uz to, lai mainītu vietējo iedzīvotāju transporta izmantošanas paradumus, jo paredzēts attīstīt videi draudzīgu transporta infrastruktūru, izveidojot veloceliņus un inventāra nomas punktus, rekonstruējot kuģišu piestātnes, kā arī izveidojot ērtas autostāvvietas pie tūrisma objektiem. Turklāt Tūrisma infrastruktūras attīstības programmā iekļauta ne tikai Jūrmalas vērtīgāko resursu termālo un minerālūdens urbumu izpēte, bet arī iespēja izpētīt ģeotermālo siltumapgādi centralizētās siltumapgādes un atsevišķu objektu vajadzībām. Viesmīlības un izglītības veicināšanas programmā ir plānoti pasākumi, kas veidos ilgtspējīgu enerģijas un citu resursu izmantošanu tūrisma pakalpojumu sniedzēju organizācijās (viesnīcās, viesu namos u. c.). Programmā paredzēts veicināt vides pārvaldības sistēmas ieviešanu tūrisma pakalpojumu sniedzēju organizācijās un sertificēšanu atbilstoši ISO 14001 standartam vai ES Vides pārvaldības un audita shēmai (EMAS), „Ekopuķīte” sertifikāta un „Zaļā sertifikāta” saņemšanu un „zaļā iepirkuma” ieviešanu.

6.8.1. Kūrorta resursu izmantošana

Tādus dabas resursus kā meži, ar mežiem apaugušās kāpas, Rīgas jūras līci, tā pludmales, iekšzemes virszemes ūdeņus un pludmales, purvus, ĪADT u.c. ikdienā izmanto kā Jūrmalas iedzīvotāji tā apmeklētāji, taču izmantotāji netiek uzskaitīti.

Detalizēta informācija pieejama par kūrorta minerālo resursu – minerālūdeņu un dūņu izmantošanu.

Saskaņā ar Derīgo izrakteņu krājumu bilancē ietverto informāciju Ar sērūdeņradi bagātā sulfātu iesāļūdens ieguve 2015.gadā veikta 2 urbemos atradnē Ķemeri (Jaunķemeri). Ieguvi veic SIA "Sanare - KRC Jaunķemeri", SIA un SIA "Jantarnij bereg", ūdens ieguves apjoms 2015.gadā 34.85 m³/dienn.

Hlorīdu sāļūdens ieguve tiek veikta divās atradnēs – atradne Jaunķemeri, Dzintarkrasts (713034), Sanatorija "Jantarnij bereg" 2015.gadā ieguva 1,32 m³/dienn.

Atradne Vaivari 1 (713040) VSIA "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari" 2015.gadā ieguva 0,2 m³/dienn.

Hlorīdu sālsūdens ieguve tiek veikta vienā atradnē Jaunķemeri 1 (713033), kur SIA 'SANARE - KRC JAUNĶEMERI' 2015.gadā ieguva 1.67 m³/dienn.

Dziedniecības dūņu krājumi atrodas Slokas purvā. Atradnes „Sloka” (atrodas 16. meža kvartāla Ķemeru Nacionālais parka teritorijā) krājumu izpēte ir veikta 1981. gadā. Tās ģeoloģiskie dziedniecības dūņu krājumi - 842 000 m³.

Saskaņā ar derīgo izrakteņu krājumu bilancē ietverto informāciju Dziedniecības dūņu ieguvi atradnē Slokas purvs veic SIA "Sanare - KRC Jaunķemeri". 2015.gadā iegūti 0,45 tūkst. t ar mitrumu 90%. Atlikušie dūņu krājumi uz 2016.gada 1.janvāri – A kategorijas 679.62 tūkst. t ar mitrumu 90%, N kategorijas 129.54 tūkst. t ar mitrumu 90%

Tādējādi šobrīd tiek izmantota ļoti neliela daļa no pieejamajiem minerālūdens un dūņu resursiem.

Secinājumi:

- Plānošanas dokumenta īstenošana nav negatīvi ietekmējusi pilsētas dabas resursus, tai skaitā Kūrorta attīstībai izmantojamus,
- Jūrmalas pilsēta ir bagāta ar kūrorta resursiem,
- Esošie resursi tiek izmantoti nepilnīgi,
- Lai gan vairāku plānošanas dokumentu darbības laiks beidzas 2016.gadā, vairāki pasākumi nav īstenoti. Ieteicams izvērtēt iespēju un realizēt tos nākotnē, piemēram, Jūrmalas vērtīgāko minerālresursu apguve, izpēte par ģeotermālo siltumapgādi centralizētās siltumapgādes un atsevišķu objektu vajadzībām u.c.

6.8.2. Dzeramā ūdens kvalitātes izmaiņas

Jūrmalas pilsētā dzeramo ūdeni centralizētajai ūdensapgādei pilnībā nodrošina no pazemes ūdeņiem, kas ir droši aizsargāti no virszemes piesārņojuma.

Dzeramā ūdens apgādi nodrošina SIA "Jūrmalas ūdens".

Kopā Jūrmalā dzeramā ūdens krājumi akceptēti 5 atradnēs

- 614700 Jaundubulti, sulfātu saldūdens

- 612300 Kauguri sulfātu saldūdens
- 611511 Akvaparks (Jūrmala) saldūdens
- 611509 Viestura iela (Jūrmala) sulfātu saldūdens
- 611500 Dzintari sulfātu saldūdens

Tomēr tikai atradnē Akvaparks (Jūrmala) (611511) iegūstamais ūdens atbilst saldūdens kvalitātei, pārējās ir konstatēta dzelzs un sulfātu koncentrācija, kas pārsniedz dzeramā ūdens kvalitātes prasībās noteikto robežvērtību. Dzelzs koncentrācija normatīvajos aktos noteikto robežvērtību dzeramajam ūdenim pārsniedz visās atradnēs.

Ūdens ieguve pilsētā tiek nodrošināta no vairākām ūdensgūtnēm: Kauguru, Jaundubultu, Dzintaru, Ķemeru un Priedaines. Pilsētā atrodas arī vairākas decentralizētas akas, kuras ir izvietotas Jaunķemeros, Vaivaros un Lielupē. Ūdens sagatavošana pirms padošanas tīklā notiek Ķemeru, Kauguru, Jaundubultu un Dzintaru ŪSI. Lai samazinātu artēziskajos urbumos iegūtā ūdens dzelzs un mangāna saturu, visās minētajās ŪSI notiek aerācija un filtrācija spiedvertnēs.

Kauguru ŪSI ir izbūvētas no jauna 2006. gadā, bet Dzintaru un Jaundubultu ŪSI ir rekonstruētas. Ūdens patēriņa izlīdzināšanai, ugunsdzēsības un rezerves krājumu nodrošināšanai pilsētā ir izvietoti vairāki ūdens rezervuāri.

Ūdens kvalitāte pilsētā būtiski uzlabojās jau pēc atdzelžošanas staciju izbūves Kauguros un rekonstrukcijas Dzintaros un Jaundubultos. Uztādītās nanofiltrācijas iekārtas novērš sulfātu, kalcija un magnija jonu paaugstināto saturu dzeramajā ūdenī un padara ūdeni mīkstāku.

10.tabula **Dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji** (Avots: SIA Jūrmalas ūdens)

Parametrs	Pirms ūdens sagatavošanas	Tiesību aktu prasības	Tīklā padotais ūdens
Fe 2+	1.3 – 1.5 mg/l	< 0.2 mg/l	0.05mg/l
SO4	350-370 mg/l (Kauguros pat 400mg/l)	< 250mg/l	200mg/l

Saskaņā ar SIA “Jūrmalas ūdens” veiktā iegūstamā ūdens kvalitātes monitoringa datiem, plānošanas dokumenta darbības laikā nav konstatēta iegūstamā ūdens kvalitātes pasliktināšanās. Uzņēmums nodrošina iegūtā ūdens apstrādi nodrošinot tā atbilstību dzeramā ūdens kvalitātes prasībām.

Secinājumi:

- Pilsētas centralizēto ūdensapgādi nodrošina no pazemes ūdens avotiem, kas ir droši aizsargāti no virszemes piesārņojuma,
- Ūdens ieguvei veic pazemes ūdens atradnēs ar akceptētiem pazemes ūdens krājumiem,
- Iegūtais ūdens pēc dabiskā sastāva neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām,
- Tiek nodrošināta ūdens sagatavošana pirms tā padošanas ūdensapgādes tīklā,
- Patērētājiem piegādātais ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām,
- Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā, īstenojot ūdensapgādes un kanalizācijas investīciju projektu, ir pilnveidota ūdens sagatavošana, uzlabojot padotā ūdens kvalitāti, veikti ūdensvadu izbūves un rekonstrukcijas darbi, palielinot ar centralizēto ūdensapgādi nodrošināto teritoriju, kā arī mazinot ūdens zudumus ūdensvada tīklā.

6.9. Kultūrvēsturiskās vides aizsardzība

Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2007.-2020.gadam ietvaros kultūras nozares attīstība Jūrmalā definēta kā viena no prioritārajām jomām.

Plānošanas dokumenta prioritātes Jūrmalnieks ietvaros definēts pasākums J4 Publiskās telpas izcilība, kura ietvaros kā īstenojamie uzdevumi noteikti:

- Pilsētbūvniecības pieminekļu un kultūrvēsturiskās apbūves saglabāšana.
- Domes aizdevumu līdzekļu fonda izveide kultūrvēsturiskā mantojuma atjaunošanai, kas ļautu atjaunot vēsturisko apbūvi, kura atrodas privātpersonu īpašumā. Prioritāri – „graustu” sakārtošanai pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās.
- Kultūrvēsturiskā centra izveidošana, sekmējot sabiedrības izglītošanu, kultūras mantojuma saglabāšanas un aizsardzības darba plānošanu un īstenošanu.

Savukārt 2008.gada 14.februārī apstiprināta „Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības programma 2008.-2018.gadam”, kas sniedz informāciju par esošajiem kultūras tūrisma objektiem, kā arī uzdevumiem, kuri būtu jāveic nākotnē gan kultūras, gan kultūrvēsturiskā mantojuma jomā.

Paralēli izstrādāta „**Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam**”.

Stratēģija sastāv no 3 savstarpēji saistītām daļām:

1. Analītiskās, kas ietver Esošās situācijas novērtējumu un SVID analīzi, sniedzot izvērtējumu par līdzšinējām attīstības tendencēm kultūrvides jomā;
2. Stratēģiskās, kas ietver Vīziju, Prioritātes, Mērķus un uzdevumus, nosakot kultūrvides turpmākos attīstības virzienus un nākotnes redzējumu;
3. Rīcības, kas ietver Rīcības programmu, Indikatorus un Stratēģijas ieviešanas uzraudzības sistēmu, nodrošinot attīstības virzienu praktisku īstenošanu dzīvē.

Plānošanas dokumentā definētā Jūrmalas kultūrvēsturiskās attīstības vīzija: **Jūrmala – starptautiski pazīstams kūrorts, ar daudzveidīgu un augstvērtīgu kultūras dzīvi, bagātu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, kas veido pievilcīgu dzīves, darba un atpūtas vidi pilsētas iedzīvotājiem un tās viesiem.**

Jūrmalā ir saglabājies vairāk nekā 4000 vēsturiskai arhitektūrai atbilstošu ēku. To aizsardzību pārsvarā nodrošina pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijas un tām atbilstošie noteikumi.

Kopumā Jūrmala ir uzskatāma par otru bagātāko Latvijas pilsētu kultūrvēsturiskā mantojuma jomā pēc Rīgas. 2009.gada 1.janvārī Jūrmalas pilsētā bija apzināti 552 kultūras pieminekļi, t.sk., 11 pilsētbūvniecības, 402 arhitektūras, 133 mākslas, pieci vēstures un viens arheoloģijas piemineklis (Babītes pilskalns).

Seši no vienpadsmit Jūrmalas pilsētas teritorijā esošajiem pilsētbūvniecības pieminekļiem ir valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļi:

- Ķemeru kūrorts;
- Slokas vēsturiskais centrs;
- Vaivaru – Asaru – Mellužu – Pumpuru – Jaundubultu vasarnīcu rajoni;
- Dubultu – Majoru – Dzintaru – Bulduru – Lielupes vasarnīcu rajoni;

- Vecbulduru zvejniekiems un vasarnīcas rajons;
- Priedaines vasarnīcu rajons.

Savukārt pieci ir vietējas nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļi:

- Kauguru zvejniekiems;
- Vaivaru – Asaru – Mellužu vasarnīcu kvartāli;
- Majoru – Dzintaru vasarnīcu kvartāli;
- Dzintaru – Bulduru vasarnīcu kvartāli;
- Stirnu rags.

Jūrmalā ir plaša un daudzveidīga, vēsturē sakņojusies kultūras dzīve (Teātris, koncerti (Dzintaru koncertzāle), bibliotēkas, pašdarbības ansambļi u.c.)

Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam izvirza šādas attīstības prioritātes:

- Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un popularizēšana nacionālā un starptautiskā mērogā.
- Kultūras iestāžu un objektu infrastruktūras attīstība.
- Kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras norišu organizēšana un popularizēšana.
- Kultūras jomas speciālistu kapacitātes attīstība.

Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģijas 2008.-2020.gadam izvirzītie mērķi ir sekojoši:

1. Pilsētas kā nozīmīga valsts kultūras centra popularitātes un atpazīstamības pieaugums nacionālā un starptautiskā mērogā.
2. Kultūras pasākumu skaita pieaugums un vienmērīgs piedāvājums ārpus vasaras sezonas.
3. Muzeju, bibliotēku, kultūrvēsturisko vietu apmeklētāju skaita pieaugums.
4. Investīciju pieauguma dinamika publiskajā sektorā kultūras nozarē.
5. Kultūras tūrisma produktu pieaugums.

Izvirzītajiem mērķiem ir jābūt reāli sasniedzamiem un izmērāmiem. Tiem ir jāizriet no noteiktajiem darbības uzdevumiem un to izpildes mērīšanai ir jānodrošina statistikas indikatoru izvēle, apkopošana un uzraudzība.

Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģijas 2008.-2020.gadam prioritāšu un mērķu sasniegšanai ir noteikti sekojoši uzdevumi:

1. Pilsētas tēla kā daudzveidīgu un kvalitatīvu kultūras norišu, bagātas kultūrvides attīstīšana un popularizēšana nacionālā un starptautiskā mērogā:
2. Kultūrvides sakārtošana un kultūrvēsturisko objektu aizsardzības veicināšana:
3. Vietējās un starptautiskās sadarbības sekmēšana dažādās kultūras nozarēs:
4. Kultūras iestāžu un objektu infrastruktūras sakārtošana, materiāltehniskā nodrošinājuma pilnveide un pieejamības veicināšana:
5. Kultūras nozares cilvēkresursu attīstība - prasmju pilnveide:
6. Pilsētas iedzīvotāju aktivitātes un līdzdalības sekmēšana par kultūrizglītību un kultūras norisēm:

Nodrošinot kultūrvides sakārtošanu un kultūrvēsturisko objektu aizsardzību plānošanas dokumenta īstenošanas laikā laika posmā no 2010.gada līdz 2016.gadam:

- Rekonstruētas 231 vēsturiskās apbūves ēka;
- Rekonstruēti 23 arhitektūras pieminekļi.

Secinājumi:

- Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2007.-2020.gadam ietvaros kultūras nozares attīstība Jūrmalā definēta kā viena no prioritārajām jomām,
- Plānošanas dokumenta īstenošanas ietvaros izstrādāta un stājusies spēkā „Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam”,
- Īstenojot stratēģiskos mērķus tiek veikta vēsturisko apbūves ēku un arhitektūras pieminekļu rekonstrukcija,
- Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstība saskaņā ar Plānošanas dokumentā noteikto nerada būtiskas negatīvas ietekmes uz vidi.

6.10. Dabas Aizsardzība

6.10.1. Dabas teritorijas Jūrmalas pilsētā

Plānošanas dokumenta prioritātes Kūrorts ietvaros noteikts pasākumu kopums K6. Dabas vērtību aizsardzība, kas nodrošina kūrorta vides saglabāšanu. Tas ietver samērā plašu aktivitāšu klāstu, tai skaitā:

- Nesadrumstalot lielos mežu masīvus.
- Nelielo dabas struktūru izmantošana kūrortpilsētas tēla veidošanai.
- Kāpu ekosistēmas saglabāšana.
- Nodrošināt vides kvalitāti – virszemes un pazemes ūdeņu, gaisa, augsnes, trokšņu līmeņa u.c. vides aizsardzības aspektus.

Jūrmalas ģeogrāfiskais stāvoklis (atrašanās starp jūras krastu un Lielupes palieņu teritoriju) galvenokārt noteicis to, ka pilsētas teritorijā ievērojamās platībās sastopami bioloģiski vērtīgi biotopi un izveidotas vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, t.sk. Natura 2000 teritorijas. Jūrmalas pilsētas teritorijā atrodas šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- Ķemeru nacionālais parks (Natura 2000 teritorija),
- dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” (Natura 2000 teritorija),
- dabas liegums “Darmšates priežu audze”,
- dabas parks „Ragakāpa” (Natura 2000 teritorija),
- aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” (Natura 2000 teritorija),
- vietējas nozīmes aizsargājams ģeomorfoloģisks dabas objekts “Baltā kāpa”.

Pēc publiski pieejamās Dabas datu pārvaldības sistēmas datiem, Jūrmalas pilsētā atrodas vairāki biotopi, kuri veidojušies dažādu faktoru ietekmē. Jūras piekrastē dominē embrionālās kāpas, priekškāpas un mežainas piejūras kāpas. Atsevišķās teritorijās sastopami biotopi, kas saistīti ar tiešu jūras ietekmi - smilts sēkļi jūrā, viengadīgu augu sabiedrības dūņainās un zemās smilšainās pludmalēs. Jūrmalas pilsētas rietumu daļā, kurā atrodas vairāki ezeri, sastopami saldūdens biotopi – distrofi ezeri un ezeri ar mieturaļģu augāju. Teritorijas hidroloģiskie apstākļi veicinājuši pārmitru apgabalu veidošanos, kuros sastopami purvu biotopi - neskarti augstie purvi, degradēti augstie purvi (kuri izmantoti kūdras ieguvei), kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, pārejas purvi un slīkšņas, kaļķaini zāļu purvi. Rietumu daļā sastopami arī dažādi meža biotopi – veci vai dabiski boreāli meži, veci jaukti platlapju meži, un meži, kuru attīstību ietekmē ūdens režīms teritorijā - staigņāju meži, purvaini meži un aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži). No zālāju biotopiem sastopami sausi zālāji kaļķainās augsnēs, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs un parkveida pļavas un ganības. Lielupes krastos sastopami gan zālāju biotopi, gan mitri meža biotopi. No zālāju biotopiem, kas veidojas upes krastos, tās hidroloģiskā režīma ietekmē, sastopamas eitrofas augsto lakstaugu audzes, palieņu zālāji, mēreni mitras pļavas, mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs. Lielupē

ieplūstošā jūras ūdens ietekmē, applūstot upes palienēm, atsevišķās vietās veidojušies piejūras zālāji. Upes piekrastē sastopami arī sausi zālāji kaļķainās augsnēs un sugām bagātas ganības un ganītas pļavas. No mežu biotopiem upes krastā sastopami staigāju meži (melnalkšņu staigāji) un aluviāli meži (aluviāli krastmalu un palieņu meži). Gandrīz visi iepriekš minētie biotopi ir iekļauti Latvijas īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā.

Lai precizētu biotopu izplatību un nodrošinātu to aizsardzību, 2014.gadā izstrādāts pētījums “Jūrmalas pludmales biotopu kartēšana pludmales joslai”. Turpmākajos pludmales zonas attīstības projektos tiek ņemti vērā šī pētījuma gaitā iegūtie dati.

Dabas teritorijas Jūrmalas pilsētā veido:

- Meži – 48% teritorijas;
- Iekšzemes ūdeņi – 10% teritorijas;
- Palieņu pļavas – 5,6% teritorijas;
- Apstādījumi (parki, skvēri, kapsētas) – 0,4% teritorijas

Būtisks stratēģiskais mērķis, nodrošinot kūrorta attīstības politikas īstenošanu, ir esošo dabas teritoriju saglabāšana.

Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav konstatēta dabas teritoriju platību samazināšanās.

- 2007.gadā veiktā uzskaitē uzrāda, ka no pilsētas teritorijas 63,11% aizņem dabas teritorijas,
- 2012.gadā uzskaitē uzrāda, ka no pilsētas teritorijas 64% aizņem dabas teritorijas.

2015. gadā Jūrmalas pilsētas dome finansēja Jūrmalas pilsētas valsts nozīmes aizsargājamo koku un potenciāli aizsargājamo koku apsekošanu. Tika novērtēti 126 koki, kuru saraksts tapis, vairāku gadu garumā dokumentējot pilsētas kokus ar resnāko stumbra apkārtmēru. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumiem „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, Jūrmalā 43 koki atbilst dižkoka statusam (29 vietējo sugu un 14 citzemju sugu koki); 78 koki vēl nav sasnieguši dižkoku apkārtmēru vai augstumu, taču ir novērtēti, ka tiem varētu noteikt vietējas nozīmes aizsargājama koka statusu, lai nākotnē tos varētu iekļaut dižkoku sarakstā. Pie apzinātajiem dižkokiem izvietotas informatīvās zīmes, koku apsekošana tiks turpināta, aicināti iesaistīties arī iedzīvotāji.

Jūrmalas pilsētas pašvaldība finansēja Jūrmalā ligzdojošo putnu izplatības kartēšanu un informācijas apkopošanu, kas dod ieskatu par pilsētā izplatīto putnu sugu daudzveidību. Pēc pašvaldības pasūtījuma to veica Latvijas Ornitoloģijas biedrība.

Pētījumā tika konstatēts, ka Jūrmalā katru gadu ligzdo 119 putnu sugas, kas ir vairāk nekā puse no visām Latvijā ligzdojošajām putnu sugām; 27 no tām ir īpaši aizsargājamas. Jūrmalā ligzdojošo putnu sugu lielā daudzveidība atspoguļo bagātīgo pilsētā sastopamo dzīvotņu daudzveidību, jo te mājot ne tikai apdzīvotām vietām raksturīgas putnu sugas, bet arī mežu, pļavu, ūdeņu un purvu putni.

6.10.2. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT)

Pilsētas teritorijā atrodas 6 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

- Ķemeru nacionālais parks (Natura 2000 teritorija),
- dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” (Natura 2000 teritorija),
- dabas liegums “Darmštates priežu audze”,

- dabas parks „Ragakāpa” (Natura 2000 teritorija),
- aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” (Natura 2000 teritorija),
- vietējas nozīmes aizsargājams ģeomorfoloģisks dabas objekts “Baltā kāpa”.

ĶEMERU NACIONĀLAIS PARKS (turpmāk Ķemeru NP) Ķemeru nacionālais parks (ĶNP) ir dibināts 1997. gadā, iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju NATURA 2000 sarakstā. Ķemeru NP - bioloģiski, kultūrvēsturiski un kurortoloģiski nozīmīga teritorija, kura izveidota, ar mērķi saglabāt dabas, kultūrvēstures un kurortoloģijas vērtības, veicināt nenoplicinošu saimniecisko darbību, tūrismu un vides izglītību. Nacionālais parks aizņem 36 180 ha, iekļaujot teritorijas no vairākiem novadiem, t.sk. Jūrmalas pilsētas rietumu daļu.

Nozīmīgākās dabas vērtības

- neskarti augstie sūnu purvi, īpaši Lielais Ķemeru tīrelis;
- mitri un slapji meži (staignāji, purvainie meži);
- ligzdojošiem ūdensputniem bagāti sekļie piekrastes ezeri– Kaņieris un Slokas ezers;
- ar sausu priežu mežu klātas kāpas jūras piekrastē un iekšzemē;
- pļavas - palieņu pļavas, mitras pļavas kaļķainās augsnēs;
- kaļķaini zāļu purvi;
- sērūdeņu minerālūdens veidošanās vietas un avoti
- starptautiski nozīmīgas migrējošo putnu atpūtas vietas Kaņiera ezers un Lielais Ķemeru tīrelis;
- retas un apdraudētas dzīvnieku sugas: vilks, lūsis, ūdrs, melnais stārķis, jūras ērglis, mazais ērglis, grieze, dīķa naktsikspārnis, gludenā čūska un citas;
- 97 aizsargājamo augu sugas, tajā skaitā daudz orhideju, kā arī retas sūnu, ķērpju un sēņu sugas.
- Ārstnieciskie minerālūdeņi;
- Dziedniecības dūņas.

Arhitektūras piemineklis - Ķemeru viesnīca

No citām Latvijas un Eiropas aizsargājamām dabas teritorijām Ķemeru nacionālo parku atšķir sēru saturošie minerālūdeņi, kas veidojas zem Ķemeru apkārtnes purviem un vairāk nekā 30 avotos izplūst virszemē Ķemeru apkārtnē.

Ķemeru NP darbību un aizsardzību nosaka Ķemeru nacionālā parka likums, Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi u.c.

Ķemeru NP ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns (tā darbības termiņš pagarināts līdz 2019.gada 31.decembrim), Ķemeru nacionālā parka ilgtspējīga tūrisma stratēģija un rīcības plāns.

DABAS LIEGUMS “LIELUPES GRĪVAS PĻAVAS” – Aizsardzības kategorija: dabas liegums, Natura 2000 teritorija, Kods: LV0530800. Lieguma platība: 277 ha, dibināšanas gads: 2004

Lieguma aizsardzības statusu nosaka Ministru Kabineta noteikumi: Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem", un Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

Dabas liegumam nav izstrādāti Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Dabas vērtības: Teritorija veidota, lai aizsargātu Lielupes grīvā sastopamu Latvijā ļoti retu un izzūdošu pļavu veidu – jūrmalas pļavas, pļavas ar zilgano molīniju u.c. (kopā 11 veidu), gan arī īpaši retu augu sugu – purva mātsakni, kam šeit ir Latvijā bagātākā atradne. Lieguma teritorijā ir sastopamas arī 12 citas Latvijā īpaši aizsargājamās augu sugas: jumstiņu gladiola, orhideju dzimtas augi (Baltijas dzegužpirkstīte, plankumainā dzegužpirkstīte, stāvlapu dzegužpirkstīte) un ar iesājām piejūras augsnēm saistīti augi (jūrmalas āžloks, jūrmalas pienzāle, Žerāra donis).

Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kura darbības termiņš ir beidzies, bet tiek plānota tā atjaunošana. Īpaši aizsargājamā teritorija tiek izmantota makšķerēšanai un ūdens tūrismam. Tai ir arī būtiska nozīme palu un vējuzplūdu uztveršanai. Dabas lieguma teritorijām nepieciešama regulāra apsaimniekošana, lai samazinātu to aizaugšanu, piesārņošanu ar atkritumiem, piekrastes zemsedzes nomīdīšanu, u.c. Izvērtējot vides aspektus, atsevišķas dabas lieguma teritorijas var tikt izmantotas rekreācijai, lielākoties kā pieejas makšķerēšanas vietām, kā arī izveidot pastaigu vietas vides izglītības nolūkos ar atbilstošu infrastruktūru.

Lai saglabātu dabas daudzveidību un raksturīgo palieņu pļavu ainavu, nodrošinātu pieejamību dabas liegumā „Lielupes grīvas pļavas”, kura kopējā platība ir 277 ha, būtiska ir palieņu pļavu apsaimniekošana. Katru vasaru iedzīvotāju visvairāk apmeklētajās teritorijās pašvaldība nodrošina pļavu un niedrāju pļaušanu un krūmu izzāģēšanu.

DABAS LIEGUMS “DARMŠTATES PRIEŽU AUDZE” Aizsardzības kategorija: dabas liegums, nav Natura 2000 teritorija, Kods: LV0513200, Administratīvais iedalījums: Jūrmalas pilsēta. Platība: 6 ha. Dibināšanas gads: 1977

Aizsardzības statusu nosaka Ministru Kabineta noteikumi: Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem" un Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", jo liegumam nav izstrādāti Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Dabas vērtības:

Teritorija dibināta, lai aizsargātu īpatnēju priežu audzi, kas sēta 20. gs. sākumā no Vācijas ievestām sēklām. Dabas liegumā priedes ir vairāk nekā 120 gadu vecas. Priežu audze ir neizdevies mēģinājums 20.gs. sākumā ieaudzēt Latvijas klimatiskajiem apstākļiem neatbilstošās Darmšates priedes.

Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2010. līdz 2016.gadam.

Dabas liegumam ir rekreatīva nozīme, tā atrašanās pilsētas teritorijā un Lielupes krastā veicina atpūtnieku pieaugumu un līdz ar to arī antropogēno ietekmi uz teritoriju (nesankcionētas ugunsgrēku vietas, atkritumu atstāšana, nomīdīta zemsedze, ugunsgrēku izraisīšana, u.c.). Atpūtnieki peldas Lielupē, kura gan neatrodas dabas lieguma teritorijā. Tās krastā izveidota neoficiāla peldvieta un betonētās kāpnis uz to. Lai veicinātu teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, jāizveido pārdomāta tūrisma infrastruktūra, kas regulētu apmeklētāju plūsmu, kā arī jāveicina teritorijas izmantošana iedzīvotāju izglītošanai par dabas vērtībām lieguma teritorijā.

DABAS PARKS “RAGAKĀPA” Aizsardzības kategorija: dabas parks, Natura 2000 teritorija
Kods: LV0303300 Administratīvais iedalījums: Jūrmalas pilsēta. Platība: 150 ha, Dibināšanas gads: 1962.

Aizsardzības statusu nosaka Ministru Kabineta noteikumi: Nr.83 "Noteikumi par dabas parkiem" un Dabas parka “Ragakāpa” Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi:

Dabas vērtības: Nozīmīga mežaino jūrmalas kāpu aizsardzības vieta. Vecas priežu audzes kāpās, kas vietām atbilst dabisko meža atslēgas biotopu kritērijiem.

Teritorijai ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns (2004.-2010.). Saskaņā ar Latvijas Republikas vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K.Gerhada 2016.gada 18.februāra rīkojumu Nr.24 „Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu” dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2019.gada 31.decembrim.

Dabas parks atrodas Jūrmalas pilsētas austrumu daļā, Baltijas jūras Rīgas līča piekrastē. MK noteikumi nosaka, ka neitrālā zona dabas parkā izveidota, lai attīstītu publiski pieejamu tūrisma un rekreācijas infrastruktūru (tajā ir spēkā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kas attiecas uz dabas parkiem, ja šajos noteikumos nav noteikts citādi). Dabas parks ir pievilcīgs Jūrmalas pilsētas rekreācijas resurss. Lai samazinātu antropogēno ietekmi uz dabas parku, nepieciešama tūrisma infrastruktūras izveide, attīstība un apsaimniekošana. 2015.gada nogalē dabas parkā ir izveidota jauna pastaigu taka ar skatu platformām. Pārvaldi Jūrmalas pilsētā esošajās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās veic Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība - Pierīgas reģionālā administrācija.

Jūrmalas pilsētai ziemeļrietumu daļā piekļaujas aizsargājama jūras teritorija - **RĪGAS LĪČA RIETUMU PIEKRASTE**, kura izveidota zemūdens rifu un dzīvotņu aizsardzībai, kā arī putnu sugu aizsardzībai, kuru populācijas lielumi aizsargājamā jūras teritorijā sasniedz starptautiski nozīmīgas vietas kritēriju. Teritorijai ir izstrādāti MK noteikumi Nr.653 „Aizsargājamās jūras teritorijas "Rīgas līča rietumu piekraste" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”

Dabas lieguma zonā aizliegts veikt darbības, kas izraisa biotopa, akmeņainas grunts jūrā, mehānisku bojāšanu, t.sk. uzstādīt vēja elektrostacijas, iegūt derīgos izrakteņus, ierīkot jaunas grunts novietnes, veikt aļģu un gliemeņu rūpniecisku ieguvī. Neitrālā zona noteikta, lai sekmētu teritorijas ilgtspējīgu izaugsmi (ostu darbību, tai nepieciešamā infrastruktūra, piekrastes apdzīvoto vietu saimnieciskā darbība un tūrisma infrastruktūras attīstība). Aizsargājamai jūras teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2009. - 2018.gadam.

Vietējas nozīmes aizsargājams ģeomorfoloģisks dabas objekts “Baltā kāpa” ir Bolderājas—Priedaines kāpu grēdas galējais rietumu gals, kas beidzas ar 15—20 m augstu, brūkošu krauju, ko pastāvīgi apskalo Lielupe. Izvietojusies Jūrmalas pilsētas teritorijā Lielupes labajā krastā starp Priedaini un Vārnukrogu. Baltā kāpa ir asimetriska vaļņveida kāpa ar garu (100—200 m), lēzenu ziemeļu nogāzi un īsāku (30—50 m), stāvu dienvidu nogāzi. Absolūtais augstums ir 20—21 m v.j.l. Veidojusies Lielupes krastā, kad tā bija savienota ar Daugavu, vējam lielas smilšu masas pārvietojot iekšzemes virzienā.

Kopš 1991. gada vietējas nozīmes īpaši aizsargājamais ģeoloģiski ģeomorfoloģiskais dabas objekts ar platību 35 ha. Apstiprināts 1991.gada 27.jūnijā ar Jūrmalas pilsētas TDP 15.sasaukuma 11.sesijas lēmumu.

Secinājumi

- Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav būtiski mainījusies dabas teritoriju platība Jūrmalas pilsētā, tā saglabājas 64% no pilsētas teritorijas apjoma.
- Pašvaldība, uzņemoties atbildību par apsaimniekošanu apstiprinātā budžeta un kapacitātes ietvaros, nodrošina to apsaimniekošanu, dabas vērtību izpēti un aizsardzību.
- Plānošanas dokumenta īstenošanas gaitā nav mainījies īpaši aizsargājamo dabas teritoriju skaits vai statuss.
- Pašvaldība sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi un biedrību Ķemeru nacionālā parka fonds piedalās īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanā.
- Lai nodrošinātu ĪADT apsaimniekošanu, aizsardzību un izmantošanu pilsētas attīstības nodrošināšanai, Dabas aizsardzības pārvaldei sadarbībā ar Jūrmalas pilsētas domi atjaunojami novecojušie ĪADT dabas aizsardzības plāni, kā arī tas izstrādājams dabas liegumam “Lielupes grīvas pļavas”.

6.11. Atkritumu apsaimniekošana

Atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšana ir viens no būtiskiem vides aizsardzības pasākumiem, ko īsteno pašvaldība.

Atkritumu apsaimniekošanu Jūrmalas pilsētā centralizēti nodrošina SIA “Jūrmalas namsaimnieks” sadarbībā ar SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrību “Piejūra”. Jūrmalas pilsētā tiek nodrošināta dalīta atkritumu vākšana, 144 - 139 atkritumu savākšanas laukumos bez kopējā atkritumu konteineru izvietoti konteineri stikla un PET (jeb polietilēna) atkritumu savākšanai. Plānošanas dokumenta darbības laikā šo punktu skaits nenozīmīgi mainās, Punktu izvietojums aptver visu pilsētas teritoriju. Peld sezonas laikā

Jūrmalas atkritumu pārkraušanas un šķirošanas stacija izveidota Ventspils šosejā 61. Šeit gan fiziskās, gan juridiskās personas bez maksas var nodot:

- Kartonu;
- Makulatūru;
- Tetrapakas (skalotas);
- Logu stiklu;
- Pudeļu stiklu;
- Plastmasas iepakojuma izstrādājumus: PET pudeles (plastmasas), polietilēna plēves, iepakojuma maisiņus, tosola, eļļas, vējstiklu šķidrums taru, minerālmēslu maisus, dārzniecībā izmantoto plēvi, lopbarības ietinamo plēvi un sietus, kā arī plastmasas kannas un tml. iepakojumus;
- Sadzīves elektronikas preces (ledusskapji, plītis, veļas mazgājamās mašīnas, televizori, datori);
- Luminiscentās lampas (dienas gaismas spuldzes);
- Metāllūžņus (metāla iepakojumus).

Par samaksu:

- Cietos sadzīves atkritumus – 48.93 EUR/T (t.sk. PVN)
- Autoriepas - 48.93 EUR/T (t.sk. PVN)
- Būvgružus – pārkraušanas stacijās: 46.66 EUR/T (t.sk. PVN); poligonā “Janvāri”: 36.15 EUR/T (t.sk. PVN)
- Lielgabarīta atkritumus (mēbeles, santehnika un tml.) - 48.93 EUR/T (t.sk. PVN)

- Bioloģiskos atkritumus – 13.77 EUR/T (t.sk. PVN)
- Azbestu saturošus būvniecības atkritumus (šiferi) – 99.86 EUR (t.sk. PVN)
- Drēbes, audumi – 48.93 Eur/T (t.sk. PVN)

Nepieņem bīstamos atkritumus – (ķīmikālijas, medicīnas atkritumus, naftas produktus un tml.).

Pēc atkritumu šķirošanas tiek nodrošināta to utilizācija, tai skaitā bioloģisko atkritumu kompostēšana. Sadzīves atkritumi tiek nodoti deponēšanai reģionālajā Cieto sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri" Talsos.

Agrāk eksistējušās Jūrmalas atkritumu izgāztuves Priedainē un Kūdrā ir slēgtas un rekultivētas.

Bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, saskaņā ar individuāliem līgumiem nodrošina AS „BAO”.

11.Tabula: **Atkritumu apsaimniekošanas datu kopsavilkums** (Avots: SIA "Jūrmalas namsaimnieks")

Nosaukums	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Atkritumu dalītās vākšanas punktu skaits/gab.	144	139	142	140	140	142
Dalīto savākto atkritumu apjoms gadā/t	313.98	280.78	381.30	446.02	464.34	366.99
Kompostēto atkritumu apjoms gadā/t	0.00	0.00	0.00	396.98	972.80	438.66
Deponēto atkritumu apjoms gadā/t	18 653.05	20226.06	19622.05	20455.74	19916.98	17584.96

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020.gadam nosaka šādus mērķus:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;
- nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu;
- nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts), un, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām;
- nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Secinājumi:

- Jūrmalas pilsētā tiek nodrošināta atkritumu apsaimniekošana saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto;
- Aktuāls ir jautājums par iedzīvotāju izglītošanu, kopējo atkritumu daudzuma samazināšanu un to pilnīgāku atkārtoto izmantošanu.
- Lielā mērā šo uzdevumu izpildi apgrūtina Jūrmalas kā kūrortpilsētas un tūrisma objekta statuss. Jūrmalas viesu skaits ir ļoti liels, tie nepārzin Jūrmalas atkritumu apsaimniekošanas kārtību, tādēļ viņu radītie atkritumi visbiežāk nonāk sadzīves atkritumu konteinerā bez šķirošanas.

- Būtiski atšķirīgs ir viesu skaits gada griezumā, ar izteiktu maksimumu vasaras mēnešos, kas rada nevienmērīgu atkritumu apjomu, sarežģījot to apsaimniekošanu.

7. Sociālie faktori

Viena no Plānošanas dokumentā definētajām prioritātēm ir prioritāte Jūrmalnieks. Definējot, ka Jūrmalnieks veido Jūrmalas pilsētu. Iedzīvotājs–uzņēmējs–viesis. Tie visi ir jūrmalnieki. Primāri jūrmalnieks ir pilsētas pastāvīgais iedzīvotājs, bet tikpat nozīmīgs pilsētai ir viesis un uzņēmējs, kas kādā savas dzīves posmā jūtas kā jūrmalnieks, ir atbildīgs, piederīgs un lepns par šo pilsētu.

Jūrmalas pilsētas dome rada apstākļus, lai palielinātos ne tikai deklarēto iedzīvotāju skaits pilsētā, bet lai ikviens gribētu būt jūrmalnieks, piederīgs pilsētai, kurā ir kvalitatīva un droša dzīves vide – vizuāli pievilcīga pilsētas publiskā telpa, dabas teritorijas, nodrošināta izglītības, kultūras un veselības pakalpojumu pieejamība, daudzveidīgs pilsētas sniegto iespēju klāsts, kopēja un individuāla dažādu sabiedrības grupu un kopienu sabiedriskā dzīve un pašizpaušmes iespējas.

Jūrmalas pilsētas dome veic iedzīvotāju aptaujas, lai konstatētu kā plānošanas dokumentu īstenošana ietekmē iedzīvotāju dzīves apstākļus un viņu apmierinātību ar pilsētas attīstību un Domes darbu.

Pēdējā aptauja veikta 2016.gada aprīlī, to veica pētījumu centrs SKDS. Pētījuma ietvaros respondentiem tika lūgts raksturot savu interesi un informētību par Jūrmalas pilsētas pašvaldības darbu, novērtēt līdzdalības iespējas un raksturot saskarsmi ar pašvaldību, kā arī sniegt vērtējumu Jūrmalas pilsētas domes darbam kopumā un atsevišķās jomās.

Pētījuma ietvaros tika noskaidroti arī attīstības procesa uzraudzības rezultatīvie rādītāji. Aptaujas dati liecina, ka vairāk nekā 3/4 iedzīvotāju bija kopumā ar situāciju Jūrmalas pilsētā tādās jomās kā kultūra un izklaides iespējas (84%), iespējas iegūt pamatizglītību un vidējo izglītību (82%), atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi (82%), sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība (79%) un sabiedriskā kārtība un drošība (78%).

Vairāk nekā puse aptaujāto bijuši apmierināti arī ar iepirkšanās iespējām (75%), centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem (73%), publiskās telpas (parki, soliņi, apstādījumi, peldvietas u.tml.) saskatītību (66%), sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumiem (64%) un centralizētās apkures pakalpojumiem (nevērtējot cenu) (61%).

Visretāk apmierinātība pausta, vērtējot iespējas nodarboties ar uzņēmējdarbību (24%), iespējas atrast darbu (18%) vai atrast labi atalgotu darbu (9%) Jūrmalā.

Ar situāciju lielākajā daļā no uzskaitītajām jomām 2016.gadā iedzīvotāji apmierināti bijuši biežāk nekā 2013.gadā un 2014.gadā. Visbūtiskāk ir palielinājusies apmierinātība ar kultūru, izklaides iespējām un iepirkšanās iespējām. Savukārt kritiskāk 2014.gadā nekā 2013.gadā vērtēta tūrisma attīstība pilsētā un viesnīcu un konferenču tūrisma attīstība.

Pētījuma rezultāti liecina, ka 87% iedzīvotāju kopumā pozitīvi vērtē Jūrmalas pilsētas tranzītielas P128 (Kauguros Talsu šoseja/Kolkas iela) izbūvi, uzlabojot auto, gājēju un velo kustības infrastruktūru, 82% atzinīgi vērtē ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanas projektu, t.sk. pilsētas centralizēto ūdens un kanalizācijas tīklu pieejamības uzlabošanu, un

79% pozitīvi novērtējuši projekta „Ragakāpas dabas takas atjaunošana, uzlabojot vides pieejamību īpaši aizsargājamā dabas teritorijā” īstenošanu.

Salīdzinot 2013.gadā, 2014.gadā un 2016.gadā veikto aptauju datus, jāatzīmē, ka 2016.g. biežāk nekā iepriekš labie darbi minēti tādās jomās kā pilsētas labiekārtošana un komunālie pakalpojumi.

Secinājumi:

- Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā uzlabojies iedzīvotāju vērtējums par Jūrmalas pilsētas domes un atsevišķu tās struktūrvienību un pašvaldības uzņēmumu darbu.
- Iedzīvotāju attieksme pārsvarā ir pozitīva jautājumos, kas saistīti ar vides stāvokli un īstenojamiem infrastruktūras uzlabošanas projektiem.
- Iedzīvotāju lielākā daļa pozitīvi vērtē sniegtos komunālos pakalpojumus.
- Vēlams nākamajās aptaujās ietvert konkrētākus jautājumus par iedzīvotāju apmierinātību ar vides stāvokli (trokšņa traucējumi, gaisa kvalitāte u.c.).

8. Vides projekti

Plānošanas dokumenta īstenošanas ietvaros Jūrmalas pilsētā īstenota virkne projektu, kas vērsti uz vides stāvokļa uzlabošanu.

12.tabula **Plānošanas dokumenta ieviešanas laikā īstenotie vides projekti** (Avots: Jūrmalas pilsētas dome)

Nr.p.k.	Jūrmala VIDES projekti/pasākumi
1	Tiek īstenoti apsaimniekošanas/ aizsardzības pasākumi īpaši aizsargājamā dabas teritorijā dabas parkā “Ragakāpa” – dabas taku uzraudzība, informatīvo zīmju un stendu izvietošana, ko nodrošina Dabas aizsardzības pārvalde un AS “Latvijas valsts meži”.
2	Tiek īstenoti apsaimniekošanas/ aizsardzības pasākumi īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - dabas liegumā “Lielupes grīvas pļavas” – pļavu biotopu ikgadējā pļaušana, informatīvo zīmju un informatīvo stendu atjaunošana. Ir izprojektēta dabas/ izziņas taka lieguma III teritorijā, veikta krūmu izciršana. II teritorijā izprojektēta dabas takas izveide un skatu platformas izvietošana.
3	Tiek īstenoti apsaimniekošanas/ aizsardzības pasākumi īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – “Ķemeru nacionālajā parkā”: sadarbojoties ar Dabas aizsardzības pārvaldi tiek izveidotas un uzturētas dabas takas, informatīvie stendi, zīmes, drukas materiāli. 2016. tiks nodrošināts vides projektu līdzfinansējums Ķemeru nacionālā parka fondam projekta īstenošanai Ķemeru. Tiek atbalstīta vides izglītības pasākumu organizēšana Ķemeru “Meža mājā”.
4	Ir veikta pilsētas aizsargājamo koku inventarizācija/ uzskaitē – tiek nodrošināta to aizsardzība/ saglabāšana. Uztādītas informatīvās zīmes. Kā arī uzsākta īpaši aizsargājamo koku sakopšana atbilstoši apstiprinātajam budžetam.

5	Tiek veikti jūras krasta kāpu aizsardzības pasākumi: pludmalei raksturīgās smilts piebēršana Kauguru un Majoru pludmalē, veicinot kāpu veidošanos un kārkļu joslas stādījumu atjaunošana jau vairāku gadu garumā – mazinot krastu eroziju un kāpu noskalošanu. Veiktas lokālās izpētes par krasta noskalošanu/ eroziju (krata atkāpšanos) Kaugurciemā un centrālajā pilsētas daļā (Dubulti, Majori, Dzintari, Bulduri). Sadarbojoties ar Latvijas universitāti izstrādāti erozijas novēršanas pasākumi/ risinājumi.
6	Veiksmīgi tiek īstenota Zilā Karoga programma pilsētas mērogā. 2016.gadā pieteiktas un apstiprinātas 5 ZK peldvietas (Bulduri, Dzintari, Majori, Dubulti, Jaunķemeri). Ņemot vērā ZK programmas kritērijus peldvietām, tiek īstenoti risinājumi, lai uzlabotu peldvietu labiekārtojumu, apsaimniekošanu, drošību, kontroli, dabas vērtību aizsardzību – kopējo pārvaldību. Kauguru peldvietai 2016.gadā ir saņemts nacionālās nozīmes sertifikāts.
7	Ir veikta pludmales biotopu kartēšana un tiek īstenota to aizsardzība. Sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi Jaunķemeros tiks veikta krasta kāpu biotopu atjaunošanas pasākumi.
8	Izstrādāti Jūrmalas pilsētas domes saistošie noteikumi Par pludmales un peldvietu izmantošanu, kas paredz nodrošināt pludmales un peldvietu aizsardzību un uzturēšanu nosakot, tās izmantošanas kārtību.
9	Izstrādāti Jūrmalas pilsētas domes saistošie noteikumi Lielupes izmantošanai un izstrādāti Lielupes ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi – Valsts vides dienesta apstiprināti, lai attīstītu ūdensobjekta izmantošanu, nepasliktinot un uzlabojot upes kā ekosistēmas stāvokli.
10	Izstrādāti Jūrmalas pilsētas domes saistošie noteikumi par atkritumu apsaimniekošanu.
11	Ir izstrādāta pilsētas attīstības programma un Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.-2020.gadam, kurš paredz ūdens resursu aizsardzību un vienu no svarīgākajiem mērķiem mazināt lietus ūdens ietekmi uz ūdens objektiem.
12	Ir aktualizēti 2011.gada Lielupes apsaimniekošanas/ ekspluatācijas noteikumi un saskaņoti ar Valsts vides dienestu.
13	Tiek izsniegti vides nosacījumi būvprojektu izstrādē, lai mazinātu būvniecības radītās ietekmes uz apkārtējo pilsētvidi, kā arī vērtēti detālplānojumu vides aizsardzības aspekti.
14	Patstāvīgi tiek īstenoti vides izglītības pasākumi, publikācijas masu mēdijos. 2016.gadā organizēti trīs izglītojošie semināri: par jūras krasta procesiem un pludmales apsaimniekošanu pludmales nomniekiem un pašvaldības darbiniekiem, par Zilā Karoga programmas īstenošanu Latvijā šajā projektā iesaistītajām pašvaldībām.
15	Tiek organizēti iniciatīvas projektu konkursi, kur tiek atbalstīts līdzfinansējums nevalstiskajām organizācijām vides izglītības projektu īstenošanā.
16	Papildus valsts peldūdens monitoringam/ uzraudzībai tiek organizēts peldvietu ūdens monitorings visās 12 oficiālajās peldvietās ,Lielupē visā upes garumā un Slokas karjerā.
17	Priedaines rekultivētās atkritumu izgāztuves uzturēšana/ apsaimniekošana un vides piesārņojuma monitoringa veikšana.
18	Jūras piekrastes zvejas organizēšana.
19	Zivju resursu papildināšana Lielupē.
20	Sadarbībā ar nevalstisko organizāciju tiek organizēta Varkaļu kanāla licencētā makšķerēšana, lai aizsargātu zivju resursus.

21	Pilsētas administratīvajā teritorijā nelikumīgu izmestu dažādu veidu atkritumu savākšana – no mežiem, kāpām, ielu pieguļošām teritorijām.
22	Dalīto atkritumu vākšanas sistēmas organizēšana, pilnveidošana.
23	Ilgadēja priežu stādīšana – pilsētas mežos, kāpās.
24	Ielu apstādījumu atjaunošana, koku krūmu stādījumi, parku kopšana.
25	Pludmales un kāpu zonas tīrības kārtības uzturēšana (atkritumu vākšana, kāpu pamežu kopšana, ceļu uz jūru izveide).
26	Pilsētā tiek īstenoti ūdenssaimniecības projekti, kuri paredz notekūdeņu tīklu attīstību, ūdens izmantošanu un attīrīšanu pirms izlaides apkārtējā vidē.
27	Tiek atbalstīts vides projekts pilsētvides apgaismojuma izveidei, izmantojot alternatīvo enerģiju (saules un vēja).
28	Jūrmalas ostā tiek atbalstīts projekts par kuģošanas līdzekļu notekūdeņu pieņemšanas stacijas izveidi. Īstenots 2016.gadā.
29	Operatīvā dienesta darbība – Jūrmalas pilsētas pašvaldības policijas Glābšanas dienesta gan preventīvā, gan konstatējoša darbība attiecībā par vides aizsardzību un normatīvo aktu ievērošanu.

9. Secinājumi

1. Plānošanas dokumenta īstenošana atstājusi kopumā labvēlīgu vai neitrālu ietekmi uz vides stāvokli Jūrmalas pilsētā, tai skaitā samazinājies vidē novadīto notekūdeņu daudzums, samazinājies siltumenerģijas ražošanā izmantotais dabas gāzes apjoms, paplašināti ūdensvada un kanalizācijas tīkli, nodrošinot šo pakalpojumu pieejamību plašākā pilsētas teritorijā, palielinājies peldvietu skaits ar Zilā karoga sertifikātu, uzlabojusies ūdensobjekta L100SP Lielupe ekoloģiskā kvalitāte un ekoloģiskais potenciāls no slihta uz vidēju, uzlabojusies peldvietu kvalitāte lielākajā daļā peldvietu tā ir izcila, kā arī konstatētas citas pozitīvas izmaiņas.
2. Plānošanas dokuments neietver konkrētas darbības un tam nav noteikti izpildes rezultatīvie rādītāji.
3. Pēc plānošanas dokumenta akceptēšanas nav izstrādāta SIVN monitoringa programma, atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja izstrādātajam metodiskajam materiālam, kas definētu galvenos vides aspektus, tos raksturojošos indikatorus, kā arī izvērtētu monitoringa informācijas esamību, vai nepieciešamību veikt papildus novērojumus, kā arī informācijas apkopošanas un analīzes kārtību. Tādā veidā tiktu nodrošināts, ka atbilstoši SIVN monitoringa vajadzībām, sistemātiski tiktu apkopota informācija par vides stāvokli un tā izmaiņām.
4. Izvērtēšanai nepieciešamā informācija ir dažādu Valsts institūciju, dažādu Jūrmalas pilsētas domes struktūrvienību un pašvaldības uzņēmumu rīcībā, dažādos formātos un ne vienmēr nodrošina SIVN monitoringa vajadzības. Atsevišķi sniegtā informācija dažos gadījumos ir nepilnīga un formāla.

10. Rekomendācijas plānošanas dokumenta pilnveidošanai

Nemot vērā to, ka, izvērtējot ar plānošanas dokumentu saistītos vides aspektus un apkopojot un analizējot pieejamo informāciju par indikatoriem, kas raksturo vides stāvokli Jūrmalas pilsētā, netika konstatētas negatīvu izmaiņu tendences, un nav konstatētas iepriekš neparedzētas ietekmes uz vidi, nav nepieciešams veikt plānošanas dokumenta pilnveidošanu vai grozīšanu.

11. Rekomendācijas plānošanas dokumenta ieviešanas un vides monitoringa pilnveidošanai

1. Tā kā Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā 2010-2030 neietver rezultatīvos rādītājus, ieteicams, ņemot vērā šo monitoringa ziņojumu, izstrādāt SIVN monitoringa programmu Plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringa ietvaros;
2. Izstrādājot SIVN monitoringa programmu, ieteicams izvērtēt iespēju veidot vienotu SIVN monitoringa programmu visiem Jūrmalas pilsētas attīstības plānošanas dokumentiem, kas nodrošinātu pilnīgāku, detalizētāku informācijas savākšanu, regulārāku tās apkopošanu un analīzi;
3. Izstrādājot SIVN monitoringa programmu, vēlams iesaistīt tās domes struktūrvienības un pašvaldības uzņēmumus, kuru iegūtā informācija tiks izmantota SIVN monitoringam, kā arī sadarboties ar valsts institūcijām, kuru pārziņā esošās datu bāzes vai veiktā monitoringa dati nepieciešami SIVN monitoringa ietvaros;
4. Rekomendējams izveidot vienotu pašvaldības vides informācijas sistēmu ar unificētām prasībām informācijas sniedzējiem;
5. Informāciju vēlams sniegt un apkopot elektroniskā veidā, vienojoties par formātu un informācijas nodošanas sistēmu, nosacījumiem un regularitāti.
6. Jūrmalas pilsētas domes struktūrā nosakāms atbildīgais par SIVN monitoringa datu saņemšanu, apkopošanu un analīzi.